

Ziua de 17 iulie 1998, la Roma, în Cetatea Eternă, va rămâne memorabilă în istoria justiției internaționale.

În acea zi, la Roma, Conferința diplomatică a plenipotențiilor Națiunilor Unite asupra înființării unei curți criminale internaționale, adoptă Statutul de la Roma al Curții Penale Internaționale.

Se transformă astfel în realitate visul ilustrului nostru înaintaș, promotorul ideii de creare a unei instanțe internaționale permanente, românul Vespasian V. Pella.

Este un minim și sacru gest ce ne încearcă să-i cinstim memoria prin traducerea acestui Statut.

J

ISBN 973-9435-33-5

DUMITRU DIACONU Curtea penală internațională. Istorie și realitate

ALL BECK

JURIDICA

Curtea penală internațională

Istorie și realitate

DUMITRU DIACONU

STUDII JURIDICE

CURTEA PENALĂ INTERNAȚIONALĂ.

ISTORIE ȘI REALITATE

**CURTEA PENALĂ INTERNACIONALĂ.
ISTORIE ȘI REALITATE**

DUMITRU DIACONU

Copyright © 1999 - ALL BECK

Toate drepturile sunt rezervate Editurii **ALL BECK**

Nici o parte din acest volum nu poate fi copiată fără permisiunea scrisă a Editurii **ALL BECK**

Drepturile de distribuție în străinătate aparțin în exclusivitate editurii.

Copyright © 1999 by **ALL BECK**

All rights reserved.

The distribution of this book outside Romania, without the written permission of **ALL BECK** is strictly prohibited.

**Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale
DIACONU, DUMITRU**

Curtea penală internațională: istorie și realitate/
dr. Dumitru Diaconu - București: Editura ALL BECK, 1999
160 p.; 21 cm - (Studii juridice)
ISBN 973-9435-33-5
341.64

Editura **ALL BECK**

București, Bd. Timișoara nr. 58,
sector 6, cod 76548

Telefon: 402 26 00
Fax: 402 26 10

Departamentul
difuzare

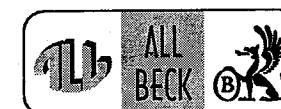
Telefon: 402 26 20
Fax: 402 26 30

Redactor: Cristina Burgui
Coperta: Dominic Cernea

DR. DUMITRU DIACONU

**CURTEA PENALĂ
INTERNACIONALĂ.**

ISTORIE ȘI REALITATE

PRINTED IN ROMÂNIA

- 1. Puterea lucrului judecat în materie civilă**
Emesse Florian
- 2. Rezoluțunea și rezilierea contractelor civile**
Valeriu Stoica
- 3. Evictiunea în contractele civile**
Camelia Toader
- 4. Amnistia și grătierea**
Iancu Mândru
- 5. Înscrisurile. Mijloace de probă în procesul civil**
Florea Măgureanu
- 6. Conflictul colectiv de muncă și greva**
Viorel Florescu
Constantin Tufan
- 7. Regimul juridic al concurenței în dreptul comunitar**
Octavian Manolache
- 8. Mobilul și conduită criminală**
Valerian Cioclei
- 9. Contenciosul administrativ român**
Valentin Prisăcaru
- 10. Principiul egalității în dreptul românesc**
Elena Simina Tănărescu
- 11. Contractul de asigurare de bunuri în România**
Cosmin Iliescu
- 12. Răspunderea comercială în dreptul comunitar**
Octavian Florescu
- 13. Minorul și legea penală**
Ortansa Brezeanu
- 14. Organizații internaționale neguvernamentale**
Raluca Miga-Băsteliu

Motto:

*Ora astrală a justiției universale
A bătut oare ?*

*Copiilor meu
Alina și Andrei*

CUVÂNT ÎNAINTE

Adoptarea de către Conferința diplomatică a O.N.U., care a avut loc la Roma, la 17 iulie 1998, a **Statutului Curții Penale Internaționale** reprezintă un eveniment remarcabil, nu numai din punctul de vedere al dreptului internațional penal. El constituie - pe un plan mai larg - o adevărată încununare a gândirii juridice cu privire la respectul dreptului internațional și sanctionarea celor ce se fac vinovați de crime împotriva întregii umanități.

Într-o lume în care conflictele persistă, în care se mențin numeroase rivalități între țări iar organismele internaționale nu își dovedesc întotdeauna eficiență, adoptarea Statutului de la Roma al Curții Penale Internaționale se constituie într-un mesaj adresat umanității întregi pentru a accepta definitiv ideile de legalitate și justiție, a elibera forța din arsenalul metodelor diplomatice și a face să triumfe spiritul de dreptate.

Recunoașterea ideii de justiție internațională a urmat un drum lung și foarte dificil, deoarece numeroase obstacole se ridicau în calea înființării unei Curți Penale Internaționale. Preconizată de numeroși gânditori, Curtea Penală Internațională era obstrucționată, în primul rând, de refuzul statelor de a accepta o idee în care vedea un "transfer" al prerogativelor de suveranitate și renunțarea la unul dintre drepturile fundamentale ale lor - acela de a judeca pe proprii lor cetăteni.

După primul război mondial, un eminent jurist și diplomat - Nicolas Politis - făcea următoarea constatare: "Comparată cu justiția internă, justiția internațională este cât se poate de imperfectă, deoarece ea rămâne în principiu facultativă. Dar ea se află

aceea în progres, deoarece nu mai este justiția privată care există la începuturi¹.

Pe parcursul timpurilor, două mari probleme - evident, conexe - au condiționat evoluția și acceptarea justiției penale internaționale: pe de o parte, necesitatea de a defini cu exactitate crimele internaționale ce urmău a fi supuse jurisdicției Curții, iar pe de altă parte, o corectă delimitare a prerogativelor statelor în această materie, de prerogativele pe care urma să le capete jurisdicția penală internațională. Ambele probleme au pricinuit, desigur, vîi dezbatere, exprimându-se puncte de vedere dintre cele mai contradictorii. Era necesar să se stabilească, deci, cu exactitate, în mod preliminar, ce anume fapte urmău să fie judecate de către un eventual tribunal internațional, multă vreme această discuție fiind subordonată distincției între infracțiunile "politice" și infracțiunile de drept comun.

Pe de altă parte, așa cum am arătat deja, recunoașterea unei jurisdicții penale internaționale, acceptarea de către un stat de a remite pe proprii săi cetățeni unei instanțe penale internaționale a fost întotdeauna privită cu suspiciune de state dintr-un dublu motiv: pe de o parte, deoarece într-o viziune autarhică asupra prerogativelor suverane ale statelor, recunoașterea jurisdicției internaționale echivala cu un transfer de suveranitate; pe de altă parte, prin aceea că statele considerau o jurisdicție internațională ca fiind lipsită de obiectivitate în ceea ce privește faptele unor cetățeni din diverse state, pe care ar urma să-i judece, interesele generale de reprezire prevalând asupra garanțiilor procesuale.

Toate aceste elemente, privite în ansamblul lor, au acționat - în decursul timpului - cu o intensitate mai mică sau mai mare, determinând ca zeci de ani de zile problema Curții Penale Internaționale să constituie numai un obiect de studiu.

În plan doctrinar, opiniile teoretice ale specialiștilor au premers în elaborarea unui concept argumentat și temeinic structurat de justiția penală internațională. De la primul proiect, elaborat de profesorul elvețian Gustav Moynier în 1872 și până la Statutul de la Roma din 1998, cercetările teoretice au scos în evidență atât valoarea conceptului de justiție internațională, cât și însemnatatea

¹ Nicolas Politis, *La Justice Internationale*, Paris, Librairie Hachette, 1924, pag. 15.

transpunerii acestuia în practică prin mecanismele unei Curți Internaționale durabile și eficiente.

Un rol exceptional în această materie l-a avut marele jurist român Vespasian V. Pella, care, în 1934, a propus crearea unei Curți Penale Internaționale, iar în aprilie 1935 a redactat chiar primul text ce avea în vedere constituirea acesteia.

Subliniind valoarea, însemnatatea și actualitatea ideilor lui Vespasian V. Pella, într-o cercetare monografică dedicată acestuia, un jurist român de prestigiu, Iulian Poenaru, aprecia: "putem afirma, fără teamă de a gresi, că ideile, concepțiile și atitudinea înaintată ale lui Vespasian V. Pella, benefice întregii omeniri, își au sursa în inteligență nativă și în sclipirile de geniu ale poporului român, al cărui prestigios ambasador a fost pe toate meridianele și paralelele globului pământesc"².

Că urmare a lucrărilor Conferinței Ligii Națiunilor pentru prevenirea actelor teroriste, a fost dezbatut și adoptat, în final, Tratatul privind organizarea unei Curți Penale Internaționale. Acesta a fost semnat de reprezentanții a 16 state, dar nu a fost ratificat de nici un stat. Serioasele rețineri pe care statele le aveau față de ideea - atât de corectă și generoasă - a profesorului român se datorau neîncrederii în posibilitățile de acțiune ale justiției internaționale în condițiile în care fiecare stat căuta să-și facă singur dreptate, iar tratatele internaționale deveniseră - pentru a relua expresia celebră a lui Bismarck - "simple petice de hârtie care nu aveau nici măcar valoarea hârtiei pe care au fost scrise".

Terminarea celui de al doilea război mondial și mai ales înțelegerile interaliiate care fuseseră perfectate în cursul celui de al doilea război mondial între marile puteri ale coaliției antihitleriste au stat la baza creării unei jurisdicții internaționale speciale, și cu un obiect precis determinat, întruchipat în lucrările și hotărârile tribunalelor militare de la Nürnberg și Tokio.

Activitățile desfășurate de aceste tribunale au reușit să atragă, evident, atenția opiniei publice asupra gravitației faptelor comise de inculpați și asupra pericolului pe care îl reprezintă încălcarea regulilor prevăzute în tratatele și convențiile internaționale, dar nu au reușit să conștientizeze umanitatea - și cu atât mai puțin statele

² Iulian Poenaru, Vespasian V. Pella. O viață dedicată ideii de justiție internațională, Editura "Lumina", București, 1992, pag. 60.

suverane - în legătură cu nevoia constituirii unui tribunal internațional cu caracter permanent. Faptele deosebit de grave săvârșite cu prilejul conflictelor armate din fosta Iugoslavie și din Ruanda - într-o cu totul altă zonă a lumii - au determinat crearea a două tribunale noi, având și ele un obiectiv exceptional și precis determinat: Tribunalul internațional pentru fosta Iugoslavie, înființat în 1993, și Tribunalul internațional pentru Ruanda, constituit pe baza unei Rezoluții a Consiliului de Securitate a O.N.U. din 1994.

Deși ambele instanțe funcționează în baza unor regulamente proprii, aplicând normele dreptului internațional umanitar și informând Consiliului de Securitate al O.N.U. în legătură cu activitatea pe care o desfășoară, ele rămân totuși instanțe ce au un profil special și extraordinar, fiind legate de evenimente precis determinante, săvârșite într-o anumită zonă geografică, și care s-au soldat cu comiterea unor crime internaționale.

După cum am precizat mai sus, ideea unei Curți Penale Internaționale având o competență generală, deși aflată pe agenda O.N.U. din 1953, și-a putut găsi concretizarea de abia după 45 de ani datorită unor obstacole care tineau mai curând de politică decât de contestarea ideii - ce devenise evidentă pentru toți - a promovării unei justiții penale internaționale. Cu toate acestea, în perioada interbelică - și chiar după cel de al doilea război mondial - o serie de juristi celebri, printre care Nicolas Politis, Vespasian V. Pella, Donnedieu de Vabres, Quincy Wright, Jean Graven, Stefan Glaser și alții, au elaborat proiecte ce conțineau idei valoroase, dar care nu au putut fi niciodată promovate. "Ce au devenit proiectele cu care au fost sesizate forumurile internaționale acum zece ani?", se întreba Jacques-Bernard Herzog, fost substitut de Procuror general francez la Tribunalul Internațional de la Nürnberg. "Ele au rămas în sertarele Secretariatului O.N.U. sau acoperite e praf pe rafturile bibliotecilor", a răspuns profesorul Gerhard Mueller, de la Universitatea din New York³.

În aceste condiții este, evident, remarcabilă pozitia unor oameni de știință români care au militat cu hotărâre pentru respectul dreptului internațional, pentru triumful ideii constituiri unei Curți Penale Internaționale. Acel remarcabil teoretician român al drept-

tului internațional public care a fost profesorul Grigore Geamănu, scria, în lucrarea sa **Dreptul internațional penal și infracțiunile internaționale**, că "în cei peste treizeci de ani care au trecut de la sfârșitul războiului, valabilitatea argumentelor care s-au ridicat împotriva unei instanțe penale internaționale a fost depășită de însemnate progrese realizate în domeniul dreptului internațional, al legilor morale și al conștiinței umanității"⁴.

În tratatele și cursurile universitare românești de drept internațional public, mai recente, ideii Curții Penale Internaționale i se acordă un loc corect și bine meritat. Așa, de pildă, în tratatul său de **"Drept al păcii"**, profesorul dr. Dumitru Mazilu, referindu-se la dezbatările purtate în cadrul O. N. U., relevă că "Preocupările și pozițiile exprimate sunt o expresie a hotărârii statelor de a aciona cu toată fermitatea pentru combaterea acestor crime și promovarea unor relații pașnice în toate zonele și regiunile lumii"⁵.

Într-o lucrare de referință, dedicată răspunderii în dreptul internațional public, semnată de specialiștii români Ion M. Anghel și Viorel Anghel, se atrage atenția asupra caracterului "complex și delicat pe care-l implică înființarea unei jurisdicții penale internaționale, cât și dilema în care se vor găsi statele care ar urma să-și împartă jurisdicția cu organul ce se va crea, dacă nu chiar să li se acorde acest atribut de suveranitate"⁶.

Într-un substanțial manual universitar consacrat **Dreptului internațional penal**, semnat de profesorul Vasile Crețu, e constată pe drept cuvânt: "Crearea unei jurisdicții penale internaționale apare... indispensabilă pentru ca încriminarea infracțiunilor internaționale să nu rămână un simplu demers teoretic și pentru a se evita ca sancționarea celor ce încalcă legea internațională să depindă în cea mai mare parte de guvernele unor state care

⁴ Ibidem, pag. 298. A se vedea și Grigore G e a m ā n u, *La conception de V. V. Pella de la prevention et de définition de crimes contre la paix*, în "Revue Roumaine des Sciences Sociales. Série de Sciences Juridiques", 1968, nr. 2, pag. 189; Grigore G e a m ā n u, Gheorghe M o c a, *Privire critică asupra concepției lui Vespasian V. Pella despre responsabilitatea statelor în dreptul internațional*, în "Analele Universității București. Seria științe sociale. Științe juridice", Anul XIII, 1964, pag. 77.

⁵ Dumitru M a z i l u, *Dreptul păcii. Tratat*, Editura ALL BECK, București, 1998, pag. 338-339.

⁶ Ioan M. A n g h e l , Viorel I. A n g h e l , *Răspundere în dreptul internațional*, Editura "Lumina Lex", București, 1998, pag. 226.

³ Grigore G e a m ā n u, *Dreptul internațional penal și infracțiunile internaționale*, Editura Academiei României, București, 1977, pag. 296.

inspiră sau patronează asemenea încălcări ori de interese politice conjuncturale exterioare actului de justiție. Ea conditionează într-o anumită măsură existența însăși a dreptului internațional penal și realizarea justiției penale internaționale⁷.

Era firesc, în aceste condiții, ca lucrările conferinței de la Roma pentru adoptarea Statutului Curții Penale Internaționale să fie private cu interes în țara noastră și să determine elaborarea unor studii de specialitate, în care nou și importantul document adoptat de O.N.U. să fie raportat la întreaga serie de proiecte și propunerile l-au precedat, relevându-se totodată, cu deosebire, argumentele avansate în favoarea și împotriva unei asemenea jurisdicții, interesele care au prevalat atunci când, în final, Conferința diplomatică a plenipotențiilor a adoptat acest substanțial document.

O examinare - chiar sumară - a noului document al O. N. U., punte în lumină o serie de idei: fundamentarea, în însuși preambul Statutului, a necesității creării Curții Penale Internaționale în ideea că ea dispune de o personalitate juridică internațională; circumstanțierea competenței Curții numai la "cele mai grave crime" ce preocupă comunitatea internațională; enunțarea în continuare a unor definiții și categorii de infracțiuni; stabilirea, ca principiu, a ideii că jurisdicția *ratione temporis* a Curții se desfășoară numai pentru faptele săvârșite după intrarea în vigoare a acestui Statut; determinarea condițiilor preliminare pentru exercitarea competenței; stabilirea modalităților prin care statele părți la Statut transmit anumite cauze Procurorului Curții; stabilirea unei proceduri, complete și minuțioase, care oferă garanții procesuale indiscutabile; precizările cu privire la legea aplicabilă; definirea principiilor generale de drept. Printre acestea din urmă se numără cunoscutul principiu **nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege**, lipsa retroactivității *ratione personae*; răspunderea penală individuală, excluderea competenței asupra persoanelor minore, irrelevanța capacitatii oficiale, răspunderea comandanților și altor superiori și a.

De remarcat că, potrivit art. 27, prevederile Statutului se vor aplica în mod egal tuturor persoanelor, fără vreo distincție bazată

⁷ Vasile Crețu, *Drept internațional penal*, Editura Societății "Tempus" România, București, 1996, pag. 297.

pe capacitatea oficială, cum ar fi calitatea de șef al statului sau al guvernului, de membru al unui guvern sau parlament, de reprezentant ales sau funcționar al guvernului.

Importante prevederi sunt consacrate problemelor ce țin de structura și administrarea Curții, desemnarea judecătorilor, independența acestora, privilegiile și imunitatele lor. Statutul conține, de asemenea, dispoziții importante legale de cercetare și urmărire a faptelor încriminate, activități, care se desfășoară sub îndrumarea directă și controlul procurorului Curții Penale Internaționale.

Se regăsesc prevederi minuțioase în legătură cu mandatul de arestare, procedurile privind arestarea persoanelor vinovate de asemenea fapte, regulile ce trebuie urmate în fața Curții, atât în faza de anchetă cât și în faza de judecată, drepturile persoanelor vinovate, protecția victimelor și a martorilor și participarea lor la proces, protecția informațiilor ce privesc securitatea națională etc.

De remarcat este și faptul că pedepsele prevăzute de art. 78 nu includ pedeapsa cu moartea, ca o consecință tocmai a faptului că ea a fost abolită de documentele internaționale.

Pentru a se acorda un maxim de garanții celor judecați împotriva unor sentințe eronate sau netemeinice, Statutul instituie drept căi de atac apelul și revizuirea, stabilind modalitățile prin care acestea vor putea fi exercitate. Importante prevederi se întâlnesc în Statut în legătură cu cooperarea internațională și asistența judiciară, elemente considerate indispensabile bunei desfășurări a jurisdicției.

În sfârșit, Statutul mai cuprinde prevederi legate de aplicarea sentințelor, acestea fiind executate în închisorile naționale ce vor fi stabilite de Curte, iar nu într-o închisoare specială, care ar avea un caracter internațional.

Pentru a asigura buna funcționare a lucrărilor Curții Penale Internaționale este instituită, potrivit Statutului, o Adunare a Statelor-Părți, în care fiecare țară va fi reprezentată și care va examina toate problemele curente legate de activitățile Curții, inclusiv probleme legate de plata contribuției.

Rezultatul unui îndelungat proces de elaborare, Statutul Curții Penale Internaționale reprezintă o contribuție la dezvoltarea dreptului internațional. Cu toate acestea, opiniiile exprimate în presă nu au fost - în toate cazurile - dintre cele mai favorabile. S-a scris despre Curtea Penală Internațională că aceasta reprezintă o

"Cutie a Pandorei", că este necesar ca ea să fie privită "cu un optimism temperat". În schimb, au existat și păreri - justificative, după opinia noastră -, în sensul că noul organism ar reprezenta un "for pentru dreptate", "o nouă instituție a statelor lumii".

O vizină corectă și obiectivă asupra Statutului Curții Penale Internaționale ne obligă să relevăm nu numai aspectele pozitive, dar și diversele critici și insatisfacții care au fost adresate de unele țări. Astfel, o serie de țări și-au exprimat dezamăgirea față de propunerea franceză care a susținut principiul "opting-out", acceptat în final, care conferă țărilor semnatare ale statutului dreptul de a se sustrage șapte ani de la jurisdicția Curții. Unele țări au relevat, în cadrul dezbatelor, că multiple dispoziții cuprinse în Statut limitează, de fapt, câmpul de acțiune al prevederilor sale. Astfel, un comandant militar care ar fi ordonat distrugerea unor sate, deportarea populației civile, săvârșirea de violuri, lichidarea unor persoane neînarmate sau alte acte specificate în tratat, nu va putea fi urmărit de tribunalul internațional decât dacă țara unde a comis aceste crime, sau propria sa țară, este semnată și Statutul⁸.

Un delegat indian, citat de agențiile de presă, comentă în cadrul lucrărilor Conferinței că: "este o glumă să afirmi că utilizarea, să zicem, de gloanțe dum-dum constituie o crimă de război, iar folosirea armelor nucleare - nu"⁹.

În cadrul Conferinței s-au menționat deosebiri de vederi și în ceea ce privește poziția Curții Penale Internaționale în sistemul organelor O. N. U., în cadrul căruia ele își pot exercita **dreptul de veto**.

Cu prilejul lucrărilor Conferinței, mai multe state și-au manifestat și de această dată reticență în legătură cu posibilitatea ca proprietii lor naționali să fie judecați de o instanță care să funcționeze în afara țării lor.

În ansamblu, votul final a reunit 120 de țări care s-au pronuntat pentru Statut, șapte contra - printre care S. U. A., China, Libia, Israel și.a. - și 21 de abțineri¹⁰.

⁸ Mădălina Stănescu, *Un for pentru dreptate*, în "România liberă", serie nouă, nr. 2530, joi 23 iulie 1998.

⁹ Romulus Căplescu, *O cutie a Pandorei: Curtea Penală Internațională*, în "Adevărul", nr. 2532, marți 21 iulie 1998.

¹⁰ Cf. Romulus Căplescu, *articulul citat*.

După cum s-a remarcat, adoptarea Statutului Curții Penale Internaționale a constituit doar **primul pas** în drumul spre crearea Curții Penale Internaționale, statutul fiind semnat de 26 de țări, dar fiind necesare 60 de ratificări pentru ca noul document internațional să devină obligatoriu.

Opinia generală a continuat, totuși, să rămână optimistă, fiind semnificativă în această privință poziția delegatului francez Hubert Vedrine, care arăta că: "la apusul unui secol marcat de orori care sfidează conștiința umană, lupta împotriva nepedepsirii obține o victorie adevărată"¹¹.

Într-un document studiu publicat în revista "Le Monde Diplomatique", profesoara Monique Chemillier-Gendreau de la Universitatea Paris VII "Denis Diderot", observă că o insuficiență a Statutului și aceea că printr-o hotărâre a Consiliului de Securitate - deși Curtea nu este subordonată acestuia - ar fi posibilă blocarea unei anchete a Procurorului general pe termen de 12 luni. Relevând și alte insuficiențe ale Statutului, în special imposibilitatea de a lua în discuție acte criminale care ar emana de la anumite grupuri de state, sau chiar de a pune în discuție actele unor organe ale O. N. U., cum ar fi, de pildă Consiliul de Securitate, specialista franceză se întrebă: "Este cazul, prin urmare, să ne felicităm pentru această inovație? Fără îndoială, deoarece odată ce instituția se va fi instalat, limitele sale originare vor apărea și este plauzibil să ținem seama de faptul că dinamica sa va conduce la îndepărțarea lor. Pe de altă parte, nimic nu va opri impactul opiniei publice asupra acestor probleme"¹².

Pentru țara noastră, care întotdeauna s-a pronunțat cu hotărâre în spiritul justiției internaționale, având de altfel o remarcabilă tradiție în domeniul dreptului internațional penal, adoptarea Statutului de la Roma constituie un eveniment memorabil, ce nu poate decât să ne bucure, indiferent de limitele și insuficiențele sale, inherente oricărui document internațional, care constituie rezultatul unor negocieri și care, în mod inevitabil, trebuie să accepte compromisuri.

¹¹ Cf. Mădălina Stănescu, *articulul citat*.

¹² Monique Chemillier-Gendreau, *Un tribunal international pour finir avec l'impunité. Universalité des droits humains*, în "Le Monde Diplomatique", 1998, nr. 12.

Este, de aceea, meritul distinsului jurist dr. Dumitru Diaconu, de a fi întreprins un studiu de substanță asupra justiției internaționale, în care și-a exprimat cu curaj și competență opinile, înfățișând opiniei publice din țara noastră textul român al unui document internațional atât de important.

Nu putem decât să-l felicităm pe autor pentru această muncă laborioasă, pe care am prețuit-o încă din vremea în care, cu sărg și devotiiune, își pregătea teza de doctorat, estimând că prin cercetarea pe care a întreprins-o a adus o reală contribuție la cunoașterea și înțelegerea mai bună a problemelor justiției internaționale, prezentând o lucrare de mare interes pentru publicul cititor.

Prof. univ. dr. Victor Duculescu
Membru titular al Academiei Oamenilor
de Știință din România

CUPRINS

Argument.....	1
Proiecte de început ale înființării unei instanțe internaționale penale	4
Crearea instanțelor internaționale penale ad-hoc.	
Jurisdicție	7
1. Tribunalul militar internațional de la Nürnberg	7
2. Tribunalul militar internațional de la Tokio.....	10
3. Tribunalul internațional pentru fosta Iugoslavie.....	11
4. Tribunalul internațional pentru Ruanda	14
Competența materială a instanțelor internaționale penale ad-hoc.....	17
1. Tribunalul militar internațional de la Nürnberg	17
2. Tribunalul internațional pentru fosta Iugoslavie.....	18
3. Tribunalul internațional pentru Ruanda	19
Crime internaționale ce fac obiectul Convențiilor internaționale după cel de-al doilea război mondial	21
Imprescriptibilitatea crimelor de război, contra păcii și umanității.....	25
Initiative privind crearea unei instanțe internaționale penale cu caracter permanent și a unui Cod universal al crimelor internaționale.....	27
1. Curtea criminală internațională.....	28
2. Codul crimelor împotriva păcii și securității omenirii.....	29
Statutul de la Roma al Curții Penale Internaționale.	
Momentul istoric al adoptării sale.....	32
Statutul de la Roma al Curții Penale Internaționale.	
Cuprins	35
Statutul de la Roma al Curții Penale Internaționale.	
Continut	43

ARGUMENT

Lumea de astăzi, cu săngheroasele ei conflicte – Kosovo este un tulburător exemplu – e zguduită deseori de orori și atrocități, de exterminări și ucideri în masă, ce provoacă o viață și profundă emotie în comunitatea internațională.

Astfel de acte ce reprezintă grave violări ale dreptului umanitar, și-n primul rând al dreptului la viață, ce pot fi calificate ca fiind cele mai grave crime internaționale – genocid, crime împotriva umanității, crime de război, crime de agresiune – sunt în genere comise de guvernantii aflați la putere sau de responsabili aflați în etajele imediate ale ierarhiei puterii.

Ori această elită a puterii, trebuie să știe că este o justiție, o lege și pentru ei și mai presus de ei.

Iată poate o motivație esențială a instituirii unui tribunal internațional penal care să pedepsească pe autorii acestor grave crime, crimele internaționale.

O primă soluție în acest sens, mai rapidă și mai practică, a fost crearea tribunalelor internaționale ad-hoc.

Crearea însă a unor asemenea instanțe nu a fost lipsită de serioase rezerve și multiple critici cu privire chiar la actul de justiție ce-l înfăptuiau.

Cum ele luau ființă după un conflict armat, după un război purtat, instanța creată din dispoziția puterilor victorioase nu putea să judece pe învinsi decât de pe poziția învingătorilor.

Așa a fost la Nürnberg, în 1945, când puterile aliate învin-gătoare în cea mai mare conflagrație a omenirii au stabilit cadrul juridic de pedepsire a marilor criminali naziști, vinovați de gravele crime comise împotriva omenirii: crime contra păcii, crime de război, crime contra umanității.

S-au instituit atunci, în acel moment de răscrucie al istoriei, în acest scop, Tribunalele militare internaționale de la Nürnberg și Tokio la care se adaugă și Tribunalul militar, de asemenea cu caracter internațional, de la Rast, creat în zona franceză de ocupație din Germania.

După anul 1989, anul prăbușirii comunismului, Europa și mai ales acea parte a Europei totalitare, devine din nou teatrul unor conflicte și războaie, mai ales în această zonă explozivă a Balcanilor, în Iugoslavia.

Procesul de dezintegrare a fostei Iugoslavii, se soldează cu numeroase crime și atrocități comise pe scară largă, mai ales din considerente etnice, afectându-se în mod grav pacea și securitatea internațională.

În aceste condiții, pentru ca impunitatea autorilor masacrelor de pe teritoriul fostei Iugoslavii să nu fie tolerată, Consiliul de Securitate al Organizației Națiunilor Unite a hotărât înființarea în anul 1993 a unei instanțe internaționale penale și anume Tribunalul internațional penal pentru fosta Iugoslavie, de asemenea cu caracter ad-hoc, așa cum au fost și instanțele penale de la Nürnberg și Tokio.

Acest Tribunal ce funcționează și în prezent are ca unic scop judecarea persoanelor responsabile de încălcarea gravă a dreptului umanitar internațional pe teritoriul fostei Iugoslavii între 1 ianuarie 1991 și o dată ce urma a fi stabilită de Consiliul de Securitate la restabilirea păcii.

Tot Consiliul de Securitate în anul 1994 a decis, după modelul Tribunalului internațional penal pentru fosta Iugoslavie, înființarea Tribunalului internațional penal pentru Ruanda, tot cu caracter ad-hoc, pentru pedepsirea persoanelor responsabile de genocid și alte violări grave ale dreptului internațional umanitar, comise pe teritoriul Ruandei și a cetătenilor ruandezi, responsabili de genocid și alte asemenea violări cometite în teritoriul statelor vecine, între 1 ianuarie 1994 și 31 decembrie 1994.

Experiența ființării acestor instanțe penale ad-hoc la care s-a făcut referire, concluziile ce s-au degajat urmăre a activității lor, aspectele pozitive dar și negative semnalate în literatura juridică de specialitate au constituit temeuri și premise pentru crearea unei instanțe penale internaționale permanente și nu ad-hoc.

De altfel din 1945, de la ființarea Tribunalului internațional de la Nürnberg, comunitatea internațională era interesată de a institui odată și pentru totdeauna o instanță internațională penală cu caracter permanent.

În acest sens cea mai largă și reprezentativă organizație a statelor lumii, O.N.U., a abilitat organismele sale specializate – Comisia de drept internațional - să înființeze o astfel de instanță cu caracter permanent.

S-au întocmit proiecte în acest sens, dar ele rămâneau mai mult pe hârtie, fără a se ajunge la o finalitate practică.

A trebuit ca după aproape 50 de ani de tergiversare, un focar regional, ce atentează la pacea și securitatea lumii – conflictul din fosta Iugoslavie – să scoată la lumină, cât de utilă era instituirea din timp, de departe de zăngănitul armelor, a unei jurisdicții internaționale permanente și nu trecătoare.

În aceste condiții, O.N.U. își trece pe agenda sa de lucru ca problemă priorită și crearea unei asemenea instanțe.

Impulsionată, Comisia de drept internațional reia lucrul pe această temă și eforturile sale nu sunt zadarnice.

Ziua de 17 iulie 1998, la Roma, în Cetatea Eternă, va rămâne memorabilă în istoria justiției internaționale.

În acea zi, la Roma, Conferința diplomatică a plenipotențiilor Națiunilor Unite asupra înființării unei curți criminale internaționale, adoptă Statutul de la Roma al Curții Penale Internaționale.

Se transformă astfel în realitate visul ilustrului nostru înaintăș, promotorul ideii de creare a unei instanțe internaționale permanente, românul Vespasian V. Pella.

Este un minim și sacru gest ce ne încearcă să-i cinstim memoria prin traducerea, în premieră credem, în țara noastră, a acestui Statut.

Este un prim pas ce poate purta cu el inerente greșeli, sperăm nu esențiale, de traducere și interpretare.

În același timp pentru a privi în dimensiunea și evoluția ei jurisdicția penală internațională și pentru a înțelege mai profund conținutul acestui Statut nu numai în litera sa dar și-n spiritul său, demersul nostru de a finaliza această nobilă întreprindere, începe cu o scurtă și de esență retrospectivă istorică vizând preocupările pe plan internațional pentru crearea de instanțe internaționale penale unde triumful legii trebuie să învingă fărădelegea.

“Nimeni nu e mai presus de lege” este dictonul nostru constitutional!

lată că prin acest Statut el poate deveni universal!

Autorul

PROIECTE DE ÎNCEPUT ALE ÎNFIINȚĂRII UNEI INSTANȚE INTERNAȚIONALE PENALE

Problema creării unor instanțe penale internaționale, a fost preocuparea juristilor încă din secolul trecut.

Jurisconsultul elvețian Gustav Moynier a conceput în anul 1877 organizarea unei Jurisdicții criminale internaționale pentru represiunea crimelor comise împotriva dreptului giștilor. Un asemenea tribunal urma a fi compus din 5 membri, dintre care doi numiți de beligeranți și trei de statele neutre. Competența tribunalului viza judecarea crimelor de război comise prin încălcarea dispozițiilor Convenției de la Geneva din 1864.

După un prim insucces, Moynier a reluat propunerea sa la Institutul de drept național de la Cambridge, dar s-a izbit de aceeași insucces, obiectându-se că proiectul său nesocotește jurisdicțiile naționale.

De atunci, ideea creării unei jurisdicții penale internaționale a preocupat în mod permanent cercurile juridice și politice.

Astfel prin Convenția de la Haga, din 1907 s-a încercat instituirea unei "Curți internaționale de prize maritime", competență a se pronunța asupra capturării unei nave, de către o altă navă cu pavilion străin.

După primul război mondial, Tratatul de la Versailles prevedea în articolul 227, constituirea unui tribunal special compus din cinci judecători, provenind din țările victorioase în război – Statele Unite ale Americii, Marea Britanie, Franța, Italia, Japonia – pentru a judeca pe Wilhelm al II-lea de Hohenzolern, împăratul Germaniei, învinsă în război, vinovat de "ofensă adusă moralei internaționale" și "forței sfinte a tratatelor".

Tratatul mai prevedea, în articolele următoare (articolul 228 – 230) urmărea și judecarea în Germania și pe teritoriul Puterilor aliate și asociate a persoanelor acuzate de a fi comis acte contrare legilor și obiceiurilor războiului, tribunalele care urmau să-i judece fiind compuse din membri aparținând tribunalelor militare ale Puterilor interesate, dacă faptele erau comise împotriva resortisaților mai multor puteri aliate. Însă împăratul n-a fost judecat pentru că Olanda – unde se refugiase – nu l-a extrădat.

Cât privește activitatea celorlalte tribunale, ea a fost extrem de redusă, deoarece guvernul german a refuzat să pună la dispoziția puterilor victorioase pe cei vinovați.

În perioada interbelică, dat fiind responsabilitățile antrenate în primul război mondial, au fost multiple preocupări pe plan internațional atât în cadrul Societății Națiunilor, cât și în cadrul unor foruri științifice de drept internațional, pentru crearea unei instanțe penale internaționale permanente.

În 1920 în cadrul Societății Națiunilor, Comitetul de juristi constituit de Consiliul Ligii Națiunilor a întocmit un proiect de organizare a unei Înalte Curți de Justiție Internațională, separată de Curtea Permanentă de Justiție Internațională, competentă de a judeca crimele contra dreptului giștilor deferite de Adunarea sau de Consiliul Legilor. În cele din urmă Adunarea a decis că ideea unei jurisdicții penale internaționale este prematură.

Între 1920 – 1936, înființarea unei jurisdicții penale internaționale a fost susținută de mai multe societăți internaționale ale juristilor între care Asociația de drept internațional, Institutul de drept internațional, Asociația internațională de drept penal.

În calitatea sa de președinte al Asociației de drept penal, reputatul jurist român Vespasian Pella a întocmit în 1928 un proiect de Statut al unui tribunal penal internațional, statut pe care Asociația l-a aprobat. Acest Statut prevedea crearea unei camere criminale în sănul Curții Permanente de Justiție Internațională, din cadrul Societății Națiunilor.

În 1935 Vaspasian Pella, în calitate de raportor, a întocmit planul unui cod represiv mondial, plan ce includea și proiectul de statut din 1928 vizând crearea unei camere criminale în cadrul Curții Permanente de Justiție Internațională.

Meritele lui Vespasian Pella privind crearea unei curți criminale internaționale și a unui cod represiv mondial au fost unanim

recunoscute în lume, el fiind cel care a aruncat scânteia creațoare, aşa cum spunea Jean Graven, președinte al Asociației Internaționale de Drept Penal, rector al Universității din Geneva.

De altfel eforturile lui Vespasian Pella s-au concretizat prin adoptarea la 16 noiembrie 1937, odată cu Convenția asupra prevenirii și reprimării terorismului a "Convenției pentru crearea unei Curți penale internaționale". Rolul Curții era acela de a judeca pe indivizi acuzați de săvârșirea vreunei din infracțiunile prevăzute de Convenția referitoare la terorism.

Curtea avea un caracter permanent, sediul urmând a fi stabilit la Haga, ea fiind compusă din 5 membri, juristi cu o competență recunoscută în dreptul penal, care au fost sau sunt judecători ai unor instanțe penale naționale ale statelor membre ale Societății Națiunilor.

Convenția preciza în cele 56 de articole statutul judecătorilor, organizarea și competența Curții, procedura de judecată, pedepsile ce se pot aplica, executarea acestora.

Deși semnată de 24 de state Convenția n-a intrat în vigoare, procedurile de ratificare fiind împiedicate de declansarea celui de-al doilea război mondial.

CREAREA INSTANȚELOR INTERNAȚIONALE PENALE AD-HOC. JURISDICTIE

1. Tribunalul militar internațional de la Nürnberg

Dacă până la izbucnirea celui de-al doilea război mondial justiția penală internațională a fost marcată numai de proiecte, atrocitățile și crimele comise în timpul celei mai mari conflagrații din istoria omenirii au determinat mariile puteri învingătoare să se gândească serios, chiar spre finele războiului, la instituirea unei instanțe care să judece pe marii criminali nazisti, responsabilitii unor asemenea fapte ce-au zguduit conștiința umanității.

În acest sens, Declarația de la Moscova din 30 octombrie 1943 a principalelor puteri aliante și asociate în timpul războiului cuprindea intenția fermă a acestora ca ofițerii și soldații germani și membri partidului nazist care au fost responsabili de atrocități și crime și care au luat parte în mod voluntar la îndeplinirea lor, să fie trimiși în țările unde au fost săvârșite faptele lor abominabile pentru a fi judecați și pedepsiți conform legilor din aceste țări, iar marii criminali, ale căror crime erau fără localizare geografică precisă, să fie pedepsiți potrivit unei decizii comune a guvernelor aliante.

În baza acestei declarații, Guvernul provizoriu al Republicii Franceze și Guvernele Statelor Unite ale Americii, al Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord și al U.R.S.S. au încheiat la Londra la 8 august 1945 "Acordul privind urmărirea și pedepsirea marilor criminali de război ai Puterilor europene ale Axei", prin care au hotărât instituirea unui Tribunal militar internațional care să judece pe criminalii de război ale căror crime erau fără localizare geografică precisă.

Acordul cuprindea, în anexă, statutul Tribunalului în care se stabileau reguli de constituire, de jurisdicție și de funcționare a acestuia.

S-a convenit ca sediul acestui Tribunal să fie în orașul Nürnberg din Germania.

În articolul 5 al acestui Statut era cuprinsă o dispoziție, potrivit căreia, în caz de necesitate, determinată de numărul proceselor de judecată, se puteau înființa și alte tribunale, cu compozitie, competență și procedură identice cu cele prevăzute în Statut.

Tribunalul militar internațional de la Nürnberg era compus din patru membri și patru supleanți, reprezentând pe cele patru mari puteri învingătoare în război, președinția acestuia fiind asigurată pe rând de către unul din judecători. Hotărârile erau luate cu majoritatea membrilor săi, în caz de egalitate prevalând votul președintelui. Pentru a se hotărî condamnarea era necesar votul a cel puțin trei judecători.

Tribunalul era competent să judece orice persoană care, acționând în contul țărilor europene ale Axei, a comis, individual sau cu titlu de membru ai unor organizații, oricare din crimele menționate expres în Statut.

Conducătorii, organizatorii, provocatorii sau complicitii care au luat parte la elaborarea sau executarea unui plan concertat ori a unui complot pentru comiterea oricărei dintre crimele prevăzute de Statut erau considerați răspunzători pentru toate actele îndeplinite de către alte persoane în executarea planurilor respective, situația lor fiind, evident, aceea de instigatori sau complici, după caz.

Faptul că asemenea persoane erau șefi de stat sau înalte funcționari nu constituia nici o scuză absolutorie, nici un motiv de diminuare a pedepsei, iar împrejurarea că acuzatul a acționat conform instrucțiunilor guvernului său, ori a unui superior ierarhic, nu îl exoneră de răspundere, putând fi, însă, considerată un motiv de diminuare a pedepsei, dacă tribunalul aprecia că aceasta ar fi în interesul justiției (articolul 7-8).

În cazul în care în cadrul unui proces se constata că un inculpat vinovat de o anumită faptă face parte dintr-un grup sau organizație, Tribunalul era abilitat (articolul 9) să declare că grupul sau organizația respectivă sunt criminale. În virtutea acestui text,

Gestapoul, S.S.-ul și conducerea partidului nazist german au fost declarate criminale. O asemenea declarație îndreptătea autoritatilor competente ale fiecărui dintre statele care au constituit tribunalul să defere tribunalelor militare naționale pe oricare din membrii organizației sau grupului declarat ca având caracter criminal în virtutea simplei lor afiliieri la un asemenea grup sau organizație, al căror caracter criminal rămânea stabilit și nu putea fi contestat.

Tribunalul era împuternicit să judece pe acuzați și în contumacie, indiferent că aceștia nu au fost descoperiți sau nu se prezintă, dacă se considera că judecarea lor este în interesul justiției.

Pentru descoperirea criminalilor de război, efectuarea actelor de urmărire penală, pregătirea actului de acuzare și susținerea acestuia în fața tribunalului Statutul prevedea constituirea unei Comisiilor de instrucție și urmărire a marilor criminali de război, compusă din reprezentanți ai Ministerului public din cele patru țări semnatare ale accordului (articolul 14 și 15).

Statutul prevedea în articolul 16 garanțiile fundamentale pentru ca acuzații să fie judecați în cadrul unui proces echitabil, precum și reguli de procedură amănunte care să fie observate de tribunal pe timpul procesului, inspirate din regulile fundamentale judiciare și procedurale în vigoare la acea dată în cadrul procesului penal în legislația statelor care au constituit tribunalul.

Hotărârea tribunalului prin care se constata vinovăția inculpatului sau acesta era achitat de orice penalații era, potrivit articolului 26 al Statutului, definitivă și nesusceptibilă de revizuire și trebuia să fie motivată.

Tribunalul putea să pronunțe în caz de constatare a vinovăției pedeapsa cu moartea sau orice altă pedeapsă pe care o consideră ca justă, având și dreptul de a ordona confiscarea oricărora bunuri furate de către condamnat, care erau remise Consiliului de Control al Aliaților din Germania (articolul 27 și 28).

Executarea pedepselor era încredințată Consiliului de Control al Aliaților, care avea și dreptul de a modifica sau de a reduce pedepsele aplicate, fără a le agrava (articolul 29).

Tribunalul militar internațional de la Nürnberg a funcționat între 20 noiembrie 1945 și 1 octombrie 1946.

La această ultimă dată Tribunalul militar internațional de la Nürnberg s-a pronunțat condamnând la moarte 12 persoane, la

muncă silnică pe viață 3 persoane, la închisoare între 10 și 20 de ani alte 4 persoane, iar în privința a 3 inculpați s-a dispus achitarea.

2. Tribunalul militar internațional de la Tokio

Este de fapt, Tribunalul militar internațional pentru Extremul Orient, cunoscut ca Tribunalul de la Tokio, după sediul său ce-a fost stabilit în acest oraș. El a fost înființat în condiții istorice asemănătoare ce cele de la Tribunalul de la Nürnberg.

Ființarea unui asemenea tribunal a fost convenită în cuprinsul "Declaratiei de la Postdam" din 26 iulie 1945, semnată de Statele Unite ale Americii, Marea Britanie și China și care cuprindea condițiile de capitulare a Japoniei. La această Declarație a aderat la 8 august 1945, odată cu intrarea sa în război contra acestei țări și fosta U.R.S.S. Ea a fost acceptată de Japonia, după înfrângerea sa, la 1 septembrie 1945.

În baza acestei Declarații, Comandantul suprem al forțelor aliate din Extremul Orient, generalul Mac Arthur, a aprobat la 19 ianuarie 1946 "Carta Tribunalului militar internațional pentru Extremul Orient" care oferea cadrul juridic de a pedepsi cu promptitudine pe militantii japonezi și ei răspunzători de crimele de război comise în această parte a lumii.

Generalul american Mac Arthur avea potrivit acestei Carte, atribuția de a numi pe președintele tribunalului și pe judecătorii de pe o listă propusă de statele care au semnat actul de capitulare a Japoniei și de alte state care au aderat la acesta.

El exercita totodată și alte funcții legate de numirea președintelui Consiliului care îndeplinea atribuțiile de instruire, urmărire penală și susținere a acuzării sau de executarea, modificarea ori atenuarea pedepselor pronunțate, exercitând în fapt supravegherea asupra întregii activități a tribunalului.

În linii generale, Carta Tribunalului de la Tokio, cuprindea principii și reglementări similare cu cele din Statutul Tribunalului de la Nürnberg, dar avea și unele deosebiri: Tribunalul era compus din cel puțin 6 membri și cel mult 11 membri, judecând în complet de 6 judecători.

Tribunalul, comparativ cu cel de la Nürnberg, nu era abilitat să declare criminale anumite grupuri sau organizații, competența Tribunalului "ratione personae" limitându-se la persoanele învinuite a fi comis crime grave.

Regulile de procedură și garanțiile judiciare, precum și cele privind responsabilitatea acuzațiilor sau pedepselor ce se puteau aplica erau similare celor din Statutul Tribunalului de la Nürnberg.

Nu erau cuprinse mențiuni în Cartă despre caracterul definitiv sau nerevizuibil al hotărârii, hotărârea fiind executorie la ordinul Comandantului Suprem al forțelor aliate, singurul pentru care se prevedea dreptul de a o modifica.

Tribunalul militar de la Tokio și-a încheiat lucrările la 12 noiembrie 1948, condamnând la moarte 7 persoane, la închisoare pe viață 11 persoane, iar alte 7 la detinție pe viață.

3. Tribunalul internațional pentru fosta Iugoslavie

După cel de-al doilea război mondial, sub girul celei mai cuprinzătoare organizații universale la care au aderat statele pentru apărarea supremelor valori ale comunității internaționale, pacea și securitatea, au fost înregistrate consecvențe preocupări pentru crearea unei instanțe internaționale permanente și nu ad-hoc.

Aceasta pentru că Tribunalurile internaționale de la Nürnberg și Tokio, au fost supuse la diverse critici care atingeau îndeosebi imparțialitatea actului de justiție, cu răsfrângeri profunde asupra principiilor independenței judecătorilor, principiu sacru și inviolabil al justiției universale.

Din păcate, proiectele Comisiei de drept internațional din cadrul O.N.U. concepute în anii următori și anume Statutul pentru o Curte criminală internațională și Proiectul Codului crimelor contra păcii și securității umanității nu și-au găsit finalitatea practică.

Astfel că, tot la soluția unei instanțe penale internaționale cu caracter ad-hoc, ca acum 50 de ani, a trebuit să apeleze comunitatea internațională, pentru a pedepsi pe autorii crimelor comise pe teritoriul fostei Iugoslavii urmare a conflictului izbucnit între sârbi, croați și musulmani.

Date fiind ororile săvârșite, Consiliul de Securitate al O.N.U., prin rezoluția nr. 764 din 13 iulie 1992 atrăgea atenția ca toate părțile aflate în conflict să se conformeze obligațiilor asumate potrivit dreptului internațional umanitar și că persoanele care comit sau ordonă să se comită încălcări grave ale Convențiilor de la Geneva sunt direct răspunzătoare pentru aceste încălcări.

După această Rezoluție, au urmat altele, și anume Rezoluția nr. 771 din 13 august 1992, care a reafirmat și dezvoltat cele cuprinse în rezoluția anterioară, precum și Rezoluția nr. 780 din 6 octombrie 1992, prin care se dispunea formarea de către secretarul general al O.N.U. a unei comisii de experți care să analizeze datele furnizate de Iugoslavia asupra încălcărilor grave și să întocmească un raport.

Pe baza raportului secretarului general al O.N.U., Consiliul de Securitate a adoptat Rezoluția nr. 808 din 22 februarie 1993, prin care se hotără înființarea unui tribunal internațional, iar secretarul general era rugat să prezinte propunerile concrete și opțiuni adecvate pentru implementarea rapidă și efectivă a acestei hotărâri, ținând seama și de sugestiile prezentate de statele membre ale O.N.U.

Pe baza unor asemenea propunerile și studiul efectuat de secretarul general al O.N.U., privind înființarea unui tribunal internațional, luând cunoștință de numeroasele aspecte juridice și politice ce implica instituirea unei asemenea instanțe, Consiliul de securitate prin Rezoluția nr. 827 din 25 mai 1993 a decis "stabilirea unui tribunal internațional pentru scopul unic de a pedepsi persoanele responsabile de violări grave ale dreptului umanitar, comise pe teritoriul fostei Iugoslavii, între 1 ianuarie 1991 și o dată ce urmează a fi stabilită de Consiliul de Securitate la restabilirea păcii".

Totodată prin această rezoluție a fost stabilit și statutul Tribunalului internațional pentru fosta Iugoslavie.

Acesta a fost constituit ca organ subsidiar al Consiliului de Securitate, în virtutea articolului 29 din Carta O.N.U.

Potrivit Statutului, Tribunalul internațional, al cărui sediu este stabilit la Haga, este compus din 11 judecători, aleși pe o perioadă de 4 ani, cu dreptul de a fi realeși, de Adunarea Generală a O.N.U., la propunerea Consiliului de Securitate, de pe o listă de 22-23 persoane, întocmită de secretarul general pe baza nomi-

nalizațiilor făcute de către statele interesate, care pot prezenta câte doi candidați de naționalitate diferită, conform unor criterii care să garanteze competența și obiectivitatea acestora. Cei 11 judecători sunt repartizați în două camere de primă instanță de 3 judecători și o cameră de apel de 5 judecători (articulul 11-12).

Procurorul tribunalului este numit de Consiliul de Securitate pe baza propunerii Secretarului general al O.N.U., tot pentru o perioadă de 4 ani fiind ajutat de personalul necesar numit la propunerea sa de Secretarul general al O.N.U. (articulul 16).

Competența după persoane a tribunalului este limitată la persoanele fizice, autori, coautori, complici și instigatori, care au comis violări grave ale dreptului internațional, fără a se prevedea inculparea unor grupuri instituționalizate (articulul 6-7).

Potrivit Statutului, Tribunalul internațional pentru fosta Iugoslavie aplică normele dreptului internațional umanitar care fac parte neîndoilenic din dreptul cutumiar, pentru a nu se contesta anumite norme ale convențiilor scrise la care unele state nu sunt părți.

Procedura Tribunalului este publică, potrivit articolul 21 și 22 al Statutului. Articolul 21 recunoaște acuzatului, toate garanțiile judiciare prevăzute de Pactul referitor la drepturile civile și politice din 1966.

Hotărările date de camerele de primă instanță sunt supuse recursului în fața Camerei de apel a Tribunalului, la sesizarea procurorului sau a comandanțului, numai pentru eroare într-o problemă de drept și eroare asupra faptelor stabilite. Camera de apel poate confirma, casă sau revizui hotărârea camerelor de primă instanță (articulul 25).

Inspirându-se din evoluțiile actuale ale reglementărilor internaționale care tind să aboli pedeapsa cu moartea, Statutul nu prevede decât pedeapse cu închisoarea, la individualizarea quantumului pedeapei tribunalul trebuie să recurgă la practica generală privind pedeapsa închisorii a tribunalelor locale de pe teritoriul fostei Iugoslavii, deci la normele aplicabile pe teritoriul unde s-au comis infracțiunile. Odată cu pedeapsa, tribunalul este abilitat să decidă și restituirea către proprietarii legitimi a oricărora bunuri și valori dobândite ilegal de către persoanele condamnate (articulul 24).

Pedeapsa închisorii se execută într-un stat desemnat de Tribunalul internațional de pe o listă a statelor membre ale O.N.U. care au indicat Consiliului de Securitate voința lor de a accepta

persoanele condamnate, potrivit regimului aplicat în statul respectiv (articolul 27). Statele respective au dreptul să acorde și grătirea, însă sub controlul Tribunalului internațional (articolul 28).

Statele membre ale O.N.U. sunt obligate să coopereze și să acorde asistență juridică tribunalului internațional pentru identificarea și căutarea persoanelor vinovate, producerea de dovezi, expedierea documentelor și îndeosebi pentru arestarea și aducerea în fața tribunalului a persoanelor împotriva cărora s-a emis mandat de arestare sau de aducere (articolul 29).

Tribunalul internațional penal pentru fosta Iugoslavie, instanță ce-și exercită și-n prezent funcțiile sale de aducere în justiție a persoanelor răspunzătoare de încălcările grave ale dreptului umanitar pe teritoriul fostei Iugoslavii, în pofida numeroaselor critici privind ființarea, organizarea și funcționarea sa, reprezentă un pas important în demersul consecvent al comunității internaționale pentru tragerea la răspundere penală a tuturor persoanelor "prezumute responsabile" de crime și anume: reprezentanți politici cu putere de decizie, comandanți de diferite ierarhii și subordonați sau simplii executați.

Tribunalul internațional pentru fosta Iugoslavie a servit de altfel ca model pentru înființarea ulterioară a unui tribunal internațional penal ad-hoc și anume Tribunalul internațional penal pentru Ruanda.

4. Tribunalul internațional pentru Ruanda

În baza prevederilor Capitolului VII al Cartei O.N.U., prin Rezoluția nr. 955 din 8 noiembrie 1994 a Consiliului de Securitate a fost înființat acest Tribunal cu titulatura completă de "Tribunalul internațional penal pentru pedepsirea persoanelor responsabile de genocid și alte violări grave ale dreptului internațional umanitar comise pe teritoriul Ruandei și a cetățenilor ruandez, responsabili de genocid și alte asemenea violări comise în teritoriul statelor vecine între 1 ianuarie 1994 – 31 decembrie 1994". Rezoluția nu menționează un sediu al Tribunalului, acesta urmând a se stabili ulterior tot de către Consiliul de Securitate, însă precizează că un oficiu al Tribunalului este obligatoriu să funcționeze pe teritoriul Ruandei.

Tribunalul are o organizare și principii de funcționare similare cu cele ale Tribunalului internațional pentru fosta Iugoslavie, în ce privește atât compoziția sa, statutul judecătorilor, procedura de judecată, răspunderea individuală a făptuitorilor, garanțiile procesuale pentru inculpați, cât și cooperarea și asistența judiciară datorează de statele membre ale O.N.U., pentru identificarea, arestarea și anchetarea persoanelor învinuite de săvârșirea unor crime.

În ce privește competența, Tribunalul este abilitat să judece pe de-o parte persoanele, indiferent de calitatea și cetățenia acestora, care au comis crime legate de războiul fratricid pe teritoriul Ruandei, iar pe de altă parte persoanele, cetăteni ai statului ruandez, care au comis acte de genocid sau alte crime pe teritoriul statelor vecine Ruandei, în perioada conflictului armat indicat în titulatura acestui Tribunal, 1 ianuarie – 31 decembrie 1994.

Statutul prevede o competență prevalență a Tribunalului internațional, față de orice altă instanță, care ar judeca fapte de natura celor menționate săvârșite în limitele teritoriale stabilite, principiul *non bis in idem* aplicându-se în mod absolut în ce privește hotărârile tribunalului internațional și în mod relativ pentru hotărârile date de tribunalele naționale, în sensul că persoanele judecate de acestea vor putea fi rejudecate de tribunalul internațional, dacă hotărârile pronunțate în ceea ce-i privește se referă la fapte caracterizate ca fiind crime de drept comun, ori dacă judecata în fața unui tribunal național nu a fost imparțială, a fost angajată doar cu scopul de a-l salva pe inculpat de la răspunderea penală internațională sau nu s-a desfășurat cu diligență necesară.

Sentința Tribunalului internațional poate fi atacată cu apel pentru erori de fapt sau de drept și supusă revizuirii pentru motive specifice acestei căi de atac.

Pedeapsa aplicată de tribunal nu poate fi decât închisoarea pe termen determinat, ale cărei limite se apreciază în raport de practica generală privind pedepsele privative de libertate a tribunalelor din Ruanda. Ea se execută pe teritoriul Ruandei sau al oricărui stat care și-a exprimat voința de a accepta persoane condamnate de către Tribunal. Grătirea sau comutarea pedepsei se poate face numai de către președintele tribunalului, cu consultarea celorlalți judecători, la propunerea autorităților statului pe teritoriul căruia aceasta se execută.

Președintele Tribunalului internațional pentru Ruanda trebuie să prezinte anual Consiliului de Securitate și Secretarului general al O.N.U. un raport asupra activității desfășurate de instanță.

Si acest Tribunal penal internațional pentru Ruanda, ca și Tribunalul internațional pentru fosta Iugoslavie, este în actualitate el fiind o soluție tot a momentului – cu inerentele ei lacune – pentru a responsabiliza pe autorii crimelor de genocid sau a gravelor violări ale dreptului internațional umanitar săvârșite pe teritoriul Ruandei.

COMPETENȚA MATERIALĂ A INSTANȚELORE INTERNAȚIONALE PENALE AD-HOC

După ce s-au prezentat condițiile în care s-au creat Tribunalele internaționale penale ad-hoc de la Nürnberg, Tokio, din fosta Iugoslavie și Ruanda, precum și cadrul procedural în care a avut loc sau are judecata, este necesar să fie prezentat și obiectul acestei judecăți și anume crimele internaționale, de competența acestor instanțe internaționale penale.

Astfel că, vom prezenta în continuare tabloul acestor crime ce au constituit competența *ratione materiae* a instanțelor internaționale penale menționate mai sus ființate după cel de-al doilea război mondial.

1. Tribunalul internațional de la Nürnberg

Astfel, articolul 6 al Statutului Tribunalului internațional de la Nürnberg stabilește competența de judecată a Tribunalului cu privire la următoarele crime :

- crimele contra păcii: ordonarea, pregătirea, declansarea sau ducerea unui război de agresiune, sau a unui război prin violarea tratatelor, a garanțiilor sau a acordurilor internaționale, sau participarea la un plan concertat sau la un complot pentru îndeplinirea oricărui dintre următoarele acte ;
- crimele de război: violarea legilor și obiceiurilor războiului, în cadrul cărora erau incluse cu caracter exemplificativ asasinatul, relele tratamente și deportarea pentru muncă forțată sau în orice alt scop a populațiilor civile în teritoriile

ocupate, asasinatul sau realele tratamente ale prizonierilor de război sau ale persoanelor aflate pe mare, executarea ostașilor, jefuirea bunurilor publice sau private, distrugerea fără motiv a orașelor și satelor sau devastarea lor nejustificată de necesitatea militară;

c) crimele contra umanității: asasinatul, exterminarea, aducerea în stare de sclavie, deportarea și orice alt act inuman comis contra oricărei populații civile înainte sau în timpul războiului, ca și persecuțiile pentru motive politice, rasiale sau religioase, dacă aceste acte sau persecuții, indiferent dacă constituau sau nu o violare a dreptului intern al țării unde s-au produs, au fost comise ca urmare a oricărei crime aflate în competența tribunalului sau în legătură cu asemenea crimi.

De menționat că aceste crime cuprinse în Statutul Tribunalului internațional de la Nürnberg au căpătat consacrarea juridică universală ca urmare a confirmării lor prin Rezoluțiile 3 (I) și 95 (I) ale Adunării Generale a O.N.U. din 13 februarie 1946 și 11 decembrie 1946.

2. Tribunalul internațional pentru fostă Iugoslavie

Potrivit Statutului, în competența materială a Tribunalului intră următoarele categorii de fapte:

- ◆ încălcări grave ale Convențiilor de la Geneva din 1949 (articulul 2);
- ◆ violările legilor și obiceiurilor războiului (articulul 3);
- ◆ genocidul (articulul 4);
- ◆ crimele împotriva umanității altele decât genocidul (articulul 5).

Ca violări ale legilor și obiceiurilor războiului (articulul 3) sunt menționate:

- ◆ întrebuițarea armelor otrăvite și a altor arme calculate să producă suferințe inutile;
- ◆ distrugerea intenționată a orașelor și satelor sau devastarea lor nejustificată de o necesitate militară;
- ◆ atacarea sau bombardarea prin orice mijloace a orașelor neapărate, a satelor, a locuințelor sau clădirilor, ridicarea,

distrugerea sau producerea de daune instituțiilor dedicate religiei, carității și educației, artelor și științelor, monumentelor istorice și lucrărilor de artă și știință;

- ◆ jefuirea proprietății publice sau private.

Purificarea și epurarea etnică nu figurează printre faptele vizate de Statut dar acestea cad sub incidenta crimelor împotriva umanității, în măsura în care constituie expulzări de persoane, persecuții pentru rațiuni de ordin politic, rasial sau religios sau alte acte inumane, ori acte de genocid.

3. Tribunalul internațional pentru Ruanda

În competența acestui Tribunal intră trei categorii de fapte :

- ◆ genocidul, definit în cuprinsul articolului 2 într-o formulare similară celei din Convenția pentru prevenirea și reprimarea crimei de genocid din 1948;
- ◆ crimele împotriva umanității, constând potrivit articolului 3 în atacuri sistematice și pe scară largă săvârsite împotriva oricărei populații civile în baza unor considerente de ordin național, politic, etnic, rasial sau religios sub formă de ucidere, exterminare, aducere în stare de sclavie, deportare, lipsire de libertate, tortură, răpire, persecuții pentru rațiuni politice, rasiale sau religioase și alte asemenea acte inumane;
- ◆ crimele de război săvârsite prin violarea articolului 3, comun al Convențiilor de la Geneva din 1949 și ale prevederilor corespunzătoare din Protocolul II de la Geneva din 1977 referitor la conflictele armate fără caracter internațional, avându-se în vedere că pe tot parcursul său conflictul armat din Ruanda s-a păstrat în limitele unui conflict intern.

Sub acest ultim aspect Statutul enumeră fără a limita la acestea competența Tribunalului următoarele crime de război :

- ◆ violențele exercitate asupra vietii, sănătății ori integrității fizice sau mintale ale unor persoane, în special uciderile sau realele tratamente (torturi, mutilări sau orice formă de pedepse corporale);

- ◆ pedepsele colective;
- ◆ luarea de ostaceci;
- ◆ actele de terorism;
- ◆ ultragierea demnității corporale (umiliri, tratamente degradante, răpiri, prostituarea forțată, etc.);
- ◆ jaful și execuțiile fără o judecată prealabilă;
- ◆ judecarea fără respectarea garanțiilor judiciare corespunzătoare.

CRIME INTERNAȚIONALE CE FAC OBIECTUL CONVENTIILOR INTERNAȚIONALE DUPĂ CEL DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL

În afara statutelor tribunalelor internaționale penale ad-hoc care circumscriu în prevederile lor crimele internaționale de competență acestor instanțe, există convenții internaționale, după cel de-al doilea război mondial care au ca obiect stabilirea și definirea acestor crime.

Cele mai importante ca întindere și rezonanță, la care au aderat majoritatea statelor lumii sunt cele 4 Convenții de la Geneva din 1949 și Protocolul I din 1977 referitor la aceste Convenții, ce sunt și astăzi în vigoare.

Ele constituie un adevărat sediu al materiei având ca obiect crimele internaționale.

Mentionăm astfel :

- ◆ Convenția pentru ameliorarea soartei militarilor răniți în forțele armate în campanie (I)
- ◆ Convenția pentru îmbunătățirea soartei răniților, bolnavilor și naufragiaților din forțele armate pe mare (II)
- ◆ Convenția de la Geneva privitoare la tratamentul prizonierilor de război (III)
- ◆ Convenția privitoare la protecția persoanelor civile în timp de război (IV)

Sistemul represiv al Convențiilor din 1949 a fost lărgit și consolidat prin "Protocolul I" din 1977, Protocol adițional la Convențiile de la Geneva din 12 august 1949, cu privire la protecția victimelor de război din conflictele armate internaționale.

Cele 4 Convenții de la Geneva, enumerau "ca infracțiuni grave" următoarele acte, dacă sunt comise împotriva persoanelor și bunurilor protejate de Convenții :

- ◆ omuciderea intenționată;
- ◆ tortura sau tratamentele inumane, inclusiv experiențele biologice;
- ◆ faptul de a cauza, în mod intenționat, mari suferințe, sau de a aduce atingeri grave integrității fizice și sănătății;
- ◆ distrugerea și înșușirea de bunuri, nejustificate de necesitățile militare și desfășurate pe scară mare, în mod ilicit și arbitrar
- ◆ faptul de a constrângere un prizonier de război să servească în fortele armate ale puterii inamice sau acela de a-l lipsi de dreptul său de a fi judecat în mod regulat și imparțial potrivit prevederilor Convenției;
- ◆ luarea de ostașeци.

Protocolul I de la Geneva 1977, privind protecția victimelor conflictelor internaționale, a adăugat și alte infracțiuni grave în afara celor menționate în Convențiile din 1949 și anume :

- ◆ îndreptarea atacurilor împotriva populației civile;
- ◆ lansarea unui atac nediscriminatoriu afectând populația civilă sau bunurile civile și a unui atac împotriva instalațiilor conținând forțe periculoase, știind că vor provoca pierderi și vătămări excesive populației civile și daune excesive bunurilor și instalațiilor;
- ◆ atacarea localităților neapărate și zonelor demilitarizate;
- ◆ atacarea unei persoane scoasă în afara luptei;
- ◆ folosirea cu perfidie a emblemelor și semnelor distinctive ale Crucii Rosii.

În completarea acestui tablou, sunt considerate "infracțiuni grave" următoarele acte dacă au fost comise cu intenție și cu încălcarea Convențiilor din 1949 și a Protocolului I de la Geneva :

- ◆ transferarea de către puterea ocupantă a unor părți din propria populație sau deportarea și transferul a întregii populații civile sau părți ale acesteia din teritoriul ocupat în cadrul sau în afara acestui teritoriu prin încălcarea Convenției a IV-a;

- ◆ practicile de apartheid și alte practici inumane și degradante care ofensează demnitatea umană, bazate pe discriminare rasială;
- ◆ atacarea bunurilor culturale, ușor de recunoscut și care sunt situate în imediata apropiere de obiective militare, cauzând o distrugere masivă a lor;
- ◆ privarea persoanelor protejate de convenții și de protocol de dreptul la o judecată imparțială și reglementată;
- ◆ orice act medical care n-ar fi motivat starea de sănătate a persoanelor respective (internate, detinute sau private de libertate în alt mod) și care ar pune în mod grav în pericol starea de sănătate sau integritatea fizică sau morală a acelei persoane.

În afara Convenției de la Geneva din 1949 și a Protocolului aditional I de la Geneva din 1977, în vigoare astăzi există și alte reglementări internaționale, de asemenea în vigoare, prin care sunt sanctionate faptele ilicite cele mai grave apreciate ca și crime internaționale.

Sunt edificatoare în acest sens :

- ◆ Convenția pentru prevenirea și reprimarea crimei de genocid adoptată de Adunarea Generală a O.N.U. prin rezoluția 260 III din 3 decembrie 1948;
- ◆ Convenția suplimentară pentru desființarea sclaviei, comerțului cu sclavi și a instituțiilor sau practicilor similare sclavajului;
- ◆ Convenția internațională asupra eliminării și reprimării crimei de apartheid adoptată de O.N.U. prin Rezoluția nr. 3068 din 30 noiembrie 1973;
- ◆ Rezoluția 3314 din 14 decembrie 1974 a Adunării Generale a O.N.U. prin care au fost definite actele de agresiune.

Pe plan internațional, după cel de-al doilea război mondial au fost adoptate și alte convenții care obligă statele semnatare la o conduită care să nu conducă la utilizarea unor arme de distrugere în masă.

Această interdicție are ca temei Protocolul I de la Geneva din 1977, în care este precizat expres – articolul 35 – că sunt interzise mijloacele și metodele care :

- ◆ produc un rău superfluu;

- ◆ au efecte nediscriminante, adică nu fac distincție între obiectivele militare și populația civilă și bunurile cu caracter civil;
- ◆ au efecte extinse grave și durabile asupra mediului natural.

Astfel de arme sunt armele de distrugere în masă, armele nucleare, bacteriologice, chimice, incendiare sau armele viitorului: laserii de luptă, arme radiologice, mijloace și metode de război electronic, dispozitive cu ultrasunete, dispozitive cu fulgere luminoase.

Din păcate nu există încă un tratat sau convenție internațională cu efecte juridice depline în care să fie înscrisă obligația ca marile puteri nucleare ce dețin arma atomică să nu folosească această armă temută și catastrofală pentru întreaga omenire.

Este adevărat însă că s-a adoptat Rezoluția nr. 1653 (XVI/1961), care declară că folosirea armelor nucleare reprezintă o încălcare directă a Cartei O.N.U., este contrară dreptului internațional și legilor umanității și că statul care ar folosi această armă, va fi considerat că a acționat contra legilor umanității și ar comite o crimă împotriva omenirii și civilizației ei, dar o atare Rezoluție a O.N.U. are caracter de recomandare și nu are forță juridică obligatorie.

Si totuși conform acestei Rezoluții, statul care ar folosi această armă ar acționa contra legilor umanității și ar comite o crimă împotriva omenirii și civilizației.

Este de fapt o trimitere în timp și peste timp la prevederile unei convenții internaționale, deci cu forță juridică, ce completează prin extensiune în alte convenții, lipsa unor prevederi clare de sanctio-nare a celor mai grave fapte ce atentează la dreptul sacru al omului la viață și la valorile supreme ale comunității internaționale, pacea și securitatea.

Această convenție este Convenția a IV-a de la Haga din 1907. În Preambulul acestei Convenții denumit și "Clauza Martens" se precizează :

"Atâtă timp cât un cod mai complet asupra legilor și obiceiurilor războiului nu poate fi elaborat, înaltele părți contractante consideră oportun să declare că în cazurile care nu sunt acoperite de principiile pe care le-au adoptat, populația și beligeranții rămân sub protecția dreptului giștilor, decurgând din practica stabilită între popoarele civilizate, din legile umanității și din comandanțamentele constituite public".

IMPRESCHTIBILITATEA CRIMELOR DE RĂZBOI, CONTRA PĂCII ȘI UMANITĂȚII

După cum se poate observa privind tabloul crimelor internaționale înscrise în Statutul tribunalelor internaționale sau în Convențiile internaționale, astfel de fapte poartă cu ele însemnele celor mai tragice și înfricoșătoare crime colective, cu vîi și profunde reacții emotionale ale comunității internaționale.

Ele rămân adânc în conștiința umanității, conștiință ce mai poate fi eliberată doar atunci când a sosit momentul istoric al sanctiunii lor.

Cum pot să treacă zeci de ani până când autorii lor pot fi descoperiți sau trași la răspundere, pentru a nu opera prescriptiția care stinge atât răspunderea penală cât și executarea pedepsei, a fost adoptată de Adunarea Generală a O.N.U. la 26 noiembrie 1998 "Convenția asupra imprescriptibilității crimelor de război și crimelor contra umanității".

Aceasta a fost reacția fermă a comunității internaționale la propunerea din anul 1964 a Guvernului Republicii Federale a Germaniei, de a considera prescrise conform codului său penal intern crimele de război și crimele umanității după 20 de ani de la capitularea fără condiții a Germaniei.

Prin adoptarea Convenția asupra imprescriptibilității crimelor de război și crimelor contra umanității, autorii acestor crime pot fi sanctionați oricând, indiferent de data la care au fost comise.

De altfel, în articolul 1 din Convenție se precizează: "Oricare ar fi data la care au fost produse, crimele următoare sunt imprescriptibile:

a. crimele de război, așa cum sunt definite în Statutul Tribunalului Militar Internațional de la Nürnberg, din 8 august

1945 și confirmate prin Rezoluțiile Adunării generale a O.N.U., 3 (I) și 95 (I) din 13 februarie 1946 și 11 decembrie 1946, și în special "infracțiunile grave" enumerate în Convențiile de la Geneva – din 12 august 1949, privind protecția victimelor de război:

- b. crimele împotriva umanității, indiferent dacă sunt comise în timp de război sau în timp de pace, aşa cum sunt definite în Statutul Tribunalului Militar Internațional de la Nürnberg din 8 august 1945, și confirmate prin Rezoluțiile Adunării Generale a O.N.U., 3 (I) și 95 (I) din 13 februarie 1946 și 11 decembrie 1946, evicțiunea prin atac armat sau ocupare și actele inumane care decurg din politica de apartheid, precum și crima de genocid aşa cum este definită în Convenția din 1948, privind prevenirea și pedepsirea crimei de genocid, chiar dacă aceste acte nu constituie o violare a dreptului intern al țării în care au fost comise.

Conform altor prevederi din această Convenție, statele părți se obligau să abolească orice prescripții ale acestor crime înscrise în dreptul intern. Odată abolită prescripția acestor crime, se impunea a se lăua măsuri pe plan internațional în vederea pedepsirii autorilor unor asemenea crime. În acest sens, Adunarea generală a O.N.U. a adoptat în 1973, rezoluția referitoare la "Principiile cooperării internaționale privind depistarea, arestarea, extrădarea și pedepsirea indivizilor vinovați de crime de război și crime împotriva umanității".

Sistemul internațional de reprimare a acestor infracțiuni viza, în mod exclusiv, legislația națională, stabilindu-se ca infracțiunile grave la cele patru Convenții de la Geneva din 1949 și Protocolul I din 1977 să fie, de regulă, de competență tribunalelor naționale ale statului în puterea căruia se află inculpații și, în mod excepțional, ale statului cărora le sunt remiși acești inculpați.

INIȚIATIVE PRIVIND CREAREA UNEI INSTANȚE INTERNAȚIONALE PENALE CU CARACTER PERMANENT ȘI A UNUI COD UNIVERSAL AL CRIMELOR INTERNAȚIONALE

Având în vedere experiența Tribunalelor militare ad-hoc de la Nürnberg și Tokio, în cadrul celei mai cuprinzătoare organizații mondiale de apărare a păcii înființată imediat după terminarea celui de-al doilea război mondial – O.N.U. – s-a luat inițiativa creării unei instanțe internaționale permanente.

Lumea dorea o instanță internațională creată de departe de tumultul războiului, în timp de pace pentru a nu se răsfrângă în activitatea ei, aura învingătorilor, instanță în care legea odată convenită pentru instrumentarea și sanctiunea celor mai grave crime internaționale, să fie aplicată în mod egal și imparțial pentru toate părțile responsabile, indiferent de momentul istoric în care se săvârșește crima: pace sau război.

În acest sens Adunarea Generală a O.N.U. a însărcinat organismul său specializat, Comisia de Drept Internațional, să redacteze în paralel două proiecte și anume: Proiectul unei jurisdicții criminale internaționale și Proiectul crimelor contra păcii și securității umanității.

Desi aceste proiecte au fost elaborate de Comisia de drept internațional în anul 1953 și 1954 totuși abordarea lor a trecut pe plan secundar în preocupările Organizației Națiunilor Unite, dezbaterea lor fiind amânată, *sine die*.

Conflictul din Iugoslavia izbucnit în anul 1989, în această zonă explozivă a Balcanilor, readucând în memorie crimele și atrocită-

tile comise cu aproape 50 de ani în urmă, în timpul celui de-al doilea război mondial, a impulsionat comunitatea internațională să se gândească cu adevărat serios și responsabil, la traducerea în viață a acestor proiecte.

Astfel, prin Rezoluția nr. 47-33 din 25 noiembrie 1992, Adunarea Generală a O.N.U. a mandat Comisia de drept internațional să elaboreze un proiect de statut al Curții penale internaționale.

Acest proiect de statut a stat la baza înființării în 1998 a Curții Penale Internaționale, proiect în care au fost încorporate crimele ce țin de competența Curții.

Cele două proiecte paralele, de înființare pe de-o parte a unei Curți criminale, iar pe de altă parte a unui Cod universal al crimelor, tergiversate de O.N.U., și-au găsit finalizarea în forma și conținutul actual al unui singur act și anume Statutul Curții Penale Internaționale adoptat la Conferința diplomatică a plenipotențiilor Națiunilor Unite asupra înființării unei curți criminale internaționale desfășurată la Roma în perioada 15 – 17 iulie 1998.

Dar pentru a înțelege mai bine și mai profund conținutul Statutului de la Roma e necesar o succintă și de esență privire retrospectivă a prevederilor proiectelor trenate pe rolul O.N.U. privind crearea unei curți penale criminale și al unui cod al crimelor împotriva păcii și securității omenirii.

1. Curtea criminală internațională

În Proiectul Statutului Curții Criminel Internaționale elaborat de Comisia de drept internațional a O.N.U. în 1953 se prevedea că instituirea Curții penale internaționale să se facă pe baza unei Convenții internaționale, care va cuprinde statutul ei, Curtea fiind o instanță jurisdicțională, independentă de actuala Curte Internațională de Justiție și de O.N.U., ea nefiind un organ al O.N.U., aşa cum este Curtea Internațională de Justiție.

În ce privește organizarea Curții, s-a preconizat modelul de organizare a Curții Internaționale de Justiție. Curtea urma să fie compusă din 15 judecători, aleși pe un mandat de 9 ani, iar acuzarea era susținută de un jurisconsult, desemnat de partea reclamantă. Curtea avea și un Consiliu de grăriere.

Componența Curții Criminel Internaționale, *ratione materiae*, era de a judeca și pedepsi persoanele vinovate de săvârșirea infracțiunilor internaționale prevăzute în Statutul ei. Cât privește competența acestei Curți, *ratione personae*, aceasta era aceea de a judeca persoanele fizice bănuite de comiterea unor infracțiuni internaționale, în primul rând a crimelor internaționale.

În Proiect se prevedea: "Curtea judecă indivizi acuzați de crimele definite în cadrul crimelor contra păcii și securității umanității". În cadrul lucrărilor Comisiei de Drept Internațional s-a propus lărgirea competenței Curții prin atribuirea și a funcției de interpretare a dispozitivelor dreptului internațional penal, la cererea unui stat, sau a mai multor state. Prin această activitate a ei, Curtea juca un rol important în armonizarea și unificarea dreptului internațional penal și în precizarea sensului și conținutului anumitor noțiuni și principii ale acestui drept.

Un element specific la puterea jurisdicțională a Curții era că ea nu emană în mod automat din Statutul ei, ci îi este atribuită de către statele semnătare ale Convenției de creare a Curții. În consecință, faptul că un stat a recunoscut Statutul Curții nu înseamnă că el a acceptat, în mod automat, jurisdicția sa.

Această recunoaștere, urma a se face de către state fie printr-o convenție specială, fie printr-o clauză dintr-un acord special, fie printr-o declaratie specială a statului respectiv.

O persoană vinovată de comiterea unei infracțiuni internaționale, pe care o judeca Curtea, ar fi putut fi trimisă în fața ei, de statul al căruia cetățean era acea persoană sau statul pe al căruia teritoriu a fost comisă infracțiunea internațională. Dreptul de a sesiza Curtea Criminală Internațională, despre săvârșirea unei infracțiuni internaționale, îl avea Adunarea Generală a O.N.U. și oricare state părți contractante ale statutului ei.

La baza activității judiciare a Curții urma a sta dreptul internațional public, în special dreptul internațional penal și, eventual, dreptul internațional al statelor.

2. Codul crimelor împotriva păcii și securității omenirii

Proiectul de Cod al crimelor contra păcii și securității omenirii adoptat în 1954, adoptă în principiu, conținutul statutelor Tribunalelor militare internaționale de la Nürnberg și Tokio fără a mai

păstra clasificarea crimelor în crime contra păcii, crime de război și chiar dacă are o calitate oficială în statul său, nu este exonerat de crime împotriva umanității, această clasificare reluându-se în răspundere penală (articolul 13).

Supusă la multiple critici, cu privire la conținut, această primă variantă a Proiectului de Cod a fost reluată de aceeași Comisie de Drept Internațional din cadrul O.N.U., întocmindu-se, începând cu anul 1981, o altă variantă a acestui Proiect al unui Cod al crimelor împotriva păcii și securității omenirii.

Printre prevederile mai semnificative ale acestui Proiect de Cod era precizarea că este independentă de dreptul intern calificarea unei acțiuni sau unei omisiuni drept crimă împotriva păcii și securității umanității. Faptul că o acțiune sau o omisiune era sau nu pedepsită de dreptul intern, nu avea efect asupra acestei calificări (articolul 2). Se preciza, de asemenea, că "Orice individ care comite o crimă împotriva păcii și securității umanității este responsabil pentru fapta sa și pasibil de pedeapsă" (articolul 3 pct.1). Se prevedea pedepsirea acordării de ajutor, asistență sau mijloace în vederea comiterii unor astfel de crime, precum și participarea la o înțelegere pentru săvârșirea lor, precum și tentativa. (articolul 3 pct.2 și 3)

Se reafirma principiul de bază al dreptului internațional penal că "urmărirea angajată asupra unui individ pentru o crimă împotriva păcii și securității umanității nu elimină răspunderea de drept internațional al unui stat, pentru un act sau o omisiune care îi este atribuabilă (articolul 5).

De asemenea, se prevedea că statul, pe al căruia teritoriu se află autorul, presupus al unei crime împotriva păcii și securității omenirii, este dator să-l judece, fără să-l extrădeze (articolul 6 pct.1).

În acest Proiect era afirmată imprescriptibilitatea crimelor împotriva păcii și securității omenirii (articolul 6), precum și neretroactivitatea Codului (articolul 10). Erau reafirmate regulile că ordinul guvernului sau al superiorului ierarhic nu exonerează de răspundere pe autorul unei crime prevăzute în Cod, dacă acesta a avut posibilitatea să nu se conformeze ordinului (articolul 11), că superiorul răspunde, în anumite condiții, pentru crima comisă de subordonat (articolul 12) și că autorul unei crime internaționale,

Acest proiect de Cod al crimelor împotriva păcii și securității omenirii enumera următoarele crime :

- ◆ agresiunea;
- ◆ amenințarea cu agresiunea;
- ◆ intervenția în afacerile altui stat;
- ◆ dominația colonială și alte forme de dominație străină;
- ◆ genocidul;
- ◆ apartheidul;
- ◆ violarea sistematică sau masivă a drepturilor fundamentale ale omului;
- ◆ crimele de război de o deosebită gravitate;
- ◆ recrutarea, folosirea, finanțarea și instruirea de mercenari;
- ◆ terorismul internațional;
- ◆ traficul ilicit de stupefianți;
- ◆ provocarea de prejudicii deliberate și grave mediului înconjurător (articolul 15 – 26).

STATUTUL DE LA ROMA AL CURȚII PENALE INTERNAȚIONALE. MOMENTUL ISTORIC AL ADOPTĂRII SALE

Eforturile comunității internaționale prin organizația ei cea mai reprezentativă O.N.U. pentru crearea unei instanțe internaționale permanente și a unui cod universal al crimelor internaționale au fost încununate de succes la "Conferința diplomatică a plenipotențiilor Națiunilor Unite asupra înființării unei Curți penale internaționale" ce s-a desfășurat la Roma în perioada 15 iunie – 17 iulie 1998.

A fost momentul final al unui demers istoric – prezentarea anterioară e sugestivă – început acum peste 50 de ani și revitalizat după ce omenirea era confruntată după anul 1989 cu o istorie similară constând în noi și săngeroase conflicte pe plan regional, conflictul din fosta Iugoslavie fiind cel mai elovent exemplu.

Execuțiile în masă săvârsite, exterminările, purificările etnice, toate acestea antrenau și responsabilități, mai ales penale.

În aceste împrejurări se reiau în forme noi vechile preocupări ale O.N.U. privind crearea unei instanțe internaționale penale permanente și prin rezoluția ce s-a mai amintit, 47/33 din 25 noiembrie 1992, Adunarea Generală a O.N.U. a mandatat organismul său abilitat, Comisia de drept internațional, pentru elaborarea unui proiect de Statut privind crearea unei Curți penale internaționale.

Cum elaborarea și adoptarea unui asemenea proiect necesită timp, pentru ca reacția comunității să fie promptă ca răspuns la atrocitățile comise, paralel Consiliul de securitate a decis crearea ad-hoc a Tribunalului internațional penal pentru Iugoslavia.

Experiența în ființarea cadrului procedural de judecare a persoanelor responsabile de încălcarea dreptului umanitar pe teritoriul fostei Iugoslavii și-n definirea crimelor de competență acestui Tribunal ad-hoc a servit pentru instituirea Curții internaționale cu caracter permanent ce făcea obiectul Proiectului de Statut ce se elabora de Comisia de drept internațional a O.N.U.

Acest Proiect odată întocmit a fost prezentat Adunării generale, care în 1995, prin rezoluția nr. 50/46 a creat un Comitet Pregătitor care să stabilească textul unei Convenții larg acceptate pentru crearea acestei instanțe internaționale penale, Curtea penală internațională. Comitetul pregătitor timp de 3 ani, din 1995 și până în anul 1998, a reușit să stabilească textul unei asemenea convenții.

Acest text urma să fie supus spre examinare Conferinței diplomatice a plenipotențiilor Națiunilor Unite.

Potrivit rezoluției Adunării Generale a O.N.U. nr. 52/160 din 15 decembrie 1997, sarcina Conferinței era să finalizeze și să adopte această Convenție pentru înființarea unei Curți penale internaționale.

Tot prin această rezoluție Adunarea generală a O.N.U. a acceptat oferta generoasă a guvernului Italiei, de a fi gazda Conferinței diplomatice a plenipotențiilor O.N.U. și a decis să țină Conferința la Roma în perioada 15 iunie – 17 iulie 1998.

Deschiderea lucrărilor Conferinței la 15 iunie la Roma a avut loc în prezența președintelui Italiei, Luigi Scalfaro și a secretarului general al O.N.U. Kofi Annan.

Președintele Italiei a menționat în alocuțiunea sa că "prin crearea Curții internaționale orice stat trebuie să știe că există un judecător exterior suprem care veghează, subliniind astfel menirea Curții de a apăra și garanta respectarea legalității internaționale".

La rândul său, secretarul general al O.N.U. a menționat că această Conferință este prima de acest gen din istorie, subliniind că, prin "crearea unei Curți penale internaționale" se va garanta "că reacția umanității este rapidă și justă".

Au luat apoi cuvântul șefii delegațiilor naționale participante, după care s-a trecut la discutarea, în Comitetul Plenar a fiecărui articol și a variantelor acestuia.

Cum Statutul are 128 de articole, și cum fiecare stat își susținea propriile sale politici și interese, au trebuit 32 de zile pentru a se ajunge la adoptarea acestuia.

Astfel, la 17 iulie plenara Conferinței a redactat un Act final care confiște adoptarea "Statutului de la Roma al Curții Penale Internaționale".

Din 148 de state prezente la vot pentru adoptarea Statutului au votat 120 – inclusiv România – 7 au fost împotrivă, iar 21 de state s-au abținut.

În ceea ce privește Europa, de mentionat este faptul că toate statele europene au votat acest Statut, mai puțin Turcia, care n-a votat împotrivă, dar s-a abținut.

Chiar dacă acest Statut își are limitele sale, el fiind supus oricând unor serioase critici, totuși un vis de peste un secol al justiției internaționale de creare a unei instanțe penale internaționale permanente devinea realitate: se înființa în sfârșit la Roma în pragul dintre milenii o instanță penală permanentă – Curtea Penală Internațională.

Ora astrală a justiției universale. A bătut oare?

STATUTUL DE LA ROMA AL CURȚII PENALE INTERNAȚIONALE. CUPRINS

Statutul de la Roma, actul de naștere al Curții Penale Internaționale este o operă complexă și profundă cuprinsă în 128 de articole.

Este un Cod penal și Cod de procedură penală la scară mondială.

Instituțiile fundamentale ale dreptului penal intern al statelor se regăsesc în nuanță și forma sa specifică ce aparține dreptului internațional, mai exact a dreptului internațional penal.

De altfel, în Preambulul Statutului se subliniază ideea că această Curte penală internațională va completa competențele penale naționale, dreptului penal intern al statelor revenindu-i prioritar misiunea și rolul de sanctiune a crimelor internaționale comise de un cetățean al său, sau pe teritoriul său.

Am subliniat numai această idee, dar pot fi accentuate sau nuanțate multe altele, la o simplă lectură, sau mai ales odată cu studiul atent al unui asemenea Statut.

Ne limităm însă numai la câteva aspecte ce țin mai ales de administrarea justiției și mai puțin de exercițiul ei jurisdicțional.

Aceasta, pentru că a desprinde o instituție din contextul în care ea este prezentată în Statut, o desparti de litera și spiritul prevederilor legale ale articolelor și paragrafelor în care este asamblată și înseamnă poate a-i denatura sensul sau a nu surprinde exact și riguros interpretarea dată de legiuitor.

Așa cum am menționat, vom puncta totuși câteva repere ce nu țin în mod deosebit de interpretarea unei norme sau instituții juridice cuprinse în Statut.

- Astfel, pentru înființarea efectivă a acestei Curți, al cărei sediu a fost stabilit efectiv în Olanda, la Haga, un Comitet pre-prevăzută în Statut, enumerată în articolul 5 la litera d, totuși ea nu gătitor va întocmi un Proiect de reguli de procedură și probație mai este concretizată în următoarele articole ale Statutului astăzi în concordanță cu prevederile Statutului, deosebit de important cum sunt concretizate în diversele lor aspecte celelalte crime: pentru fixarea în concret a cadrului procesual în care are loc genocidul (articolul 7), crime împotriva umanității (articolul 8), instrumentarea unei cauze de competență Curții.

- De asemenea același Comitet pregătitor, având în vedere nu numai cadrul procesual, dar și crima ce face obiectul dedus judecății, va elabora un ansamblu de norme pentru definirea "Elementelor crimelor", care vor sprijini Curtea în interpretarea și definirea celor de competență să pentru că în textul Statutului se operează mai mult cu o simplă enunțare a acestor crime.

- Organismul abilitat să dispună asupra modificărilor acestui Statut, a amendamentelor ce pot fi propuse și în alte chestiuni ce țin de aplicarea prevederilor lui este Adunarea Statelor Părți la acest Statut constituată din reprezentantul fiecărui Stat Parte.

- Semnarea acestui Statut de statele participante la Conferința diplomatică de la Roma s-a putut face imediat după adoptarea Actului final prin care se consfințea crearea Curții și ulterior până la 17 octombrie 1998, la Roma, iar după această dată Statutul rămâne deschis spre semnare la New York la sediul O.N.U. până la 31 decembrie 2000.

- Intrarea în vigoare a Statutului va avea loc în prima zi din luna după cea de a 60-a zi de la data depunerii celui de al 60-lea instrument de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare la Secretarul General al O.N.U.

- La 7 ani de la intrarea în vigoare a acestui statut Secretarul general al O.N.U. va organiza o Conferință de revizuire pentru a examina orice amendament adus acestui Statut, revizuire ce se va putea face de către Adunarea Statelor Părți.

De asemenea, este interesant de subliniat prevederea că, chiar dacă un Stat devine parte la Statut și acceptă competența Curții de a judeca crimele de genocid, crimele împotriva umanității, crimele de război și crimele de agresiune, totuși poate declara că, pentru o perioadă de 7 ani de la intrarea în vigoare a acestui Statut pentru Statul respectiv, nu acceptă jurisdicția Curții cu privire la crimele de război atunci când se presupune că o atare crimă a fost săvârșită de cetățenii săi sau pe teritoriul său.

- Deși crima de agresiune este o crimă de competență Curții, definesc crima de agresiune, crimpă ce conține de altfel toate celelalte crime, același Comitet pregătitor, de care s-a făcut vorbire, este îndrituit și la redactarea propunerii pentru definirea și configurația elementelor de fapt cuprinse în această crimpă.

- Un alt aspect pe care îl semnalăm este faptul că nu s-a găsit o definire acceptabilă pentru includerea în Statut a unor crime atât de grave cum ar fi terorismul și traficul ilicit internațional de droguri.

- O ultimă remarcă ar fi aceea că nu a fost inclusă în Statut obligativitatea nefolosirii de Statele Părți a tuturor categoriilor de arme "interzise de dreptul internațional", considerate "arme criminale", bomba atomică fiind cel mai sugestiv și cutremurător exemplu în acest sens.

Comentariul nostru de ansamblu vizând mai mult administrarea justiției internaționale se oprește aici.

Îndemnăm însă cititorul să continue lectura acestei cărți pentru a se informa și documenta cât mai complet cu privire la Statutul acestei Curți.

Mai întâi vom face o trecere în revistă a articolelor ce compun cele 13 Părți ale Statutului. Simpla lor lectură îți oferă privirea de ansamblu a punctelor de esență ale acestui Statut.

Apoi vor urma detaliile prin prezentarea în limba română a textului original al Statutului, tradus integral din limba engleză.

Partea 1. Crearea Curții

- Articolul 1: Curtea*
- Articolul 2: Relația Curții cu Națiunile Unite*
- Articolul 3: Sediul Curții*
- Articolul 4: Statutul juridic și capacitatea Curții*

Partea a 2-a. Jurisdicție, admisibilitate și legislație în vigoare

- Articolul 5: Crime ce țin de competența Curții*
- Articolul 6: Genocidul*
- Articolul 7: Crime împotriva umanității*
- Articolul 8: Crime de război*
- Articolul 9: Elementele crimelor*
- Articolul 10*
- Articolul 11: Jurisdicția *ratione temporis**
- Articolul 12: Condiții preliminare la exercitarea competenței*
- Articolul 13: Exercitarea competenței*
- Articolul 14: Trimiterea unei cauze de către un Stat Parte*
- Articolul 15: Procurorul*
- Articolul 16: Amânarea anchetei sau urmăririi*
- Articolul 17: Forme de admitere*
- Articolul 18: Decizii preliminare cu privire la admiterea cazurilor*
- Articolul 19: Solicitări la competența Curții sau admiterea unui caz*
- Articolul 20: Non bis in idem*
- Articolul 21: Legea aplicabilă*

Partea a 3-a. Principii generale de drept penal

- Articolul 22: Nullum crimen sine lege*
- Articolul 23: Nulla poena sine lege*
- Articolul 24: Lipsa retroactivității *ratione personae**
- Articolul 25: Răspunderea penală individuală*
- Articolul 26: Excluderea competenței asupra persoanelor minore*
- Articolul 27: Irrelanța capacitatii oficiale*
- Articolul 28: Răspunderea comandanților și a altor superiori*
- Articolul 29: Inaplicabilitatea statutului restricțiilor*
- Articolul 30: Elementul psihic*
- Articolul 31: Motivele excluderii răspunderii penale*
- Articolul 32: Eroare de fapt sau eroare de drept*
- Articolul 33: Ordinele superiorilor și prescripția*

Partea a 4-a. Structura și administrarea Curții

- Articolul 34: Organele Curții*
- Articolul 35: Funcționarea judecătorilor*
- Articolul 36: Calificările, numirea și alegera judecătorilor*
- Articolul 37: Locuri vacante*
- Articolul 38: Președinția*
- Articolul 39: Camerele*
- Articolul 40: Independența judecătorilor*
- Articolul 41: Excluderea și descalificarea judecătorilor*
- Articolul 42: Departamentul procurorului*
- Articolul 43: Registratura*
- Articolul 44: Personalul*
- Articolul 45: Angajament solemn*
- Articolul 46: Eliberarea din funcție*
- Articolul 47: Măsuri disciplinare*
- Articolul 48: Privilegii și imunități*
- Articolul 49: Salarii, indemnizații și onorarii*
- Articolul 50: Limbile oficiale de lucru*
- Articolul 51: Reguli de procedură și probe*
- Articolul 52: Regulamentele Curții*

Partea a 5-a. Cercetarea și urmărirea

- Articolul 53: Declanșarea unei anchete*
- Articolul 54: Obligațiile și puterile procurorului cu referire la anchete*
- Articolul 55: Drepturile persoanelor în cursul unei anchete*
- Articolul 56: Rolul Camerei constituite înaintea procesului în raport cu o posibilitate unică de anchetare*
- Articolul 57: Funcțiile și capacitatele Camerei constituite înaintea judecății*
- Articolul 58: Eliberarea de către Camera constituită înaintea judecății a unui mandat de arestare sau a unei citătii pentru a se prezenta în instanță*
- Articolul 59: Procedurile privind arestarea în statul care arestează persoana*
- Articolul 60: Procedurile initiale în fața Curții*
- Articolul 61: Confirmarea acuzațiilor înaintea procesului*

Partea a 6-a. Procesul

- Articolul 62:* Locul desfășurării procesului
- Articolul 63:* Procesul în prezența persoanelor acuzate
- Articolul 64:* Funcțiile și puterile Camerei de judecată
- Articolul 65:* Procedurile privind recunoașterea vinovăției
- Articolul 66:* Prezumția de nevinovăție
- Articolul 67:* Drepturile persoanei acuzate
- Articolul 68:* Protecția victimelor și martorilor și participarea lor la proceduri
- Articolul 69:* Probele
- Articolul 70:* Infracțiuni împotriva administrației justiției
- Articolul 71:* Sanctiuni pentru comportare greșită în fața Curții
- Articolul 72:* Protecția informațiilor de securitate națională
- Articolul 73:* Informațiile sau documentele terței părți
- Articolul 74:* Cerințele unei decizii
- Articolul 75:* Despăgubiri pentru victime
- Articolul 76:* Condamnare

Partea a 7-a. Pedepse

- Articolul 77:* Pedepse aplicabile
- Articolul 78:* Determinarea sentinței
- Articolul 79:* Fondul de încredere
- Articolul 80:* Neprejudicierea aplicării interne a pedepselor și legilor interne

Partea a 8-a. Apelul și revizuirea

- Articolul 81:* Apelul împotriva hotărârii de achitare sau condamnare sau împotriva sentinței
- Articolul 82:* Apelul împotriva altor hotărâri
- Articolul 83:* Proceduri referitoare la apel
- Articolul 84:* Revizuirea condamnării sau a sentinței
- Articolul 85:* Despăgubirea unei persoane arestate sau condamnate

Partea a 9-a. Cooperarea internațională și asistența judiciară

- Articolul 86:* Obligația generală de a coopera
- Articolul 87:* Cereri de cooperare: dispoziții generale
- Articolul 88:* Disponibilitatea procedurilor conform legii interne

Articolul 89: Predarea persoanelor către Curte

- Articolul 90:* Cereri în concurență
- Articolul 91:* Conținutul cererii de arestare și predare
- Articolul 92:* Arest provizoriu
- Articolul 93:* Alte forme de cooperare
- Articolul 94:* Amânarea executării unei cereri referitoare la o anchetă în curs sau o urmărire
- Articolul 95:* Amânarea executării unei cereri referitoare la admisibilitate

Articolul 96: Conținutul cererii pentru alte forme de asistență conform articolul 93

- Articolul 97:* Consultații
- Articolul 98:* Cooperarea referitoare la renunțarea la imunitate și consimțământ la predare
- Articolul 99:* Executarea cererilor conform articolului 93 și 96
- Articolul 100:* Cheltuieli
- Articolul 101:* Regula specialității
- Articolul 102:* Folosirea termenilor

Partea a 10-a. Aplicare

- Articolul 103:* Rolul Statelor în aplicarea sentințelor cu închisoarea
- Articolul 104:* Schimbarea desemnării Statului de executare
- Articolul 105:* Executarea sentinței
- Articolul 106:* Supravegherea executării sentințelor și condițiile de încarcerare
- Articolul 107:* Transferul persoanei la încheierea sentinței
- Articolul 108:* Limitarea urmăririi sau pedepsirii altor infracțiuni
- Articolul 109:* Aplicarea măsurilor de amendă și confiscare
- Articolul 110:* Revizuirea de către Curte a reducerii sentinței
- Articolul 111:* Evadarea

Partea a 11-a. Adunarea Statelor Părți

- Articolul 112:* Adunarea Statelor Părți

Partea a 12-a. Finanțare

- Articolul 113:* Regulamente financiare
- Articolul 114:* Plata cheltuielilor

Articolul 115: Fondurile Curții și ale Adunării Statelor Părți

Articolul 116: Contribuții benevoale

Articolul 117: Evaluarea contribuțiilor

Articolul 118: Verificarea anuală

Partea a 13-a. Clauze finale

Articolul 119: Soluționarea litigiilor

Articolul 110: Soluțională

Articolul 121: Amendament

Articolul 121: Amendamente

Articolul 122. Amendamente la dispo-

Articolul 123: Revizuirea Statutului

Articolul 124: Dispoziția intermediară

Articolul 125: Semnarea, ratificarea, acceptarea, aprobarea sau aderarea

Articolul 126: Intrarea în vignare

Articolul 127: Retragere

Articolul 128. Texte autentice

CONFERINȚA DIPLOMATICĂ ONU A PLENIPOTENȚIARILOR CU PRIVIRE LA CREAREA UNEI CURȚI PENALE INTERNATIONALE

Statutul de la Roma al Curții Penale Internaționale

PREAMBUL

Conștiente că toate popoarele sunt unite prin legături comune, că culturile lor se țină într-o moștenire împărtășită și preocupațe de faptul că acest mozaic delicat ar putea fi distrus în orice moment.

Conștient de faptul că în acest secol milioane de copii, femei și bărbați au fost victimele unor atrocități de neînchipuit care au socat profund conștiința omenirii,

Admitând că asemenea crime grave amenință pacea, securitatea și bunăstarea lumii,

Admitând că cele mai grave crime ce preocupa comunitatea internațională nu trebuie să rămână nepedepsite și că condamnarea lor efectivă trebuie asigurată prin luarea unor măsuri la nivel național și prin realizarea unei cooperări internaționale,

Hotărâte să pună capăt nepedepsirii autorilor acestor crime și în felul acesta să contribuie la prevenirea acestora,

Reamintind că este de datoria fiecărui stat să-și exerceze jurisdicția penală asupra acelora care sunt responsabili de crime internationale.

Reamintind că Scopurile și Prinzipiile Cartei ONU și îndeosebit că toate statele se vor abține să folosească amenințarea sau forța împotriva integrității teritoriale sau a politicilor independente a fiecărui stat sau în orice alt mod neconcordant cu Scopurile ONU,

Subliniind în acest sens că nimic din acest Statut nu va fi considerat ca autorizând orice Stat Parte să intervină într-un conflict armat în problemele de ordin intern ale oricărui stat,

Hotărâte ca, pentru binele generațiilor prezente și viitoare, să creeze o Curte Penală Internațională permanentă în legătură cu sistemul ONU, având competență asupra celor mai grave crime de care se preocupă comunitatea internațională,

Subliniind că, Curtea Penală Internațională creată conform acestui statut va completa competențele penale naționale,

Hotărâte să garanteze respectarea permanentă a aplicării justiției internaționale,

Au convenit cele ce urmează:

PARTEA 1 Crearea Curții

Articolul 1 Curtea

Este creată o Curte Penală Internațională ("Curtea"). Ea va fi o instituție permanentă și va avea capacitatea de a-și exercita competența (jurisdicția) asupra persoanelor în cazul celor mai grave crime de preocupare internațională, așa cum prevede acest Statut și va completa jurisdicțiile penale naționale.

Competența și funcționarea Curții vor fi în concordanță cu dispozițiile acestui Statut.

Articolul 2 Relația Curții cu Națiunile Unite

Curtea va avea legătură cu ONU printr-un acord ce trebuie aprobat de Adunarea Statelor Părți la acest Statut și încheiat apoi de către președintele Curții, în numele său.

Articolul 3 Sediul Curții

1. Sediul Curții va fi stabilit la Haga, în Olanda ("statul gazdă").
2. Curtea va încheia cu statul gazdă un acord privind sediul, acord ce va fi aprobat de Adunarea Statelor Părți și încheiat de către președintele Curții, în numele său.
3. Curtea își poate avea sediul în oricare alt loc, atunci când se dorește acest lucru, așa cum prevede Statutul.

Articolul 4 Statutul juridic și capacitatea Curții

1. Curtea va avea personalitate juridică internațională. Va avea, totodată, o capacitate juridică ce poate fi necesară exercitării funcțiilor sale și realizării scopurilor.
2. Curtea își poate exercita funcțiile și capacitatele, așa cum prevede Statutul, pe teritoriul oricărui Stat Parte și, printr-un acord special, pe teritoriul oricărui alt Stat.

PARTEA a 2-a Jurisdictie, admisibilitate și legislație în vigoare

Articolul 5 Crime ce țin de competența Curții

1. Competența Curții se va limita la cele mai grave crime ce preoccupă comunitatea internațională. Curtea are competență în conformitate cu acest Statut în cazul următoarelor crime:
 - a) genocid;
 - b) crime împotriva umanității;
 - c) crime de război;
 - d) crime de agresiune.

2. Curtea își va exercita competența asupra crimelor de agresiune odată ce este adoptată o dispoziție în conformitate cu articolul 121 și 123 care definesc crima și stabilesc condițiile în care Curtea își va exercita competența în legătură cu această crimă. O asemenea dispoziție va fi conformă cu dispozițiile în materie ale Cartei ONU.

Articolul 6 Genocidul

În sensul acestui Statut, "genocid" înseamnă oricare din următoarele acte săvârsite cu intenția de a distrugе, total sau parțial, un grup național, etnic, rasial sau religios, cum ar fi:

- a) uciderea membrilor grupului;
- b) cauzarea unei grave leziuni corporale sau mentale a membrilor grupului;
- c) deteriorarea condițiilor de viață ale grupului cu scopul distrugerii fizice în totalitate sau în parte;
- d) impunerea unor măsuri cu intenția de a preveni nașterile de vieții omenesti în cadrul grupului;
- e) transferarea forțată a copiilor dintr-un grup într-altul.

Articolul 7 Crime împotriva umanității

1. În sensul acestui Statut, "crimă împotriva umanității" înseamnă oricare din următoarele acte atunci când sunt comise ca o parte a unui atac răspândit sau sistematic îndreptat împotriva unei populații civile având cunoștință despre atac:

- a) crimă;
- b) exterminare;
- c) sclavaj;
- d) deportarea sau transferul forțat al populației;
- e) detenția sau altă formă gravă de privare de libertate fizică cu încălcarea regulamentelor fundamentale ale dreptului internațional;

- f) tortura;
 - g) viol, sclavaj sexual, prostituție forțată, sarcină forțată, sterilizare forțată sau orice altă formă de violență sexuală de gravitate comparabilă;
 - h) persecutarea îndreptată împotriva oricărui grup sau colectivități pe motive politice, rasiale, naționale, etnice, culturale, religioase, sex, așa cum sunt definite în paragraful 3 sau din alte motive recunoscute ca fiind neconcordante cu dreptul internațional în legătură cu orice act prezent în acest paragraf sau orice crimă ce ține de competența Curții;
 - i) dispariția forțată a persoanelor;
 - j) apartheid;
 - k) alte acte inumane cu caracter similar ce cauzează în mod intentionat suferințe sau leziuni grave corporale sau mentale.
2. În sensul paragrafului 1:
- a) "atac îndreptat împotriva oricărei populații civile" înseamnă săvârșirea multiplă a unor acte în sensul paragraful 1, împotriva oricărei populații civile, conform unei politici organizatorice de a comite un asemenea atac;
 - b) "exterminare" include aplicarea intentionată a unor condiții de viață, *inter alia*, privarea accesului la alimente și medicamente în scopul distrugerii unei părți a populației;
 - c) "sclavaj" înseamnă exercitarea oricărei puteri sau a tuturor puterilor legate de dreptul de proprietate asupra unei persoane și include exercitarea unei asemenea puteri în cursul traficului de persoane, mai ales femei și copii;
 - d) "deportarea sau transferul forțat al populației" înseamnă deplasarea forțată a persoanelor prin expulzare sau alte acte de constrângere din zona în care acestea se află legal, în baza nici unei dispoziții din dreptul internațional care să permită acest lucru;
 - e) "tortură" înseamnă provocarea intentionată a unei dureri sau suferințe fizice sau psihice asupra unei persoane deținute sau sub controlul acuzatului; tortura nu va include durere sau suferință care să apară din sanctiuni legale;
 - f) "sarcină forțată" înseamnă întemnițarea ilegală a unei femei însărcinate forțat, cu intenția de a afecta structura etnică a unei populații, cu grave violări ale dreptului internațional.

Această definiție nu va fi interpretată în nici un fel ca afectând legile naționale referitoare la sarcină.

g) "persecutare" înseamnă privarea intenționată și gravă de drepturile fundamentale contrare dreptului internațional din motive de identitate a grupului sau colectivității;

h) "crima de apartheid" înseamnă acte inumane cu caracter similar celor la care face referire paragraful 1, săvârșite în contextul unui regim instituționalizat de opresiune și dominare sistematică de un grup rasial a unui alt grup sau alte grupuri rasiale, săvârșite cu intenția de a menține regimul;

i) "dispariția forțată a persoanelor" înseamnă arestarea, reținerea sau răpirea persoanelor de către sau cu autorizarea sprijinul sau acordul unui Stat sau a unei organizații politice urmate de un refuz de a recunoaște privarea de libertate sau furnizarea de informații cu privire la soarta sau locul în care se află acele persoane, cu intenția de a le lipsi de protecția legii pentru o perioadă de timp prelungită.

3. În sensul acestui Statut, se înțelege că termenul "gen" se referă la cele două sexe, masculin și feminin, în contextul societății. Termenul "gen" nu indică vreun alt sens diferit de cel de mai sus.

Articolul 8

Crime de război

1. Curtea va avea competență în legătură cu crimele de război, mai ales atunci când sunt săvârșite ca făcând parte dintr-un plan sau o politică sau ca o parte a săvârșirii la scară largă a unor astfel de crime.

2. În sensul acestui Statut, "crime de război" înseamnă:

a) încălcări grave ale Convențiilor de la Geneva din 12 august 1949, oricare din următoarele acte îndreptate împotriva persoanelor sau proprietății protejate conform dispozițiilor Convenției de la Geneva în materie;

- I. omor intenționat;
- II. tortură sau tratament inuman inclusiv experimente biologice;

- III. provocarea intenționată a unei mari suferințe sau vătămare corporală gravă;
 - IV. distrugerea nelimitată și însușirea proprietății nejustificate de necesitate militară și realizată ilegal;
 - V. constrângerea unui prizonier de război sau a altel persoane protejate să servească armatei unei puteri ostile;
 - VI. privarea intenționată a unui prizonier de război sau a altel persoane protejate de drepturile la un proces echitabil și just;
 - VII. deportarea sau transferul ilegal;
 - VIII. luarea de ostacăci.
- b) Alte încălcări grave ale legilor și cutumelor aplicabile în conflictul armat internațional, în cadrul stabilit al dreptului internațional, oricare din următoarele acte:
- I. atacuri intenționate împotriva populației civile sau împotriva civililor care nu iau direct parte la ostilități;
 - II. atacuri intenționate împotriva obiectivelor civile care nu constituie obiective militare;
 - III. atacuri intenționate împotriva personalului, instalațiilor, materialelor, unităților sau vehiculelor implicate într-un ajutor umanitar sau o misiune de menținere a păcii în conformitate cu Carta ONU, atât timp cât sunt răspunzătoare de protecția civililor sau obiectivelor civile, conform dreptului internațional privind conflictul armat;
 - IV. lansarea intenționată a unui atac știind că acesta va provoca pierderi de vieți sau vătămări ale civililor sau distrugerea obiectivelor civile sau împrăștierea lor, deteriorare gravă și pe termen lung a mediului natural care va fi excesivă în ceea ce privește avantajul militar concret și direct anticipat;
 - V. atacarea sau bombardarea orașelor, satelor, locuințelor sau clădirilor care sunt neapărate și care nu constituie obiective militare;
 - VI. uciderea sau rănirea unui combatant care, nemaiavând mijloace de apărare sau care a abdicat, s-a predat de bunăvoie;

- VII. folosirea improprie a unui drapel de armistițiu sau drapelului sau insignei militare și uniformei a dușmanului sau a ONU precum și a emblemelor distinctiv ale Convențiilor de la Geneva, provocând moarte sau vătămarea gravă;
- VIII. transferul, direct sau indirect de către Puterea Occupantă a unor părți din populația sa civilă pe teritoriul care-l ocupă sau deportarea sau transferul unei părți sau a întregii populații a teritoriului ocupat și sau în afara acestui teritoriu;
- IX. atacuri intenționate asupra clădirilor destinate religiei, educației, artei, științei sau acțiunilor caritabile, monumentelor istorice, spitalelor și locurile în care sunt plasați cei răniți și bolnavi, cu condiția ca acestea să nu fie obiective militare;
- X. supunerea persoanelor care se află sub stăpânirea părții adverse la mutilare fizică sau la experimente medicale sau științifice de orice fel care nu sunt justificate de tratamentul medical, dental sau de spitalizare a persoanei respective sau care nu este în interesul ei și care cauzează moartea sau punerea în pericol a sănătății persoanei;
- XI. uciderea sau rănirea persoanelor care aparțin națiunii sau armatei ostile;
- XII. declararea conform căreia nici o persoană nu va fi cruceată;
- XIII. distrugerea sau sechestrarea proprietății dușmanului în afară de cazul în care o asemenea distrugere sau sechestrare este cerută de necesitate de război;
- XIV. declararea abolirii, suspendării într-o instantă, a drepturilor și acțiunilor cetățenilor părții ostile;
- XV. constrângerea cetățenilor părții ostile să ia parte la operațiunile de război îndreptate împotriva proprietății lor, chiar dacă au fost în serviciul beligerantului înainte de începerea războiului;
- XVI. jefuirea unui oraș sau a unui loc chiar și atunci când este luat cu asalt;
- XVII. folosirea otrăvii sau a armelor otrăvitoare;
- XVIII. folosirea gazelor de asfixiere, otrăvitoare sau de altă natură și a tuturor lichidelor, materialelor sau dispozitivelor analoge;
- XIX. folosirea gloanțelor care pătrund ușor în corpul omeneșc, de exemplu cele cu înveliș tare care nu acoperă în întregime interiorul sau este prevăzut cu orificii;
- XX. folosirea armelor, proiectilelor sau materialelor de război care nu sunt de natură să cauzeze leziuni ușoare sau suferință sau care nu țin seama de încălcarea dreptului internațional al conflictului armat, cu condiția ca asemenea arme, proiectile și materiale să fie obiectul unei interdicții și să fie incluse într-o anexă la acest Statut, printr-un amendament în conformitate cu dispozițiile în materie stipulate de articolul 121 și 123;
- XXI. comiterea ultrajului asupra demnității persoanei, îndeosebi tratamentul umilitor și degradant;
- XXII. comiterea violului, sclaviei sexuale, prostituției forțate, sarcinii forțate, așa cum prevede articolul 7 paragraful 2 (f), sterilizarea forțată sau alte forme de violență sexuală ce constituie, de asemenea, o gravă încălcare a Convențiilor de la Geneva;
- XXIII. folosirea prezenței unui civil sau a altor persoane protejate pentru a feri anumite puncte, zone sau forțe militare de operațiuni militare;
- XXIV. atacuri intenționate împotriva clădirilor, materialelor, unităților medicale, transportului și personalului prin folosirea unor embleme distincte ale Convențiilor de la Geneva, în conformitate cu dreptul internațional;
- XXV. înfometarea intenționată a civililor ca o metodă de ostilități prin privarea lor de obiecte indispensabile supraviețuirii, inclusiv împiedicarea intenționată a procurării proviziilor, conform Convențiilor de la Geneva;
- XXVI. recrutarea sau înrolarea copiilor sub vîrstă de 15 ani în forțele armate naționale sau folosirea lor la participarea activă la ostilități.

- c) În cazul unui conflict armat fără caracter internațional încălcări grave ale articolul 3 comun celor patru Convenții de la Geneva din 12 august 1949, următoarele acte comise împotriva persoanelor care nu participă activ la ostilități, inclusiv membri forțelor armate care au capitulat și cei plasați **în afara luptei** din motive de boală, răniri, detenție sau alte cauze:
- I. violență împotriva vietii și persoanei, mai ales omorul de toate tipurile, mutilarea, crudul tratament și tortura; comiterea unui ultraj asupra demnității persoanei, îndeosebi tratamentul umilitor și degradant;
 - II. luarea de ostacăci;
 - III. pronunțarea sentințelor și executările efectuate fără o hotărâre prealabilă pronunțată de un tribunal constituit, permitând garanții judiciare care sunt în general recunoscute ca fiind indispensabile.
 - V. Paragraful 2 (c) se aplică în cazul conflictelor armate cu caracter internațional și astfel nu se aplică la situații de tulburări și tensiuni interne, revolte, acte de violență izolate și sporadice sau alte acte de natură similară.
 - VI. Alte violări grave ale legilor și cutumelor aplicabile în conflicte armate fără caracter internațional, în cadrul de drept internațional stabilit, mai ales următoarele acte:
 - VII. atacuri intentionate împotriva populației civile sau împotriva civililor care nu participă în mod direct la ostilități;
 - VIII. atacuri intentionate împotriva clădirilor, materialelor, unităților medicale, transportului și personalului prin folosirea unor embleme distincte ale Convențiilor de la Geneva în conformitate cu dreptul internațional;
 - IX. atacuri intentionate împotriva personalului, instalațiilor, materialelor, unităților sau vehiculelor implicate într-un ajutor umanitar sau o misiune de menținere a păcii în conformitate cu Carta ONU, atâtă timp cât aceștia sunt împuñniți să protejeze civilii sau obiectivele civile conform legii conflictului armat;
 - X. atacuri intentionate împotriva clădirilor destinate religiei, educației, artei, științei sau scopurilor caritabile, monumentelor istorice, spitalelor și locurile în

- care se află persoanele bolnave și rănite, cu condiția ca ele să nu fie obiective militare;
- XI. jefuirea unui oraș sau loc, chiar și atunci când este luat cu asalt;
 - XII. comiterea violului, sclavie sexuală, prostitutiei forțate, sarcinii forțate, sau cum sunt prevăzute la articolul 7, paragraful 2 (f), sterilizării forțate și a altor forme de violență sexuală care constituie de asemenea o încălcare gravă a articolului 3, comun celor 4 Convenții de la Geneva;
 - XIII. recrutarea sau înrolarea copiilor sub vîrstă de 15 ani în forțele sau grupurile armate sau folosirea lor la participarea activă la ostilități;
 - XIV. ordonarea deplasării populației civile din motive legate de conflict, în afară de cazul în care este necesară securitatea civililor implicați sau din motive de ordin militar;
 - XV. uciderea sau rănirea în mod perfid a unui adversar combatant;
 - XVI. declararea conform căreia nimeni nu va fi crutat;
 - XVII. supunerea persoanelor care se află sub dominația celeilalte părți la conflict la mutilare fizică sau la experimente medicale sau științifice de orice natură care nu sunt justificate de un tratament medical, stomatologic sau de spitalizare, aplicat persoanei respective și nerealizat în interesul ei și care poate provoca moartea sau punerea în pericol a sănătății persoanei sau persoanelor;
 - XVIII. distrugerea sau confiscarea proprietății unui adversar în afară de cazul în care o asemenea distrugere sau confiscare este în mod imperativ cerută de nevoiele conflictului;

d) Paragraful 2 (e) se aplică în cazul conflictelor armate fără caracter internațional și nu se aplică în situații de tulburări și tensiuni interne, cum ar fi revolte, acte de violență izolate și sporadice sau alte acte de natură similară. El se aplică la conflictele armate care au loc pe teritoriul unui Stat unde există conflict armat între autorități guvernamentale și grupuri armate organizate sau între asemenea grupuri.

3. Nimic din paragraful 2 (c) și (d) nu va afecta responsabilitatea unui guvern de a menține și de a restabili legea și ordinea în Stat sau de a apăra unitatea și integritatea teritorială a Statului prin toate mijloacele legale.

Articolul 9 Elementele crimelor

1. Elementele crimelor vor sprijini Curtea în interpretarea și aplicarea articolelor 6, 7 și 8. Ele vor fi adoptate de o majoritate de două treimi din membrii Adunării Statelor Părți.

2. Amendamentele la elementele crimelor pot fi propuse de:
- orice Stat Parte;
 - judecătorii care acționează cu o majoritate absolută;
 - procuror.

Asemenea amendamente vor fi adoptate de o majoritate de două treimi din membrii Adunării Statelor Părți.

3. Elementele crimelor și amendamentele vor fi în conformitate cu acest Statut.

Articolul 10 Nimic din această Parte nu va fi interpretat ca limitând sau prejudiciind în orice mod regulamentele de drept internațional existente în alte scopuri decât cele ale acestui Statut.

Articolul 11 *Jurisdicția ratione temporis*

1. Curtea are competență numai în cazul crimelor săvârșite după intrarea în vigoare a acestui Statut.

2. Dacă un Stat devine Parte la acest Statut după intrarea lui în vigoare, Curtea își poate exercita competență numai în cazul crimelor săvârșite după intrarea în vigoare a acestui Statut pentru acel Stat, în afară de cazul în care acel Stat a făcut o declarație conform articolului 12, paragraful 3.

Articolul 12 Condiții preliminare la exercitarea competenței

1. Un Stat care devine parte la acest Statut acceptă competența Curții în legătură cu crimele mentionate în articolul 5.

2. În cazul articolului 13, paragraful a) sau c), Curtea își poate exercita competență dacă unul sau mai multe din următoarele State sunt Părți la acest Statut sau au acceptat competența Curții în conformitate cu paragraful 3:

- Statul pe teritoriul căruia a avut loc acțiunea în cauză sau dacă crima a fost săvârșită la bordul unui vas sau al unui avion, statul de înregistrare a vasului sau a avionului;
- Statul al cărui cetățean este persoana acuzată de crimă.

3. Dacă acceptarea unui Stat care nu este Parte la acest Statut este cerută conform paragrafului 2, acel Stat poate, printr-o declarație depusă la grefier, să accepte exercitarea competenței de către Curte în legătură cu crima respectivă. Statul care acceptă va coopera cu Curtea fără vreo întârziere sau excepție, în conformitate cu Partea a 9-a.

Articolul 13 Exercitarea competenței

Curtea își poate exercita competența în legătură cu o crimă mentionată în articolul 5 în conformitate cu dispozițiile acestui Statut dacă:

- o cauză în care una sau mai multe asemenea crime pare a fi fost săvârșită este adresată procurorului de către un Stat Parte în conformitate cu articolul 14;
- o cauză în care una sau mai multe asemenea crime care pare a fi fost săvârșită este adresată procurorului de către Consiliul de Securitate care acționează conform cap. VII din Carta ONU; sau
- procurorul a declansat o anchetă referitoare la o asemenea crimă în conformitate cu articolul 15.

Articolul 14

Trimiterea unei cauze de către un Stat Parte

1. Un Stat Parte poate trimite procurorului o cauză în care un sau mai multe crime de competență Curții pare a fi fost săvârșite solicitând procurorului să investigheze cazul în scopul acuzării uneia sau mai multor persoane de săvârșirea unor astfel de crime.
2. Atât cât este posibil, o trimitere va specifica circumstanțele relevante și va fi însotită de o documentație în acest sens valabilă în Statul în care se trimite cauza.

Articolul 15

Procurorul

1. Procurorul poate începe anchetele *proprio motu* pe baza informațiilor referitoare la crimele de competență Curții.
2. Procurorul va analiza gravitatea informațiilor primite. În acest scop, el sau ea poate solicita informații de la State, de la organele ONU, organizații interguvernamentale sau non-guvernamentale sau din alte surse pe care le consideră potrivite și poate primi mărturii scrise sau orale la sediul Curții.
3. Dacă procurorul consideră că există o bază rezonabilă pentru a declanșa ancheta, acesta va înainta Camerei constituite înaintea procesului, o cerere de autorizare a unei anchete împreună cu documentele auxiliare. Victimele pot fi reprezentate în cadrul acestei Camere constituite, în conformitate cu Regulile de procedură și probe.
4. Dacă Camera constituită înaintea procesului, la examinarea cererii și materialului probator, consideră că există o bază rezonabilă pentru a declanșa o anchetă și că acest caz pare că este de competență Curții, ea va autoriza începerea anchetei fără a prejudicia hotărârile ulterioare ale Curții cu privire la jurisdicția și admiterea cazului.
5. Refuzul acestei Camere de a autoriza ancheta nu va împiedica prezentarea unei cereri ulterioare a procurorului, bazată pe fapte sau probe noi referitoare la aceeași situație.

6. Dacă, după examinarea preliminară menționată la paragrafele 1 și 2, procurorul consideră că informațiile furnizate nu constituie o bază rezonabilă pentru o anchetă, acesta îi va informa pe cei care le-au furnizat. Aceasta nu-l va împiedica pe procuror să ia din nou în considerație informațiile suplimentare ce i-au fost supuse atenției referitor la aceeași situație în lumina faptelor sau probelor noi.

Articolul 16

Amânarea anchetei sau urmăririi

Nu poate fi declanșată nici o anchetă sau urmărire conform acestui Statut pe o perioadă de 12 luni după ce Consiliul de Securitate, într-o rezoluție adoptată conform cap. VII din Carta ONU, a solicitat Curții acest lucru; acea cerere poate fi reînnorită de Consiliu în aceleasi condiții.

Articolul 17

Forme de admitere

1. Tinând cont de paragraful 10 din Preambul și de articolul 1, Curtea va hotărî dacă un caz nu este admis atunci când:
 - a) cazul este cercetat de un Stat care are competență asupra lui, exceptând situația în care Statul nu dorește sau nu poate realiza ancheta sau urmărirea;
 - b) cazul a fost cercetat de un Stat care are competență asupra lui și acesta a hotărât să nu urmărească persoana respectivă, în afara de cazul în care hotărârea se datorează refuzului sau incapacității Statului de a urmări;
 - c) persoana respectivă a fost deja judecată, iar un proces nu este permis conform articolului 20, paragraful 3;
 - d) cazul nu este suficient de grav pentru a justifica o altă acțiune a Curții.
2. Pentru a determina lipsa de bunăvoiință într-un anumit caz, Curtea va vedea, conform principiilor procesului recunoscut de dreptul internațional, dacă unul sau mai multe din următoarele există și sunt aplicabile:

- a) prevederile au fost sau vor fi efectuate sau hotărârea internă a fost luată în scopul protejării persoanei de răspundere penală pentru crimele de competență Curții, menționate la articolul 5;
 - b) a existat o întârziere nejustificată a procedurilor, ceea ce este în neconcordanță cu intenția de a acționa persoana în justiție;
 - c) procedurile nu au fost sau nu vor fi conduse independent sau imparțial și au fost conduse într-un alt mod care, în aceste împrejurări, nu concordă cu intenția de a acționa persoana respectivă în justiție.
3. Pentru a determina incapacitatea într-un caz, Curtea va vedea dacă, datorită unui colaps total sau considerabil sau ineficiatii sistemului său juridic național, Statul nu poate să obțină probele și mărturiile necesare sau nu poate să realizeze astfel procedura.

Articolul 18

Decizii preliminare cu privire la admiterea cazurilor

1. Atunci când este înaintat Curții un caz conform articolului 13 a) și procurorul a hotărât că există o bază rezonabilă pentru declanșarea unei anchete sau procurorul inițiază o anchetă conform articolelor 13 c) și 15, procurorul va comunica tuturor Statelor Părți și celor State care, luând în considerare informațiile disponibile, ar exercita în mod normal competența asupra acestor crime.

Procurorul poate comunica acestor State pe bază de confidențialitate și, atunci când procurorul consideră necesară protejarea persoanelor, prevenirea distrugerii probelor sau prevenirea susținerii persoanelor de la judecată, poate limita scopul informațiilor furnizate Statelor.

2. În curs de o lună de la primirea acelei comunicări, un Stat poate informa Curtea că anchetează sau i-a anchetat pe cetătenii săi sau pe alții în cadrul competenței sale referitor la faptele penale care constituie crime conform articolului 5 și care sunt legate de informațiile furnizate în notificarea adresată Statelor. La

cererea aceluia Stat, procurorul va amâna anchetarea de către Stat a celor persoane în afară de cazul în care Camera constituță înaintea procesului, la cererea procurorului, hotărăște autorizarea anchetei.

3. Amânarea investigării de către un Stat va fi deschisă revizuirii de către procuror la 6 luni de la data amânării sau în orice moment în care a intervenit o schimbare semnificativă a circumstanțelor bazate pe incapacitatea sau lipsa de bunăvoiță a Statului de a efectua ancheta.

4. Statul respectiv sau procurorul poate declara apel împotriva unei hotărâri pronunțate de Camera constituță înaintea procesului, în conformitate cu articolul 82, paragraful 2. Apelul poate fi audiat în procedură de urgență.

5. Când procurorul amână o anchetă în conformitate cu paragraful 2, el poate cere ca Statul respectiv să informeze periodic cu privire la derularea anchetei și alte urmăririi ulterioare. Statele Părți vor răspunde unor asemenea cereri fără întârziere nejustificată.

6. Atunci când o acțiune este pe rol la Camera constituță înaintea procesului sau în orice moment în care procurorul a amânat o anchetă potrivit acestui articol, procurorul poate, din motive exceptionale, să ceară autoritatii de la această Cameră să continue ancheta în scopul păstrării probelor când există o posibilitate mică de a obține probe importante sau un risc semnificativ ca aceste probe să nu poată fi disponibile ulterior.

7. Un Stat care a solicitat o hotărâre a Camerei conform acestui articol poate cere admiterea unui caz conform articolului 19 pe baza unor fapte semnificative suplimentare sau a unei schimbări de circumstanțe.

Articolul 19

Solicitări la competența Curții sau admiterea unui caz

1. Curtea va fi convinsă că are competență în orice caz adus în fața ei. Curtea poate să determine admiterea unui caz în conformitate cu articolul 17.

2. Solicitări de admitere a unui caz din motive precizate în articolul 17 sau solicitări la competența Curții pot fi făcute de:

- a) un inculpat sau o persoană pe numele căreia a fost eliberat un mandat de arestare sau o citătie de a compărea conform articolului 58;
- b) un Stat care are competență asupra unui caz, pe motiv că anchetează sau urmărește cazul; sau
- c) un Stat la care se solicită acceptarea jurisdicției conform articolului 12.

3. Procurorul poate solicita de la Curte o hotărâre privind problema competenței sau admiterii. În proceduri referitoare la competență sau admitere, și victimele pot încinta observații Curții.

4. Admiterea unui caz sau competență Curții poate fi solicitată doar o dată de către orice persoană sau Stat menționat la paragraful 2. Solicitarea se poate face încaintea sau la începutul procesului. În cazuri excepționale, Curtea poate acorda solicitarea de mai multe ori sau după începerea procesului.

Solicitările la admiterea unui caz, la începutul unui proces sau ulterior cu acordul Curții se pot baza numai pe articolul 17 paragraful 1 c).

5. Un Stat menționat la paragraful 2 b) și c) va face o solicitare cât mai repede posibil.

6. Încaintea confirmării acuzațiilor, solicitările de admitere a unui caz sau de competență a Curții vor fi atribuite Camerei de Judecată. Deciziile sau admiterile pot fi supuse apelului la Curtea de Apel în conformitate cu articolul 82.

7. Dacă o solicitare este făcută de un stat menționat la paragraful 2 b) sau a), procurorul va suspenda ancheta până când Curtea hotărăște în conformitate cu articolul 17.

8. Când un proces este pe rol la Curte, procurorul poate cere autorității de la Curte să:

- a) continue ancheta astă cum se precizează în articolul 18, paragraful 6;
- b) ia o declarație sau o mărturie de la un martor sau să completeze strângerea și examinarea probelor care au început încainte de efectuarea solicitării; și
- c) în cooperare cu Statele respective, să prevină sustragerea persoanelor pentru care procurorul a solicitat deja un mandat de arestare conform articolului 58.

9. Efectuarea solicitării nu va afecta valabilitatea unui act întocmit de procuror sau a oricărui ordin sau mandat eliberat de Curte încaintea solicitării.

10. Dacă Curtea a hotărât că un caz nu este admis conform articolului 17, procurorul poate încinta o cerere de revizuire a hotărârii atunci când este convins că au apărut fapte noi care neagă motivele pentru care cazul a fost considerat anterior neadmisibil conform articolului 17.

11. Dacă procurorul, luând în considerație cele precizate de articolul 17, amâna o anchetă, procurorul poate solicita Statului respectiv să furnizeze procurorului informații despre proceduri. Acele informații vor fi confidentiale la cererea Statului în cauză. Dacă procurorul hotărăște să continue ancheta, acesta va comunica Statului despre amânarea procedurilor.

Articolul 20

Non bis in idem

1. Exceptând precizarea din Statut, nici o persoană nu va fi interogată în fața Curții cu privire la conduită care a constituit baza crimelor pentru care persoana a fost condamnată sau achitată de Curte.

2. Nici o persoană nu va fi interogată în fața unei alte curți pentru o crimă prevăzută de articolul 5 pentru care acea persoană a fost deja condamnată sau achitată de Curte.

3. Nici o persoană care a fost interogată de o altă curte conform articolul 6, 7 sau 8 nu va fi interogată de Curte referitor la aceeași conduită numai dacă procedurile de la altă curte:

- a) au fost în scopul protejării persoanei de răspundere penală pentru crimele de competență Curții; sau
- b) nu au fost conduse independent sau imparțial în concordanță cu normele procesului, recunoscute de dreptul internațional și au fost conduse într-un mod în care, în împrejurările date, nu a fost conform cu intenția de a aduce persoana respectivă în fața justiției.

Articolul 21

Legea aplicabilă

1. Curtea va aplica:

- a) în primul rând, acest Statut, Elementele Crimelor și Regulile sale de procedură și probe;
- b) în al doilea rând, unde este cazul, tratatele aplicabile și principiile și regulile de drept internațional, inclusiv principiile stabilitate de drept internațional privind conflictul armat;
- c) principiile generale de drept extrase de Curte din legile naționale ale sistemelor juridice mondiale, inclusiv legile naționale ale Statelor care și-ar exercita în mod normal competența asupra crimei, cu condiția ca acele principii să fie conforme cu acest Statut și cu dreptul internațional și normele și standardele recunoscute pe plan internațional.

2. Curtea poate aplica principii și reguli de drept așa cum au fost interpretate în hotărârile sale anterioare.

3. Aplicarea și interpretarea legii conform acestui articol trebuie să fie în conformitate cu drepturile omului recunoscute la nivel internațional și fără vreo discriminare de sex, cum se prevede în articolul 7 paragraful 3, vîrstă, rasă, culoare, limbă, religie sau opinie politică sau de alt gen, origine națională, etnică sau socială, avere, naștere sau altele.

PARTEA a 3-a

Principii generale de drept penal

Articolul 22

Nullum crimen sine lege

1. O persoană nu va fi răspunzătoare penal conform acestui Statut, în afara de cazul în care comportamentul în cauză constituie, în momentul în care are loc, o infracțiune de competență Curții.

2. Definiția unei crime va fi strict interpretată și nu va fi extinsă prin analogie. În caz de ambiguitate, definiția va fi interpretată în favoarea persoanei cercetate, acuzate sau condamnate.

3. Acest articol nu va afecta caracterizarea unui comportament ca fiind infracțiune potrivit dreptului internațional independent de acest Statut.

Articolul 23

Nulla poena sine lege

O persoană condamnată de Curte poate fi pedepsită în conformitate cu acest Statut.

Articolul 24

Lipsa retroactivității ratione personae

1. Nici o persoană nu va fi responsabilă penal conform acestui Statut pentru un comportament anterior intrării în vigoare a Statutului.

2. În cazul unei schimbări în legea aplicabilă la un anumit caz anterior unei hotărâri definitive se vor aplica legea mai favorabilă persoanei care este anchetată, acuzată sau condamnată.

Articolul 25

Răspunderea penală individuală

1. Curtea va avea competență asupra persoanelor fizice conform acestui Statut.

2. O persoană care comite o infracțiune (crimă) ce este de competență Curții va fi individual răspunzătoare și supusă pedepsei în conformitate cu acest Statut.

3. În conformitate cu acest Statut, o persoană va fi răspunzătoare penal și supusă pedepsei pentru o crimă ce intră în competență Curții dacă acea persoană:

- a) săvârșește o asemenea crimă individual sau împreună cu altcineva sau cu ajutorul altcuiiva, indiferent dacă celalătă persoană este răspunzătoare penal;

- b) ordonă, solicită sau determină săvârșirea unei asemenea crime care are loc sau se presupune a avea loc;
 - c) în scopul facilitării săvârșirii unei asemenea crime, ajută, tăinuieste sau sprijină săvârșirea sau tentativa de săvârșire inclusiv furnizarea mijloacelor în vederea săvârșirii ei;
 - d) în oricare alt mod contribuie la săvârșirea sau la tentativa de săvârșire a unei asemenea crime de către un grup de persoane care acționează în scop comun. Asemenea contribuție va fi intenționată și:
 - I. va fi făcută cu scopul de a continua activitatea infracțională sau scopul infracțional al grupului, atunci când o asemenea activitate sau scop implică săvârșirea unei infracțiuni de competență Curții, sau
 - II. va fi făcută cunoscând intenția grupului de a săvârși infracțiunea;
 - e) referitor la crima de genocid, incită direct și public alte persoane să comită genocidul;
 - f) încearcă să săvârșească o asemenea crimpă printr-o acțiune al cărei început este considerabil însă crima nu are loc din cauza împrejurărilor independente de intențiile persoanei. Totuși, o persoană care abandonează efortul de a săvârși crima sau previne desăvârșirea ei nu va fi pasibilă de pe-deapsă conform acestui Statut pentru tentativă de săvârșire a crimei dacă acea persoană a renunțat definitiv și de bunăvoie la scopul infracțional.
4. Nici o dispoziție din acest Statut referitoare la răspunderea penală individuală nu va afecta răspunderea Statelor conform dreptului internațional.

Articolul 26

Excluderea competenței asupra persoanelor minore

Curtea nu va avea competență asupra unei persoane care nu a împlinit vîrstă de 18 ani la data presupusei săvârșiri a unei crime.

Articolul 27

Irelevanța capacitații oficiale

1. Acest Statut se va aplica în mod egal tuturor persoanelor fără vreo distincție bazată pe capacitatea oficială. Îndeosebi, capacitatea oficială în calitate de șef al Statului sau guvernului, un membru al unui guvern sau al unui parlament, un reprezentant ales sau un funcționar al guvernului nu va scuti în nici un caz o persoană de răspundere penală conform acestui Statut, și nu va constitui un motiv de reducere a sentinței.
2. Imunitățile sau reguli **procedurale speciale** care pot să fie atribuite capacitații oficiale a unei persoane, conform dreptului intern sau internațional, nu va împiedica Curtea să-și exerceze competența asupra unei astfel de persoane.

Articolul 28

Răspunderea comandanților și a altor superiori

Suplimentar la alte motive de răspundere penală conform acestui Statut pentru crime de competență Curții:

1. Un comandant militar sau o persoană ce acționează efectiv în calitate de comandant militar va fi răspunzător penal pentru crime de competență Curții, săvârșite de forțele aflate sub comanda sau controlul său efectiv, sau autoritatea și controlul efectiv, după cum este cazul, ca rezultat al nereușitei exercitării controlului asupra unor asemenea forțe, atunci când:

- a) acel comandant militar sau o persoană care stia sau datorită împrejurărilor de atunci, ar trebui să stie că forțele au săvârșit sau au fost pe cale să săvârșească asemenea crime; și
- b) acel comandant militar sau persoană nu a reușit să ia toate măsurile necesare și rezonabile ce îi stau în putere pentru a preveni sau reprema săvârșirea lor sau pentru a înața cazul autorităților competente pentru cercetare și urmărire.

2. Referitor la relațiile superioare și subordonate care nu sunt precizate la paragraful 1, un superior va fi răspunzător penal pentru crime de competență Curții, săvârșite de subordonati, conform

autorității și controlului său efectiv, ca rezultat al nereușitei sale să a-și exercita controlul asupra unor asemenea subordonați, atunci când:

- superiorul a știut sau nu a luat în considerare în mod conștient informațiile care au indicat clar că subordonații săvârșit sau au fost pe punctul de a săvârși asemenea crime;
- crimele privind activități care țineau de răspunderea superiorului; și
- superiorul nu a reușit să ia toate măsurile necesare și rezonabile ce-i stau în putere pentru a preveni sau reprema săvârșirea lor sau pentru a înația cazul autorităților competente pentru cercetare și urmărire.

Articolul 29 Inaplicabilitatea statutului restricțiilor

Crimele de competență Curții nu vor fi supuse nici unui Statut de restricții.

Articolul 30 Elementul psihic

1. În afară de cazul în care este altfel prevăzut, o persoană va fi răspunzătoare din punct de vedere penal și pasibilă de pedeapsă pentru o crimă de competență Curții numai dacă elementele esențiale sunt comise cu intenție și cunoaștere.

2. În sensul acestui articol, o persoană are intenție în cazul în care:

- în legătură cu fapta acea persoană se angajează în această faptă;
- în legătură cu o consecință, acea persoană provoacă acea consecință sau știe că ea se va produce în cursul normal al evenimentelor.

3. În sensul acestui articol, "cunoaștere" înseamnă că știe de existența circumstanței sau că o consecință va apărea în cursul

normal al evenimentelor. "A ști" și "în cunoștință de cauză" vor fi interpretate în mod corespunzător.

Articolul 31 Motivele excluderii răspunderii penale

1. În plus față de alte motive pentru excluderea răspunderii penale stipulate în acest Statut, o persoană nu va răspunde penal dacă în momentul faptei:

- persoana suferă de o boală psihică sau deficiență care distrage capacitatea acelei persoane de a aprecia ilegalitatea sau natura faptei sale sau capacitatea de a-și controla comportamentul conform rigorilor legii;
- persoana se află într-o stare de intoxicație care distinge capacitatea acelei persoane de a aprecia ilegalitatea sau natura faptei sale sau capacitatea de a-și controla comportamentul conform cerințelor legale, în afară de cazul în care persoana s-a intoxicate de bunăvoie în împrejurări cunoscute de aceasta sau negândindu-se la riscul că urmare a intoxicației, ea s-ar putea angaja într-o faptă ce constituie o crimă de competență Curții.
- persoana acționează rezonabil pentru a se apăra pe ea sau pe altcineva sau, în cazul crimelor de război, proprietatea care este esențială pentru supraviețuirea sa sau a altor persoane sau a proprietății care este esențială pentru îndeplinirea unei misiuni militare, împotriva folosirii iminente și ilegale a forței proporțional cu gradul de pericol față de acea persoană sau alta sau proprietatea protejată. Faptul că persoana a fost implicată într-o operațiune defensivă condusă de forțe, nu va constitui un motiv de excludere a răspunderii penale potrivit acestui paragraf;
- conducerea operațiunii presupusă a constitui o infracțiune de competență Curții a fost cauzată de constrângere ce rezultă dintr-o amenințare cu moartea sau cu vătămarea corporală gravă împotriva acelei persoane sau a altora, iar persoana acționează în mod necesar și rezonabil pentru a evita această amenințare, cu condiția ca persoana să nu

intenționează să provoace o vătămare mai gravă decât cea ce urma să fie evitată. O asemenea amenințare poate fi:

- I. făcută de alte persoane; sau
- II. făcută în alte împrejurări dincolo de controlul persoanei.

2. Curtea va hotărî aplicabilitatea motivelor pentru excluderea răspunderii penale prevăzută de acest Statut.

3. La proces, Curtea poate considera un alt motiv pentru excluderea răspunderii penale decât cele la care face referire paragraful 1 atunci când acest motiv derivă din legea aplicabilă precizată în articolul 21. Procedurile referitoare la consolidarea unui astfel de motiv vor fi prevăzute în Regulile de procedură și probe.

Articolul 32

Eroare de fapt sau eroare de drept

1. O eroare de fapt va fi un motiv pentru excluderea răspunderii penale numai dacă ea neagă elementul psihic al crimei.

2. O eroare de drept, de exemplu o anumită faptă, este o crimă de competență Curții nu va fi un motiv pentru excluderea răspunderii penale. O eroare de drept poate fi totuși un motiv de excludere a răspunderii penale dacă ea neagă elementul psihic al unei asemenea crime sau aşa cum prevede articolul 33.

Articolul 33

Ordinele superiorilor și prescripția

1. Faptul că o crimă de competență Curții a fost săvârșită de o persoană conform unui ordin al unui guvern sau al unui superior militar sau civil, nu va elibera acea persoană de răspundere penală doar dacă:

- a) era obligația legală a persoanei de a se supune ordinelor guvernului sau superiorului respectiv;
- b) persoana nu a știut că ordinul era ilegal; și
- c) ordinul nu a fost în mod clar ilegal.

2. În sensul acestui articol, ordinele de a comite genocid sau crime împotriva umanității sunt în mod clar ilegale.

PARTEA a 4-a

Structura și administrarea Curții

Articolul 34

Organele Curții

Curtea va fi formată din următoarele organe:

- a) președinția;
- b) o Secție de apeluri, o Secție de judecată și o Secție pentru faza dinaintea judecății;
- c) procuror;
- d) grefier.

Articolul 35

Funcționarea judecătorilor

1. Toți judecătorii vor fi alesi ca membri plini ai Curții și vor fi disponibili să funcționeze pe acea bază de la începutul alegerii lor.

2. Judecătorii care formează președinția vor funcționa cu normă întreagă de îndată ce sunt alesi.

3. Președinția poate, pe baza volumului de lucru al Curții și după ce s-a consultat cu membrii săi, să decidă din când în când în ce măsură judecătorii vor funcționa cu normă întreagă. Un astfel de aranjament nu va prejudicia dispozițiile articolului 40.

4. Aranjamentele financiare pentru judecătorii ce nu sunt solicitați să funcționeze cu normă întreagă vor fi făcute în conformitate cu articolul 49.

Articolul 36

Calificările, numirea și alegerea judecătorilor

1. Conform dispozițiilor paragrafului 2, Curtea va avea 18 judecători.

2. a) Președinția, actionând în numele Curții, poate propune o creștere a numărului de judecători cum se precizează în paragra-

ful 1, arătând motivele pentru care acest lucru este considerat necesar și potrivit. Grefierul va comunica prompt orice propunere tuturor Statelor Părți.

b) O asemenea propunere va fi luată în considerație la o întâlnire a Adunării Statelor Părți conform cu articolul 112. Propunerea va fi considerată adoptată dacă se va aprecia prin vot de două treimi din totalul membrilor Adunării Statelor Părți și va intra în vigoare la data hotărâtă de această Adunare.

- c) I) Odată ce propunerea de creștere a numărului de judecători a fost adoptată conform subparagrafului b), alegerea judecătorilor suplimentari va avea loc la următoarea sesiune a Adunării Statelor Părți în conformitate cu paragrafele 3-8, inclusiv articolul 37, paragraful 2;
- II) Odată ce propunerea de creștere a numărului de judecători a fost adoptată și pusă în vigoare conform subparagrafelor b), c) și I), ea va fi deschisă Președintiei la orice dată, dacă volumul de lucru al Curții o justifică pentru a propune o reducere a numărului de judecători, cu condiția ca numărul judecătorilor să nu fie redus sub cel specificat în paragraful 1. Propunerea va fi dezbatută conform procedurii de la subparagrafele a) și b). În cazul în care propunerea este adoptată, numărul judecătorilor va descrește progresiv, pe măsură ce expiră termenul funcționării judecătorilor până se ajunge la numărul necesar.

3. a) Judecătorii vor fi aleși dintre persoanele cu înalt caracter moral, imparțialitate și integritate, care au calificările cerute de statele lor pentru numirea în posturile cele mai înalte.

b) Fiecare candidat la alegeri în cadrul Curții:

- I. va avea competență în drept și procedură penală și experiență necesară, ca judecător, procuror sau avocat sau altă funcție similară, în procedură penală;
- II. va avea competență în domeniile de drept internațional în materie, cum ar fi drept internațional, umanitar și drepturile omului și experiență vastă într-o funcție juridică ce este relevantă pentru activitatea juridică a Curții.

c) Fiecare candidat la alegerile de la Curte va trebui să cunoască foarte bine și să vorbească fluent una din limbile de lucru ale Curții.

4. a) Numirile candidaților pentru alegerile la Curte pot fi făcute de orice Stat Parte:

- I. fie prin procedura de numire a candidaților pentru funcții juridice foarte înalte în Statul respectiv,
- II. fie prin procedura prevăzută pentru numirea candidaților pentru Curtea Internațională de Justiție în Statutul acelei Curți.

Numirile vor fi însoțite de o declarație detaliată specificând modul în care candidatul trebuie să îndeplinească cerințele paragraful 3.

b) Fiecare Stat Parte poate propune un candidat pentru orice alegere care nu trebuie să fie neapărat cetățean al aceluiași Stat Parte, însă trebuie să fie cetățean al unui Stat Parte.

Adunarea Statelor Părți poate decide, dacă este cazul, crearea unui Comitet Consultativ pentru numiri. În acel caz, structura Comitetului și mandatul vor fi stabilite de către Adunarea Statelor Părți.

5. În scopul acestei alegeri, vor exista două liste de candidați:

Lista A, care să conțină numele candidaților ce au calificări specificate în paragraful 3 (b) (I); și

Lista B, care să conțină numele candidaților ce au calificări specificate în paragraful 3 (b) (II).

Un candidat cu calificări suficiente pentru ambele liste poate alege lista pe care să apară. La prima alegere de la Curte, cel puțin nouă judecători vor fi aleși de pe lista A și cel puțin cinci judecători de pe lista B; astfel vor fi organizate alte alegeri pentru a păstra proporția judecătorilor calificați de la Curte pe cele două liste.

6. a) Judecătorii vor fi aleși prin vot secret la o reuniune a Adunării Statelor Părți în acest scop, conform articolul 112. Conform paragrafului 7, persoanele alese la Curte vor fi cei 18 candidați care obțin cel mai mare număr de voturi și o majoritate de două treimi din voturile Statelor Părți prezente și care votează.

b) În cazul în care nu este ales un număr de judecători din primul scrutin, atunci vor avea loc alte scrutinuri, în conformitate

cu procedurile menționate în subparagraful a) până se completează locurile rămase neocupate.

7. Doi judecători nu pot fi cetăteni ai aceluiași Stat. O persoană care, în scopul apartenenței la Curte, ar putea fi considerat cetătean al mai multor State va putea fi cetătean al Statului în care acea persoană își exercită în mod obișnuit drepturile civile și politice.

8. a) Statele Părți vor ține cont de necesitățile Curții în alegerea judecătorilor, pentru:

- I. reprezentarea principalelor sisteme juridice internaționale;
- II. reprezentare geografică echitabilă; și
- III. o reprezentare echitabilă a judecătorilor – femei și bărbați.

b) Statele Părți vor ține cont și de necesitatea de a include judecători cu experiență juridică pe probleme specifice inclusiv dar nu restrictiv în cazuri de violență împotriva femeilor și copiilor.

9. a) Conform subparagrafului b), judecătorii vor funcționa pentru o perioadă de 9 ani și, conform subparagrafului c) și articolului 37, paragraful 2, nu vor putea fi realeși.

b) La prima alegere, o treime din judecătorii aleși vor fi selecționați prin tragere la sorti pe timp de 3 ani; o treime din judecătorii aleși vor fi selecționați prin tragere la sorti pe timp de 6 ani; și restul pentru o perioadă de 9 ani.

c) Un judecător care este selecționat pentru o perioadă de 3 ani conform subparagrafului b), va putea fi reales pe o perioadă îndelungată.

10. Contra paragrafului 9, un judecător numit la Camera de Judecată sau de Apel în conformitate cu articolul 39, va continua să funcționeze atât timp cât va dura procesul sau apelul a cărui audiere a început deja în fața acelei Camere.

Articolul 37

Locuri vacante

1. În cazul unui loc vacant, alegerea va avea loc în conformitate cu articolul 36 pentru a fi ocupat.

2. Un judecător ales pentru a ocupa un loc vacant va funcționa pentru restul perioadelor, predecesorului său și, dacă acea

perioadă este de 3 ani sau mai mică, va putea fi reales pe o perioadă îndelungată conform articolului 36.

Articolul 38

Președintia

1. Președintele, primul și al doilea vice-președinte vor fi aleși cu o majoritate absolută a judecătorilor. Fiecare dintre ei va funcționa pe o perioadă de 3 ani sau până la sfârșitul perioadei în care funcționează ca judecători, care expiră mai devreme. Ei vor putea fi realeși o dată.

2. Primul vice-președinte va acționa în locul președintelui în cazul în care președintele nu este disponibil sau este descalificat. Cel de-al doilea vice-președinte va acționa în locul președintelui în cazul în care atât președintele cât și prim vice-președintele sunt indisponibili sau descalificați.

3. Președintele, împreună cu primul și al doilea vice-președinte vor alcătui președinția care va răspunde de:

- a) buna administrare a Curții, cu excepția Cabinetului procurorului; și
- b) celelalte funcții conferite în conformitate cu acest Statut.

4. Eliberându-se de responsabilitate conform paragrafului 3(a), președinția va coordona și va coopera cu procurorul cu privire la toate problemele de interes comun.

Articolul 39

Camerele

1. În cel mai scurt timp de la alegerea judecătorilor Curtea se va organiza în secții specificate în articolul 34, paragraful b. Secția de Apel va fi compusă din președinte și alți patru judecători, Secția de Judecată compusă din nu mai puțin de șase judecători și Secția constituită înaintea judecării, cu nu mai puțin de șase judecători. Numirea judecătorilor la secții se va baza pe natura funcțiilor ce trebuie exercitate de fiecare secție și de calificările și experiența judecătorilor aleși la Curte, astfel încât fiecare secție va

conține o combinație corespunzătoare de experiență în dreptul penal și procedură penală și în drept internațional. Secțiile de judecată și cele constituite înaintea judecării vor fi alcătuite în mod predominant din judecători cu experiență în domeniul procesului penal.

2. a) Funcțiile judecătorescă ale Curții vor fi îndeplinite în fiecare secție de către Camere.

b) I) Camera de apel va fi alcătuită din toți judecătorii Secției de apel;

II) funcțiile Camerei de judecată vor fi îndeplinite de trei judecători de la Secția de judecată;

III) funcțiile Camerei reunite înaintea procesului vor fi îndeplinite fie de trei judecători ai Secției constituite înaintea judecării sau de un singur judecător al acelei secții în conformitate cu acest Statut și Regulile de procedură și probe;

c) Nimic din acest paragraf nu va împiedica constituirea simultană a mai multor Camere de judecată sau dinaintea judecării atunci când administrarea eficientă a volumului de lucru al Curții o cere.

3. a) Judecătorii numiți la Secțiile de judecată și ai Secției constituite înaintea judecării vor funcționa în acele secții pe o perioadă de trei ani și după aceea până la terminarea unui proces a cărui audiere a început la secția respectivă.

b) Judecătorii numiți la Secția de apel vor funcționa în ea pentru toată perioada de funcționare.

4. Judecătorii numiți la Secția de apel vor funcționa numai în acea secție. Acest articol nu va împiedica detașarea temporară a judecătorilor de la Secția de judecată la cea dinaintea judecării sau invers, dacă președinția consideră că dirijarea eficientă a volumului de lucru al Curții o cere, cu condiția ca în nici o împrejurare un judecător care a participat la faza dinaintea judecării unui anumit caz să poată participa în Camera de judecată al audierea acestui caz.

Articolul 40

Independența judecătorilor

1. Judecătorii vor fi independenți în exercitarea funcțiilor lor.

2. Judecătorii nu se vor angaja în nici o activitate care poate interveni în exercitarea funcțiilor lor juridice sau afecta încrederea în independenta lor.

3. Judecătorii solicitați să funcționeze permanent la sediul Curții nu se vor angaja într-o altă activitate de natură profesională

4. Orice problemă legată de aplicarea paragrafulor 2 și 3 va fi hotărâtă de o majoritate absolută a judecătorilor. Atunci când o asemenea problemă privește un judecător individual, acel judecător nu va lua parte la hotărâre.

Articolul 41

Excluderea și descalificarea judecătorilor

1. Președinția poate, la cererea unui judecător, să excludă acel judecător de la exercitarea unei funcții conform acestui Statut, în conformitate cu Regulile de procedură și probe.

2. a) Un judecător nu va participa la orice caz în care imparțialitatea sa ar putea fi pusă la îndoială pe orice bază. Un judecător va fi descalificat în conformitate cu acest paragraf, dacă, *inter alia*, acel judecător a mai fost implicat în acel caz în fața Curții sau într-un caz penal la nivel național implicând persoana care este cercetată sau urmărită. Un judecător va fi descalificat și din alte motive, aşa cum prevăd Regulile de procedură și probe.

b) Procurorul sau persoana care este cercetată sau urmărită poate cere descalificarea unui judecător conform acestui paragraf.

c) Orice problemă legată de descalificarea unui judecător va fi hotărâtă de o majoritate absolută a judecătorilor. Judecătorul respectiv va putea să-și prezinte comentariile în acest sens, însă nu va lua parte la decizii.

Articolul 42

Departamentul procurorului

1. Departamentul procurorului va aciona independent ca organ separat al Curții. El va răspunde de primirea referatelor și a oricărui informație privind crimele de competență Curții, pentru a le analiza și pentru a conduce cercetările și urmărirea în fața Curții. Un membru al departamentului nu va cerceta și nu va aciona conform instrucțiunilor venite de la o sursă externă.

2. Departamentul va fi condus de procuror. Procurorul va avea autoritate deplină asupra conducerii și administrației departamentului, inclusiv personalul, clădirile și alte resurse. Procurorul va fi ajutat de unul sau mai mulți procurori adjuncți care vor efectua actele cerute de procuror conform acestui Statut. Procurorul și procurorii adjuncți vor fi de diferite naționalități. Ei vor funcționa permanent.

3. Procurorul și procurorii adjuncți vor fi persoane cu înalt caracter moral, foarte competenți și cu o experiență practică deosebită în cercetarea și judecarea cauzelor penale. Ei vor cunoaște foarte bine și vor vorbi fluent cel puțin una din limbile de lucru ale Curții.

4. Procurorul va fi ales prin vot secret de o majoritate absolută a membrilor Adunării Statelor Părți. Procurorii adjuncți vor fi aleși în același mod de pe o listă de candidați furnizată de procuror. Procurorul va numi trei candidați pentru fiecare funcție de procuror adjunct. În afară de cazul în care este hotărât un termen mai scurt la data alegerii lor, procurorul și procurorii adjuncți vor funcționa pe o perioadă de 9 ani și nu vor putea fi realesi.

5. Nici procurorul, nici un procuror adjunct nu se va angaja în vreo activitate care poate dăuna funcțiilor lor sau poate afecta încrederea în independența sa. Ei nu se vor angaja în vreo alta activitate de natură profesională.

6. Președintia poate exclude pe procuror sau pe unul din procurorii adjuncți, la cererea sa, dintr-un caz anume.

7. Nici procurorul și nici unul din procurorii adjuncți nu vor participa în vreo acțiune care ar putea pune la îndoială imparțialitatea lor. Ei vor fi descalificați dintr-o cauză în conformitate cu acest paragraf dacă: *inter alia* ei au mai fost implicați în acel caz în

fața Curții sau într-un alt caz penal la nivel național implicând persoana care este cercetată sau urmărită.

8. Orice problemă legată de descalificarea procurorului sau a unui procuror adjunct va fi hotărâtă de Camera de apel.

a) Persoana cercetată sau urmărită poate cere în orice moment descalificarea procurorului sau a unui procuror adjunct în baza acestui articol;

b) Procurorul sau procurorul adjunct, după caz, își va putea prezenta comentariile în această problemă;

9. Procurorul va numi consilieri cu experiență juridică pe probleme specifice, inclusiv dar nu restrictiv, de violență sexuală și violență împotriva copiilor.

Articolul 43

Registratura

1. Registratura va răspunde de aspectele non-judiciare ale administrației și funcționării Curții, fără a prejudicia funcțiile procurorului în conformitate cu articolul 42.

2. Registratura va fi condusă de grefier, care va fi principalul functionar administrativ al Curții. Grefierul își va exercita funcțiile sub autoritatea președintelui Curții.

3. Grefierul și grefierul adjunct vor fi persoane cu înalt caracter moral, foarte competente și trebuie să cunoască foarte bine și să vorbească fluent cel puțin una din limbile de lucru ale Curții.

4. Judecătorii vor alege grefierul printr-o majoritate absolută prin vot secret, luând în considerare orice recomandare a Adunării Statelor Părți. Dacă este necesar și la recomandarea grefierului, judecătorii vor alege, în același mod, un grefier adjunct.

5. Grefierul va funcționa pe termen de 5 ani, va putea fi reales o dată și va funcționa permanent. Grefierul adjunct va funcționa pe o perioadă de cinci ani sau mai scurtă, așa cum se hotărăște de o majoritate absolută a judecătorilor și poate fi ales pe baza faptului că grefierul adjunct va fi solicitat să funcționeze.

6. Grefierul va crea o Secție pentru victime și martori în cadrul registraturii. Această secție va furniza, consultându-se cu Departamentul procurorului, măsuri de protecție și acorduri de securitate,

asistență și consultantă pentru martorii și victimele care se prezintă în fața Curții și alte persoane care sunt supuse riscului datorită mărturiei declarate de asemenea martori. Secția va include personal cu experiență în traume, inclusiv traume legate de crime de violență sexuală.

Articolul 44 Personalul

1. Procurorul și grefierul vor numi un astfel de personal calificat conform cerințelor funcțiilor lor. În cazul procurorului, acesta va include numirea anchetatorilor.

2. În angajarea personalului, procurorul și grefierul vor asigura cele mai înalte standarde de eficiență, competență și integritate și vor ține cont, *mutatis mutandis*, de criteriile precizate în articolul 36, paragraful 8.

3. Grefierul, cu acordul președintelui și procurorului, va propune Regulamentul personalului care include termene și condiții în care personalul Curții va fi numit, remunerat și eliberat din funcție. Regulamentul personalului va fi aprobat de Adunarea Statelor Părți.

4. Curtea poate, în cazuri exceptionale, să folosească experiența personalului neremunerat oferit de Statele Părți, organizații interguvernamentale sau neguvernamentale care să sprijine activitatea organelor Curții. Procurorul poate accepta orice ofertă în numele Departamentului procurorului. Un asemenea personal neremunerat va fi angajat în conformitate cu directivele stabilite de Adunarea Statelor Părți.

Articolul 45 Angajament solemn

Înainte de a-și îndeplini obligațiile conform acestui Statut, judecătorii, procurorul, procurorii adjuncți, grefierul și grefierul adjunct își vor lua un angajament solemn în fața Curții de a-și exercita funcțiile respective în mod imparțial și conștincios.

Articolul 46 Eliberarea din funcție

1. Un judecător, procurorul, un procuror adjunct, grefierul sau grefierul adjunct va fi eliberat din funcție dacă este dată o decizie în acest sens în conformitate cu paragraful 2, în cazurile în care acea persoană:

a) a comis o faptă gravă sau o încălcare gravă a obligațiilor sale conform acestui Statut, aşa cum stipulează Regulile de procedură și probe; sau

b) nu poate să-și exercite funcțiile cerute de acest Statut.

2. O hotărâre cum ar fi eliberarea din funcție a unui judecător, a procurorului sau a unui procuror adjunct, conform paragrafului 1, va fi luată de Adunarea Statelor Părți, prin vot secret:

1. în cazul unui judecător, de o majoritate de două treimi a Statelor Părți, la o recomandare adoptată de o majoritate de două treimi a celorlalți judecători;

2. în cazul procurorului, de o majoritate absolută a Statelor Părți;

3. în cazul unui procuror adjunct, de o majoritate absolută a Statelor Părți, la recomandarea procurorului.

3. O decizie de eliberare din funcție a grefierului sau a grefierului adjunct va fi luată de o majoritate absolută a judecătorilor.

4. Un judecător, procurorul, procurorul adjunct, grefierul sau grefierul adjunct al căror comportament sau capacitate de a-și exercita funcțiile aşa cum stipulează acest Statut este contestată conform acestui articol, vor avea posibilitatea de a prezenta și primi probe și de a respecta Regulile de procedură și probe. Persoana în cauză nu va participa la analizarea cazului.

Articolul 47 Măsuri disciplinare

Judecătorul, procurorul, procurorul adjunct, grefierul sau grefierul adjunct care au săvârșit o faptă de o natură mai puțin gravă decât cea menționată în articolul 46 paragraful 1, vor fi supuși unor măsuri disciplinare, în conformitate cu Regulile de procedură și probe.

Articolul 48

Privilegii și imunități

1. Curtea se va bucura pe teritoriul fiecărui Stat Parte de privilegii și imunități necesare realizării scopurilor sale.

2. Judecătorii, procurorul, procurorii adjuncți și grefierul se vor bucura, atunci când sunt angajați în activitatea Curții, de aceleasi privilegii și imunități ce sunt acordate șefilor misiunilor diplomatice și, după expirarea perioadei de funcționare, se vor bucura în continuare de imunitate la orice proces juridic legat de tot ceea ce declară sau scriu, de toate acțiunile lor în funcția oficială pe care o au.

3. Grefierul adjunct, personalul Departamentului procurorului și personalul de la registratură se vor bucura de privilegiile, imunitățile, de facilitățile necesare exercitării funcțiilor lor, în conformitate cu acordul privind privilegiile și imunitățile Curții.

4. Avocatul, expertii, martorii sau oricare altă persoană solicitată să fie prezentă la sediul Curții se vor bucura de un asemenea tratament necesar bunei funcționări a Curții, în conformitate cu acordul privind privilegiile și imunitățile Curții.

5. Privilegii și imunități:

- a) unui judecător sau ale procurorului pot fi ridicate de o majoritate absolută a judecătorilor;
- b) ale grefierului pot fi ridicate de președintie;
- c) ale procurorilor adjuncți și personalului Departamentului procurorului pot fi ridicate de procuror;
- d) ale grefierului adjunct și personalului registraturii pot fi ridicate de grefier.

Articolul 49

Salarii, indemnizații și onorarii

Judecătorii, procurorul, procurorii adjuncți, grefierul și grefierul adjunct vor primi salarii, indemnizații și onorarii, conform deciziei Adunării Statelor Părți. Aceste salarii și indemnizații nu vor fi reduse în cursul perioadei lor de funcționare.

Articolul 50

Limbile oficiale de lucru

1. Limbile oficiale ale Curții vor fi araba, chineza, engleza, franceza, rusa și spaniola. Hotărârile Curții precum și alte decizii de soluționare a problemelor fundamentale în fața Curții vor fi publicate în limbile oficiale. Președintia va hotărî, în conformitate cu criteriile stabilite de Regulile de procedură și probe care hotărâri pot rezolva problemele fundamentale în sensul acestui paragraf.

2. Limbile de lucru ale Curții vor fi engleza și franceza. Regulile de procedură și probe vor hotărî cazurile în care pot fi folosite alte limbi oficiale ca limbi de lucru.

3. La cererea unei părți de a acționa sau a unui Stat de a î se permite să intervină într-o acțiune, Curtea va autoriza folosirea unei alte limbi, alta decât franceza sau engleza, de către o parte sau un Stat, cu condiția ca, Curtea să considere această autorizare ca fiind justificată.

Articolul 51

Reguli de procedură și probe

1. Regulile de procedură și probe vor intra în vigoare prin adoptarea lor de către o majoritate de două treimi din membrii Adunării Statelor Părți.

2. Amendamentele la Regulile de procedură și probe pot fi propuse de:

- a) orice Stat Parte;
- b) judecătorii care activează cu o majoritate absolută; sau
- c) procuror.

Astfel de amendamente vor intra în vigoare prin adoptarea de către o majoritate de două treimi din Adunarea Statelor Părți.

3. După adoptarea Regulilor de procedură și probe, în cazuri urgente în care Regulile nu prevăd o situație specifică în fața Curții, judecătorii pot cu o majoritate de două treimi să redacteze Regulile provizorii ce urmează a fi aplicate până la adoptarea modificarea sau respingerea lor la următoarea sesiune ordinată sau specială a Adunării Statelor Părți.

4. Regulile de procedură și probe, amendamentele și alte reguli provizorii vor fi în concordanță cu acest Statut, Amendamentele la Regulile de procedură și probe precum și Reguli provizorii nu vor fi aplicate retroactiv în detrimentul persoanei care este cercetată sau urmărită sau care a fost condamnată.

5. În cazul unui diferend între Statut și Regulile de procedură și probe, Statutul va prevale.

Articolul 52

Regulamentele Curții

1. Judecătorii vor adopta, în conformitate cu acest Statut și cu Regulile de procedură și probe, cu o majoritate absolută, Regulamentele Curții necesare pentru funcționarea sa obișnuită.

2. Procurorul și grefierul vor fi consultați în elaborarea Regulamentelor și oricăror amendamente.

3. Regulamentele și orice amenda mentale vor avea efect la adoptarea lor în afară de cazul în care judecătorii hotărăsc altfel. Imediat ce au fost adoptate, ele vor fi transmise Statelor Părți pentru a face comentarii. Dacă în timp de 6 luni nu există obiecții din partea majorității Statelor Părți, ele rămân în vigoare.

PARTEA a 5-a

Cercetarea și urmărirea

Articolul 53

Declanșarea unei anchete

1. Procurorul, după evaluarea informațiilor ce i-au fost comunicate, va declanșa o anchetă în afară de cazul în care acesta consideră că nu există nici o bază rezonabilă pentru a acționa conform acestui Statut. Pentru a hotărî dacă va declanșa o anchetă, procurorul va ține cont dacă:

a) informațiile oferite procurorului au o bază rezonabilă pentru a crede că o crimă de competență Curții a fost sau este săvârșită;

- b) cazul este sau ar fi admisibil conform articolul 17; și
- c) luând în considerare gravitatea crimei și interesele victimelor, există suficiente motive considerabile pentru a crede că o anchetă ar servi intereselor justiției.

Dacă procurorul hotărăște că există o bază rezonabilă pentru a acționa și hotărârea acestuia se bazează pe subparagraful c) de mai sus, atunci el va informa Camera constituită înaintea judecării.

2. Dacă, la anchetă, procurorul concluzionează că nu există o bază suficientă pentru urmărire, deoarece:

- a) nu există o bază legală și reală suficientă pentru a solicita un mandat sau cătușe conform articolului 58;
- b) Cazul este inadmisibil conform articolului 17; sau
- c) O urmărire nu este în interesul justiției, luând în considerare toate circumstanțele, inclusiv gravitatea crimei, interesele victimelor și vârsta sau infirmitatea presupusului autor și rolul său în presupusa crimă;

Procurorul va informa Camera constituită înaintea judecății și Statul, făcând referire la articolul 14 sau Consiliul de Securitate, într-un caz conform articolului 13, paragraful b) despre concluzia sa și motivele acesteia.

3. a) La cererea Statului făcând referire la articolul 14 sau Consiliul de Securitate conform articolului 13, paragraful b), Camera constituită înaintea judecății poate revizui o decizie a procurorului conform paragrafului 1 sau 2 de a nu acționa și poate cere procurorului să reexamineze acea decizie.

b) În plus, Camera constituită înaintea judecății poate, din proprie inițiativă, să revizuiască o decizie a procurorului de a nu acționa dacă este bazată numai pe paragraful 1 c) sau 2 c). Într-un asemenea caz, decizia procurorului va avea efect numai dacă este confirmată de Camera constituită înaintea judecării.

4. Procurorul poate, în orice moment, să reexamineze o decizie de a declanșa o anchetă sau o urmărire bazată pe fapte noi sau informații.

Articolul 54

Obligațiile și puterile procurorului cu referire la anchete

1. Procurorul:

- a) pentru a stabili adevărul, va extinde ancheta pentru a acoperi toate faptele și probele relevante conform cărora este vorba de o răspundere penală conform acestui Statut și, astfel să se cerceteze circumstanțele de acuzare și achitare în mod egal;
- b) să ia măsurile corespunzătoare pentru a asigura cercetarea eficientă și urmărirea crimelor de competență Curții și astfel, să respecte interesele și circumstanțele personale ale victimelor și martorilor, inclusiv vârsta, sexul – menționate în articolul 7, paragraful 3 și sănătatea și să ia în considerare natura crimei, îndeosebi atunci când implică violență sexuală sau violență împotriva copiilor; și
- c) să respecte în totalitate drepturile persoanelor conform acestui Statut.

2. Procurorul poate conduce anchete pe teritoriul unui Stat:

- a) în conformitate cu dispozițiile Părții a 9-a; sau
- b) așa cum autorizează Camera constituită înaintea judecării conform articolului 57, paragraful 3 d).

3. Procurorul poate:

- a) să strângă și să examineze probele;
- b) să solicite prezența și să interogheze persoanele cercetate, a victimelor și martorilor;
- c) să solicite cooperarea cu orice Stat sau organizație interguvernamentală în conformitate cu competența și/sau mandatul;
- d) să încheie astfel de acorduri, conform acestui Statut, necesare facilitării cooperării unui Stat, organizație interguvernamentală sau persoană;
- e) să nu fie de acord să divulge, în orice fază a procedurii, documente sau informații pe care le obține procurorul cu condiția confidențialității și numai în scopul obținerii de noi probe, exceptând cazul în care persoana care le furnizează consimte la acest lucru; și

- f) să ia măsurile necesare sau să ceară luarea acestora, pentru a asigura confidențialitatea informațiilor, protecția persoanei sau păstrarea probelor.

Articolul 55

Drepturile persoanelor în cursul unei anchete

1. Referitor la o anchetă conform acestui Statut, o persoană:

- a) nu va fi constrânsă să se acuze sau să-și mărturisească vina;
- b) nu va fi supusă nici unei forme de constrângere sau amenințare, torturi sau oricărei alte forme de tratament sau pedeapsă, tratamente inumane sau degradante; și
- c) se va bucura, în situația în care persoana va fi interogată într-o altă limbă decât cea pe care o înțelege și o vorbește foarte bine, de ajutorul gratuit al unui interpret competent și de traduceri ce sunt necesare pentru exactitatea desfășurării procedurilor;
- d) nu va fi supusă arestului sau detinției ilegale și nu va fi privată de libertatea sa cu excepția situațiilor prevăzute de acest Statut.

2. Atunci când există motive să se credă că o persoană a săvârșit o crimă de competență Curții și că persoana va fi interogată fie de procuror, fie de autoritățile interne conform unei cereri în concordanță cu Partea a 9-a a acestui Statut, acea persoană va avea și următoarele drepturi despre care va fi informată înaintea interogării:

- a) să fie informată înainte de a fi interogată, că există motive să se credă că ea a săvârșit o crimă de competență Curții;
- b) să nu vorbească fără ca aceasta să aibă un rol în determinarea vinovăției sau nevinovăției;
- c) să fie asistată de un avocat ales de aceasta sau, dacă persoana nu este deja reprezentată legal, să fie asistată în cazul în care este în interesul justiției și gratuit dacă persoana nu are suficiente mijloace financiare;
- d) să fie interogată în prezența unui avocat, exceptând cazul în care persoana a renunțat la acest drept.

Articolul 56

Rolul Camerei constituite înaintea procesului în raport cu o posibilitate unică de anchetare

1. a) Atunci când procurorul consideră că o anchetă prezintă o posibilitate unică de a lua declaratii de la un martor, sau de a examina, strângere sau testa probele care nu pot fi disponibile ulterior în scopul unui proces, procurorul va informa Camera constituită înaintea procesului despre acest lucru.

b) În acel caz, această Cameră, la cererea procurorului, poate lua măsurile necesare pentru a asigura eficiența și integritatea procedurilor și, îndeosebi pentru a proteja drepturile apărării.

c) În afară de cazul în care această Cameră hotărăște altfel, procurorul va furniza informațiile relevante persoanei care a fost arestată sau care s-a prezentat în urma unei citării în legătură cu ancheta la care se face referire în subparagraful a), pentru ca ea să fie audiată în cazul respectiv.

2. Măsurile precizate la paragraful 1 b) pot include:

a) redactarea recomandărilor sau deciziilor referitoare la procedurile ce trebuie urmate;

b) redactarea unui dosar cuprinzând procedurile;

c) numirea unui expert care să acorde asistență de specia-litate

d) autorizarea unui avocat pentru o persoană care a fost arestată sau s-a prezentat în fața Curții, urmare unei citării, pentru a participa sau în cazul în care nu a existat nici o arestare sau prezentare sau vreun avocat desemnat, numirea unui alt avocat care să participe și să reprezinte interesele apărării;

e) numirea unuia din membrii săi sau, dacă este necesar, a unui alt judecător disponibil de la Secția de judecată sau de la cea constituită înaintea judecății, care să facă recomandare sau să redacteze decizii privind strângerea și păstrarea dovezilor și interogarea persoanelor;

f) inițierea unei alte acțiuni necesare strângerii sau păstrării dovezilor.

3. a) Când procurorul nu a luat măsuri conform acestui articol dar Camera constituită înaintea judecății consideră aceste măsuri

necesare păstrării probelor care sunt esențiale pentru apărarea la proces, aceasta se va consulta cu procurorul pentru a concluziona dacă este un motiv bun pentru lipsa de solicitare a acestor măsuri de către procuror.

Dacă, după consultare, Camera ajunge la concluzia că nesolicitarea măsurilor de către procuror este o acțiune nejustificată, atunci Camera poate lua asemenea măsuri din proprie inițiativă.

b) O decizie a acestei Camere de a acționa din proprie inițiativă în conformitate cu acest paragraf poate fi atacată cu apel de către procuror. Apelul va fi audiat de urgență.

4. Admiterea probelor păstrate sau strânse pentru proces conform acestui articol va fi conformă cu articolul 69 și va avea importanța dată de Camera de judecată.

Articolul 57

Funcțiile și capacitațile Camerei constituuite înaintea judecății

1. În afară de cazul în care este altfel stipulat în acest Statut, Camera constituită înaintea judecății își va exercita funcțiile în conformitate cu dispozițiile acestui articol.

2. a) Deciziile sau regulamentele Camerei constituuite înaintea judecății, date conform articolelor 15, 18, 19, 54, paragrafele 2, 6, 7 și 72 trebuie aprobate de o majoritate din judecătorii săi.

b) În alte cazuri, un singur judecător al acestei Camere poate să-și exercite funcțiile stipulate în acest Statut, exceptând cazul în care este altfel stipulat în Regulile de procedură și probe sau de o majoritate a Camerei constituuite înaintea judecății.

3. În plus față de alte funcții ale sale conforme acestui Statut, Camera constituită înaintea judecății poate:

a) la cererea procurorului, să elibereze asemenea ordine și mandate solicitate în scopul unei anchete;

b) la cererea unei persoane care a fost arestată sau care s-a prezentat ca urmare a unei citării conform articolului 58, să elibereze asemenea ordine, inclusiv măsuri ca cele descrise în articolul 56 sau să solicite o cooperare conform Părții a 9-a necesară asistării persoanei în pregătirea apărării sale;

c) dacă este necesar, să ofere protecție și imunitate victimelor și martorilor, păstrarea probelor, protecția persoanelor care au fost arestate sau care s-au prezentat în urma unei citări și protejarea informațiilor de securitate națională;

d) să-l autorizeze pe procuror să ancheteze pe teritoriul unui Stat Parte, fără a fi asigurat de cooperarea aceluia Stat, conform Părții a 9-a dacă, atunci când este posibil, ținând cont de opinia Statului respectiv, Camera constituță înaintea judecății a hotărât în acel caz că Statul nu poate să execute o cerere de cooperare din cauza indisponibilității oricărei autorități sau componente a sistemului său judiciar competent să execute cererea de cooperare conform Părții a 9-a;

e) atunci când este eliberat un mandat de arestare sau o cităre conform articolului 58 și ținând cont de importanța probelor și drepturile părților implicate, așa cum stipulează acest Statut și Reguliile de procedură și probe, solicită cooperarea statelor conform articolului 93, paragraful 1 j), pentru luarea unor măsuri de protecție cu intenția confiscării pentru un ultim beneficiu al victimelor.

Articolul 58

Eliberarea de către Camera constituită înaintea judecății a unui mandat de arestare sau a unei citări pentru a se prezenta în instanță

1. În orice moment după începerea anchetei, această Cameră va elibera, la cererea procurorului, un mandat de arestare a unei persoane dacă, după ce a examinat cererea și probele sau alte informații înaintate de procuror, este satisfăcut că:

- a) sunt suficiente motive pentru a crede că persoana a săvârșit o crimă de competență Curții; și
- b) arestarea persoanei pare necesară:
 - I. asigurării înfățișării persoanei la proces;
 - II. asigurării că acea persoană nu obstrucționează sau nu pune în pericol ancheta sau procedurile judiciare, sau
 - III. dacă este posibil, prevenirii persoanei de a săvârși crima sau o alta legată de aceasta care este de competență Curții și care are loc în aceleasi împrejurări.

2. Cererea procurorului va conține:

- a) numele persoanei și alte informații referitoare la identificare;
- b) o referire specifică la crimele ce țin de competență Curții pe care se presupune că le-a săvârșit persoana;
- c) o declaratie concisă a faptelor care se presupune că ar constitui acele crime;
- d) un sumar al probelor și altor informații care stabilesc motivele rezonabile de a crede că persoana a săvârșit acele crime; și
- e) motivul pentru care procurorul crede că arestarea persoanei este necesară.

3. Mandatul de arestare va conține:

- a) numele persoanei și alte informații privind identificarea;
- b) o referire specifică la crimele ce țin de competență Curții pentru care se solicită arestarea persoanei; și
- c) o declaratie concisă a faptelor care se presupune că ar constitui acele crime.

4. Mandatul de arestare va avea efect până ce Curtea va hotărî altfel.

5. Pe baza mandatului de arestare, Curtea poate cere arestul provizoriu sau arestarea și predarea persoanei conform Părții a 9-a.

6. Procurorul poate cere Camerei constituite înaintea judecății să aducă modificări mandatului de arestare. Această Cameră va face modificări la mandat dacă va considera că există suficiente motive pentru a crede că persoana a săvârșit acele crime astfel modificate.

7. Ca o alternativă la solicitarea unui mandat de arestare, procurorul poate înainta o cerere în care solicită Camerei respective să elibereze o cităre pentru ca persoana să se prezinte. Dacă Cameră consideră că există suficiente motive pentru a crede că persoana a săvârșit presupusa crimă și că o cităre este suficientă pentru a asigura prezintarea persoanei, atunci ea va elibera citărea, cu sau fără condițiile care limitează libertatea (alta decât detenția) dacă legea internă prevede acest lucru, ca persoana să se prezinte. Citărea va conține:

- a) numele persoanei și alte informații referitoare la identificare;
- b) data la care trebuie să se prezinte persoana;
- c) o referire specifică la crimele de competență Curții pe care se presupune că le-a săvârșit persoana;

- d) o declarație concisă a faptelor care se presupune a constitui crima.
- Citația va fi înaintată persoanei.

Articolul 59

Procedurile privind arestarea în statul care arestează persoana

1. Un Stat Parte care a primit o cerere de arest provizoriu sau de arestare și predare va începe de îndată arestarea persoanei în cauză în conformitate cu legile sale și dispozițiile din Partea a 9-a.

2. O persoană arestată va fi adusă imediat în fața autorității judecătoarești competente din Statul care o detine care va hotărî, în conformitate cu legea acelui Stat, că:

- a) mandatul se aplică la acea persoană;
- b) persoana a fost arestată conform procesului; și
- c) drepturile persoanei au fost respectate.

3. Persoana arestată va avea dreptul să ceară autorității competente din Statul care o detine o eliberare provizorie în vederea predării.

4. Pentru a lua o decizie în acest sens, autoritatea competentă va avea în vedere dacă, dată fiind gravitatea presupuselor crime, există circumstanțe urgente și exceptionale care să justifice eliberarea provizorie și dacă sunt luate toate măsurile pentru ca acest Stat să-și îndeplinească obligația de a preda persoana Curții. Această autoritate competentă nu are atribuția de a stabili dacă mandatul de arestare a fost eliberat în conformitate cu articolul 58, paragraful 1 a) și b).

5. Camera constituță înaintea judecății va fi informată cu privire la orice cerere de eliberare provizorie și va face recomandări autorității competente din Statul care detine persoana. Autoritatea competentă va lua în considerare recomandările, inclusiv pe cele privind măsurile de prevenire a evadării persoanei, înainte de luarea deciziei.

6. Dacă persoanei i se acordă eliberarea provizorie, Camera constituță înaintea judecății poate solicita rapoarte periodice privind situația eliberării provizorii.

7. Odată hotărâtă predarea de către Statul care a arestat-o, persoana va fi predată Curții în cel mai scurt timp.

Articolul 60

Procedurile inițiale în fața Curții

1. La predarea persoanei către Curte, sau prezentarea persoanei în fața Curții de bunăvoie sau în urma unei citări, Camera constituță înaintea judecății se va asigura că persoana a fost informată cu privire la crimele pe care se presupune că le-a săvârșit și la drepturile sale conform acestui Statut, inclusiv dreptul de a solicita eliberarea provizorie în cursul procesului.

2. O persoană supusă unui mandat de arestare poate solicita eliberarea provizorie în cursul procesului. Dacă Camera constituță înaintea judecății consideră că sunt îndeplinite condițiile precizate în articolul 58, paragraful 2, persoana va continua să rămână în arest. Dacă nu, atunci Camera va elibera persoana, cu sau fără condiții.

3. Camera constituță înaintea judecății va revizui periodic ordinul său privind eliberarea sau detinția unei persoane și poate să facă în orice moment la cererea procurorului sau a persoanei. La o asemenea revizuire ea poate să-și modifice ordinul privind detinția, eliberarea sau condițiile de eliberare dacă este convinsă că alte circumstanțe o cer.

4. Camera constituță înaintea judecății va asigura că o persoană să nu fie detinută pentru o perioadă nerezonabilă înaintea procesului din cauza unei întârzieri nescuzabile a procurorului. Dacă apare o asemenea întârziere, Curtea va lua în considerare eliberarea persoanei cu sau fără condiții.

5. Dacă este necesar, Camera constituță înaintea judecății poate elibera un mandat de arestare pentru a asigura prezența unei persoane care a fost eliberată.

Articolul 61

Confirmarea acuzațiilor înaintea procesului

1. Conform dispozițiilor paragrafului 2, într-un timp rezonabil după predarea persoanei sau prezentarea de bunăvoie în fața Curții, Camera constituță înaintea judecății va audia confirmarea acuzațiilor pe baza cărora procurorul intenționează să solicite judecarea. Audierea va avea loc în prezența procurorului și a persoanei acuzate precum și a avocatului ei.

2. Camera poate audia, la cererea procurorului sau din proprie inițiativă, în absența persoanei acuzate pentru a confirma acuzațiile pe baza cărora procurorul intenționează să solicite judecarea atunci când persoana:

- a) a renunțat la dreptul său de a fi prezentă; sau
- b) a fugit sau nu poate fi găsită și au fost luate toate măsurile pentru a asigura prezența sa în fața Curții și pentru a informa persoana cu privire la acuzații și că va avea loc o audiere pentru a confirma acele acuzații.

În acest caz, persoana va fi asistată de avocat atunci când Camera constituită înaintea judecății hotărăște că este în interesul justiției.

3. Într-un timp rezonabil înaintea audierii, persoana:

- a) va obține o copie a documentului care conține acuzațiile pe baza cărora procurorul intenționează să solicite judecarea persoanei; și
- b) să fie informată cu privire la probele pe care procurorul intenționează să se bazeze la audiere.

Camera poate elibera ordine privind divulgarea informațiilor în scopul audierii.

4. Înaintea audierii, procurorul poate continua ancheta și poate modifica sau retrage acuzațiile. Persoana va fi informată în timp înaintea audierii cu privire la orice modificare sau retragere a acuzațiilor. În cazul unei retrageri a acuzațiilor, procurorul va comunica Camerei motivele retragerii.

5. La audiere, procurorul va aduce probe suficiente în susținerea fiecărei acuzații pentru stabilirea motivelor pentru care se crede că persoana a săvârșit crima. Procurorul se poate baza pe probe documentare sau sumare și nu are nevoie să-i cheme pe martorii ce vor depune mărturie la proces.

6. La audiere, persoana poate:

- a) să obiecțeze împotriva acuzațiilor;
- b) să contrazică probele prezentate de procuror; și
- c) să prezinte dovezi.

7. Camera constituită înaintea judecății va hotărî, pe baza audierii, dacă există dovezi suficiente pentru a stabili motivul pentru care se crede că persoana a săvârșit fiecare din crimele de care este acuzată. Pe baza deciziei sale, Camera:

- a) va confirma acele acuzații în legătură cu care a hotărât că există suficiente dovezi și va trimite persoana la o Cameră de judecată pentru acuzațiile confirmate;

b) va nega confirmarea acuzației în legătură cu care a hotărât că nu sunt probe suficiente;

c) va amâna audierea și va cere procurorului să țină seama de:

- I. furnizarea unor probe suplimentare sau de conducerea anchetei cu referire la o anumită acuzație; sau
- II. schimbarea unei acuzații deoarece probele prezentate nu par să stabilească o crimă diferită ce ține de competența Curții.

8. În cazul în care Camera constituită înaintea judecății neagă confirmarea unei acuzații, procurorul nu va fi împiedicat să ceară ulterior confirmarea sa conform căreia cererea este susținută de probe suplimentare.

9. După confirmarea acuzațiilor și înaintea începerii procesului, procurorul poate, cu permisiunea Camerei constituise înaintea judecății și după înștiințarea persoanei acuzate, să modifice acuzațiile. Dacă procurorul cere să se adauge acuzații suplimentare sau să înlocuiască acuzații mai grave, trebuie să aibă loc o audiere conform acestui articol pentru a confirma acele acuzații. După începerea procesului, procurorul poate retrage acuzațiile cu acordul Camerei de judecată.

10. Orice mandat eliberat anterior va începe să aibă efect în legătură cu acuzațiile ce au fost confirmate de Camera constituită înaintea judecății, sau care au fost retrase de procuror.

11. Odată ce acuzațiile au fost confirmate în conformitate cu acest articol, președinția va constitui o Cameră de judecată care, conform paragrafului 8 și articolului 64, paragraful 4, va fi răspunzătoare de conducerea procedurilor ulterioare și poate exercita orice funcție a Camerei constituise înaintea judecății care este relevantă pentru aplicarea acestor proceduri.

PARTEA a 6-a

Procesul

Articolul 62

Locul desfășurării procesului

În afară de cazul în care s-a hotărât altfel, locul desfășurării procesului va fi sediul Curții.

Articolul 63

Procesul în prezența persoanelor acuzate

1. Acuzatul va fi prezent în timpul procesului.
2. Dacă acuzatul, fiind prezent în fața Curții, continuă să îñtrerupă procesul, Camera de judecată poate să-l dea afară din sală și să redacteze o dispozitie conform căreia acesta trebuie să respecte procesul și îi comunică avocatului aflat în afara sălii de sedințe, cu ajutorul tehnologiei de comunicații, dacă este cazul. Asemenea măsuri vor fi luate numai în cazuri exceptionale, după ce alte alternative rezonabile s-au dovedit inadecvate și numai pentru perioada strict solicitată.

Articolul 64

Funcțiile și puterile Camerei de judecată

1. Funcțiile și puterile Camerei de judecată, menționate în acest articol, vor fi exercitate în conformitate cu acest Statut și cu Regulile de procedură și probe.

2. Camera de judecată va asigura rapiditatea și corectitudinea unui proces și desfășurarea sa cu respectarea deplină a drepturilor persoanei acuzate, precum și protejarea victimelor și martorilor.

3. La repartizarea unui caz pentru proces în conformitate cu acest Statut, Camera de judecată desemnată să judece cazul:

- va adopta asemenea proceduri ce sunt necesare facilitării conducerii prompte și corecte a procedurilor;
- va hotărî limba sau limbile folosite la proces; și

c) se va supune oricărei din dispozițiile relevante ale acestui Statut, va permite divulgarea informațiilor sau actele ce nu au fost divulgate anterior, cu suficient timp înaintea începerii procesului pentru o mai bună pregătire a acestuia.

4. Camera de judecată poate, dacă este necesar pentru funcționarea sa eficientă și dorită, să înainteze probleme preliminare Camerei constituite înaintea judecății sau, dacă este necesar, unui alt judecător de la Secția constituită înaintea judecății.

5. La înștiințarea părților, Camera de judecată poate, după caz, să constate că există o înțelegere (un acord) între judecători în privința acuzațiilor împotriva mai multor acuzați.

6. În exercitarea funcțiilor sale anterior procesului sau în cursul unui proces, Camera de judecată poate, dacă este necesar:

- să exercite oricare din funcțiile Camerei constituite înaintea judecății cum este stipulat în articolul 61, paragraful 11;
- să ceară participarea și depozitiile martorilor și redactarea documentelor și altor probe obținând, dacă este necesar, sprijinul Statelor, așa cum prevede acest Statut;
- să ofere protecția informațiilor confidențiale;
- să disponă adăugarea altor dovezi la cele deja strânsе înaintea procesului sau prezentate în timpul procesului de către părți;
- să asigure protecția persoanelor acuzate, a martorilor și a victimelor; și
- să decidă asupra oricărei probleme.

7. Procesul va fi public. Camera de judecată poate totuși să decidă că există circumstanțe speciale care cer ca procedurile să se desfășoare cu ușile închise în sensul articolul 68 sau să protejeze informațiile confidențiale sau care pot leza atunci când sunt folosite ca probe.

8. a) La începerea procesului, Camera de judecată va da citire acuzațiilor aduse învinuitorului, confirmate anterior de Camera constituită înaintea judecății. Camera de judecată se va convinge că acuzatul înțelege natura acuzațiilor. Îi va oferi acestuia posibilitatea de a-și recunoaște vinovăția în conformitate cu articolul 65 sau va pleda: nevinovat.

b) La proces, judecătorul care prezidează poate da indicații pentru desfășurarea procedurilor, inclusiv să asigure modul corect și imparțial de desfășurare a procesului. Conform directivelor jude-

cătorului președinte, părțile pot prezenta dovezi în conformitate cu dispozițiile acestui Statut.

9. Camera de judecată va avea, *inter alia*, puterea, la cererea uneia din părți sau din proprie inițiativă, să:

- a) decidă asupra admiterii sau importanței probelor;
- b) să ia toate măsurile necesare pentru a păstra ordinea în cursul unei audieri.

10. Camera de judecată va asigura efectuarea unei redactări complete a procesului care reflectă cu exactitate procedurile precum și păstrarea ei la grefier.

Articolul 65

Procedurile privind recunoașterea vinovăției

1. Atunci când acuzatul își recunoaște vina conform articolului 64, paragraful 8 a), Camera de judecată va decide dacă:

- a) acuzatul înțelege natura și consecințele recunoașterii vinovăției;
- b) recunoașterea este făcută de bunăvoie de către acuzat după o consultare cu avocatul apărării; și
- c) recunoașterea vinovăției este susținută de fapte ce sunt continute în:
 - I. acuzațiile aduse de procuror și recunoscute de acuzat;
 - II. orice materiale prezентate de procuror care întregesc acuzațiile și pe care acuzatul le acceptă; și
 - III. orice alte probe, cum ar fi depozitările martorilor, prezente de procuror și acuzat.

2. Când Camera de judecată este convinsă că problemele precizate la paragraful 1 sunt stabilite, ea va considera vinovăția recunoscută, împreună cu orice probe suplimentare prezентate, stabilind toate faptele esențiale ce sunt solicitate pentru a dovedi crima la care se referă recunoașterea vinovăției și poate condamna acuzatul pentru săvârsirea ei.

3. Când Camera de judecată nu este convinsă că problemele precizate în paragraful 1 sunt stabilite, va considera vinovăția recunoscută, în care caz ea va dispune continuarea procesului conform procedurii obișnuite stipulată în acest Statut și poate remite cazul unei alte Camere de judecată.

4. Când Camera de judecată este de părere că este necesară o prezentare mai completă a faptelor în interesul justiției, îndeosebi în interesul victimelor, Camera de judecată poate:

- a) cere procurorului să prezinte dovezi suplimentare inclusiv depozitările martorilor; sau
- b) dispune continuarea procesului conform procedurilor obișnuite stipulate de acest Statut, în care caz va considera vinovăția nerecunoscută și poate remite cazul unei alte Camere de judecată.

5. Orice discuții purtate între procuror și apărare cu privire la modificarea acuzațiilor, recunoașterea vinovăției sau pedeapsa ce urmează să fie impusă nu vor fi obligatorii pentru Curte.

Articolul 66

Prezumția de nevinovăție

Oricine va fi prespus nevinovat până când i se va dovedi vinovăția înaintea Curtii în concordanță cu legile în vigoare.

Este sarcina procurorului să dovedească vinovăția acuzatului.

Pentru a condamna acuzatul Curtea trebuie să fie convinsă de vinovăția acuzatului fără a avea motive de îndoială.

Articolul 67

Drepturile persoanei acuzate

1. În determinarea oricărei acuzații, învinuitorul va avea dreptul la o audiere publică, ținând cont de dispozițiile acestui Statut, la un proces echitabil și imparțial și la următoarele garanții minime, în deplină egalitate:

- a) să fie informat prompt și în detaliu despre natura, cauza și conținutul acuzației, într-o limbă pe care acuzatul o înțelege și o vorbește foarte bine;
- b) să aibă suficient timp și condiții pentru pregătirea apărării și comunicarea liberă cu avocatul ales de el;
- c) să fie judecat fără întârziere nejustificată;
- d) conform articolului 63, paragraful 2, să fie prezent la proces, să-si susțină apărarea singur sau prin avocat ales

- de el, să fie informat, dacă acuzatul nu are avocat, despre acest drept și să aibă asistență desemnată de Curte în orice caz în care interesele justiției o cer și fără cheltuieli judiciare dacă acuzatul nu dispune de mijloace financiare suficiente pentru a o plăti;
- e) să asculte pe martorii care declară împotriva sa și să obțină participarea și depunerea mărturiei de către martorii săi în aceleasi condiții ca în cazul martorilor care declară împotriva lui. Acuzatul va putea prezenta alte probe admisibile conform acestui Statut;
 - f) să aibă, gratuit, asistență unui interpret competent și traducerile necesare care să fie corecte, dacă procedurile sau documentele prezentate Curții nu sunt redactate într-o limbă pe care acuzatul o înțelege și o vorbește foarte bine;
 - g) să nu fie constrâns să depună mărturie sau să-și mărturisească vinovăția și să tacă fără ca această tacere să fie luată în considerare în determinarea vinovăției sau nevinovăției;
 - h) să facă o declarație scrisă sau verbală, fără prestare de jurământ, în apărarea sa; și
 - i) să nu-i fie impusă o schimbare completă a *omnis probandi* sau orice obligație de răsturnare a probelor.
2. În plus față de orice altă divulgare stipulată în acest Statut, procurorul va divulga apărării, de îndată, probele aflate în posesia sau sub controlul procurorului care în opinia sa arată sau tind să arate nevinovăția acuzatului sau să diminueze vinovăția acuzatului sau care pot afecta credibilitatea probelor acuzării. În caz de suspiciune la aplicarea acestui paragraf, Curtea este cea care va hotărî.

Articolul 68

Protecția victimelor și martorilor și participarea lor la proceduri

1. Curtea va lua măsurile necesare pentru a proteja siguranța, bunăstarea fizică și psihologică, demnitatea și intimitatea victimelor și martorilor. Astfel, Curtea va ține cont de toți factorii importanți, inclusiv vârstă, sex, așa cum prevede articolul 2, paragraful

3 și sănătate, natura crimei, îndeosebi dar nu restrictiv, în cazul în care crima implică violență sexuală sau violență împotriva copiilor. Procurorul va lua măsurile necesare în timpul anchetei și urmăririi unor astfel de crime. Aceste măsuri nu vor prejudicia drepturile acuzatului și imparțialitatea și echitabilitatea procesului.

2. Ca o excepție la principiul audierilor publice stipulat în articolul 67, Camerele Curții pot, pentru a proteja victimele și martorii sau un acuzat, să conducă orice parte din proceduri *in camera* sau să permită prezentarea probelor prin mijloace electronice sau altele speciale. Asemenea măsuri vor fi folosite în cazul unei victime a violenței sexuale sau unui copil care este o victimă sau un martor, în afară de cazul în care Curtea a decis altfel, ținând cont de toate circumstanțele îndeosebi opiniile victimei sau martorului.

3. Atunci când interesele personale ale victimelor sunt afectate, Curtea va permite prezentarea opinioilor lor și discutarea lor în diferitele faze ale procedurilor considerate potrivite de către Curte și într-un mod care să nu prejudicieze și care să respecte drepturile acuzatului și desfășurarea echitabilă și imparțială a procesului. Asemenea opinii pot fi prezentate de către avocații victimelor atunci când Curtea consideră că este potrivit, în conformitate cu Regulile de procedură și probe.

4. Oficiul pentru protecția victimelor și martorilor pot oferi procurorului și Curții măsurile de protecție, aranjamentele de securitate, consultanță și asistență, așa cum stipulează articolul 43, paragraful 6.

5. Atunci când divulgarea probelor sau a informațiilor conform acestui Statut poate conduce la punerea în pericol a securității unui martor sau a familiei sale, procurorul poate, în sensul procedurilor destăvurate înaintea începerii procesului, să interzică asemenea probe sau informații și în locul acestora să prezinte un sumar.

Asemenea măsuri vor fi exercitate într-un mod care nu prejudiciază sau nu este în neconcordanță cu drepturile acuzatului și cu un proces echitabil și imparțial.

6. Un Stat poate cere luarea unor măsuri necesare pentru protecția funcționarilor sau agenților săi și protecția informațiilor confidentiale sau care pot leza.

Articolul 69

Probele

1. Înaintea depunerii mărturiei, fiecare martor va face o promisiune, în conformitate cu Regulile de procedură și probe, cu privire la veridicitatea probelor ce urmează a fi date de acel martor.

2. Depoziția unui martor la proces va fi făcută personal, în limita dată de măsurile prevăzute în articolul 68 sau în Regulile de procedură și probe. Curtea poate permite depozitările date *viva voce* (orale) sau înregistrate ale martorilor cu ajutorul tehnologiei audio sau video, precum și introducerea documentelor sau a copiilor scrise, conform acestui Statut și în conformitate cu Regulile de procedură și probe. Aceste măsuri nu vor prejudicia drepturile acuzatului.

3. Părțile pot înainta probe relevante în cauză, în conformitate cu articolul 64. Curtea va avea competența să ceară înaintarea probelor pe care le consideră necesare pentru aflarea adevărului.

4. Curtea poate decide asupra relevanței, sau admiterii probelor, luând în considerare, *inter alia*, valoarea doveditoare a probelor și orice prejudiciu pe care-l pot cauza asemenea probe unui proces echitabil sau evaluării corecte a depozitării unui martor în concordanță cu Regulile de procedură și probe.

5. Curtea va respecta drepturile asupra confidențialității așa cum sunt stipulate de Regulile de procedură și probe.

6. Curtea nu va cere dovada faptelor deja cunoscute, însă poate lăsa cunoștință de acestea.

7. Probele obținute prin nerespectarea acestui Statut sau a drepturilor omului recunoscute pe plan internațional nu vor fi admise dacă:

- a) nerespectarea provoacă îndoielii considerabile asupra temeinicii probelor; sau
- b) admiterea probelor ar fi contrară și ar aduce prejudicii integrității procedurilor.

8. Când decide asupra relevanței sau admiterii probelor strânsse de un Stat, Curtea nu va hotărî cu privire la aplicarea legii interne a Statului.

Articolul 70

Infracțiuni împotriva administrației justiției

1. Curtea va avea competență asupra următoarelor infracțiuni împotriva administrației justiției atunci când sunt săvârșite cu intenție:

- a) depunerea mărturiei false când potrivit unei obligații conform articolului 69, paragraful 1, trebuie să spună adevărul;
- b) prezentarea probelor pe care parte a cunoaște că fiind false sau falsificate;
- c) influențarea unui martor, obstrucționarea participării sau depunerii mărturiei de către un martor, răzbunarea împotriva unui martor pentru depunerea mărturiei sau distrugerea sau împiedicarea strănerii de probe;
- d) intimidarea sau influențarea în mod corupt a unui funcționar al Curții în scopul obligării sau convingerii funcționarului de a nu-și exercita sau de a-și exercita incorrect obligațiile;
- e) răzbunarea împotriva unui funcționar al Curții pentru obligațiile exercitate de acesta sau de un altul;
- f) solicitarea sau acceptarea mitei în calitate de funcționar al Curții în legătură cu îndatoririle sale oficiale.

2. Principiile și procedurile ce stau la baza exercitării de către Curte a competenței sale asupra infracțiunilor conform acestui articol vor fi cele precizate în Regulile de procedură și probe. Condițiile pentru o cooperare internațională cu Curtea referitoare la procedurile sale potrivit acestui articol vor fi guvernate de legile interne ale Statului solicitat.

3. În cazul condamnării, Curtea poate impune un termen de încarcerare care să nu depășească cinci ani, sau o amendă în conformitate cu Regulile de procedură și probe sau ambele.

4. a) Fiecare Stat Parte își va extinde legile penale care pedepesc infracțiunile împotriva integrității procesului său de anchetare sau judiciar la infracțiunile împotriva administrației justiției menționate în acest articol, săvârșite pe teritoriul său de unul din cetățenii săi;

b) La cererea Curții, când consideră potrivit, Statul Parte va înainta cazul autorităților sale competente în scopul urmăririi. Acele autorități vor trata aceste cazuri cu atenție și vor face totul pentru ca acestea să fie rezolvate eficient.

Articolul 71

Sanctiuni pentru comportare greșită în fața Curții

1. Curtea poate sanctiona persoanele prezente în fața ei care se comportă greșit, inclusiv întrerup procedurile sale sau refuză să coopereze cu conducerile lor, cu măsuri administrative, altele în afară de închisoare, cum ar fi retragerea temporară sau permanentă din sala de sedințe, o amendă sau alte măsuri similare menționate în Regulile de procedură și probe.

2. Procedurile care guvernează impunerea măsurilor menționate la paragraful 1 vor fi prevăzute în Regulile de procedură și probe.

Articolul 72

Protecția informațiilor de securitate națională

1. Acest articol se aplică în orice caz în care divulgarea informațiilor sau documentelor unui Stat ar prejudicia, în opinia acelui Stat, interesele securității sale naționale. Asemenea cazuri includ pe cele în sensul articolului 56, paragrafele 2 și 3, al articolului 61, paragraful 3, al articolului 64, paragraful 3, al articolului 67, paragraful 2, al articolului 68, paragraful 6, al articolului 87, paragraful 6 și al articolului 93, precum și cazurile ce apar în orice altă fază a procedurilor în care o asemenea divulgare poate fi în litigiu.

2. Acest articol se va aplica și atunci când o persoană căreia i s-a cerut să dea informații sau probe și refuzat să facă sau să înainteze cazul Statului pe motiv că acea divulgare ar prejudicia interesele securității naționale a unui Stat și Statul respectiv confirmă că este de părere că divulgarea ar prejudicia interesele securității sale naționale.

3. Nimic din acest articol nu va prejudicia cerințele confidențialității aplicabile conform articolului 54, paragraful 3 (e) și (f), sau aplicarea articolului 73.

4. Dacă un Stat află că informațiile sau documentele Statului sunt dezvăluite în orice fază a procedurilor și este de părere că divulgarea ar prejudicia interesele securității sale naționale Statul

va avea dreptul să intervenă pentru a obține rezolvarea problemei în conformitate cu acest articol.

5. Dacă, în opinia unui Stat, divulgarea informațiilor ar prejudicia interesele securității sale naționale, trebuie luate toate măsurile de către Stat, actionând împreună cu procurorul, apărarea sau Camera constituată înaintea judecății sau Camera de judecată, după cum este cazul, pentru a rezolva cazul prin mijloace de cooperare. Asemenea măsuri pot include:

- a) modificarea sau clarificarea cererii;
- b) o decizie a Curții privind relevanța informațiilor sau probelor solicitate sau o decizie conform căreia probele, deși relevante, ar putea fi sau au fost obținute de la o altă sursă decât Statul solicită;
- c) obținerea informațiilor sau probelor de la o altă sursă sau sub o altă formă; sau
- d) acordul asupra condițiilor în care asistența ar putea fi furnizată incluzând, printre altele, rezumată și redactări, restricții asupra divulgării, folosirea procedurilor *in camera* sau *ex parte* sau alte măsuri de protecție permise conform Statutului și Regulilor.

6. Odată ce au fost luate toate măsurile rezonabile pentru a rezolva cazul prin mijloace de cooperare și dacă Statul consideră că nu există mijloace sau condiții în care informațiile sau documentele ar putea fi furnizate sau divulgăte fără a prejudicia interesele securității sale naționale, el va comunica procurorului sau Curții motivele specifice pentru decizia sa, în afară de cazul în care o descriere specifică a motivelor ar rezulta în mod necesar într-un asemenea prejudiciu al intereselelor securității sale naționale.

7. Dacă Curtea decide că probele sunt relevante și necesare pentru stabilirea vinovăției sau nevinovăției acuzatului, Curtea poate întreprinde următoarele acțiuni:

- a) atunci când divulgarea informațiilor sau documentelor este solicitată conform unei cereri de cooperare în conformitate cu Partea a 9-a sau circumstanțele descrise în paragraful 2 și Statul a invocat motivul refuzului la care se face referire în articolul 93, paragraful 4:
 - I. Curtea poate, înainte de a trage o concluzie conform subparagrafului 7 a), II) cere consultări suplimentare în

- scopul analizării reprezentărilor Statului, care pot include audieri *in camera* și *ex parte*;
- II. Dacă Curtea ajunge la concluzia că prin invocarea motivului refuzului potrivit articolului 93, paragraful 4, în circumstanțele cazului, Statul solicitat nu acționează în conformitate cu obligațiile sale conform Statutului, Curtea poate face referire la acest caz în conformitate cu articolul 87, paragraful 7, specificând motivele concluziei sale; și
 - III. Curtea poate face o asemenea deducție în procesul acuzatului la existența sau inexistența unui fapt, după circumstanțe; sau
 - b) în toate celelalte circumstanțe:
 - I. să dispună divulgarea;
 - II. în măsura în care ea nu dispune divulgarea, face asemenea deducții în procesul acuzatului la existența sau inexistența unui fapt, după circumstanțe.

Articolul 73

Informațiile sau documentele terței părți

Dacă un Stat Parte este solicitat de către Curte să furnizeze un document sau o informație aflate în posesia sau controlul său, care informație i-a fost divulgată confidențial de către un Stat, organizație interguvernamentală sau organizație internațională, ea va cere consimțământul inițiatorului de a divulga acel document sau informație. Dacă inițiatorul este Stat Parte, el va consimți la divulgarea informațiilor sau documentelor sau va începe soluționarea problemei divulgării, conform dispozițiilor articolului 72. Dacă inițiatorul nu este Stat Parte și refuză să consimtă la divulgare, Statul solicitat va informa Curtea că este în imposibilitate de a furniza documentul sau informația din cauza unei obligații de confidențialitate existente anterior.

Articolul 74

Cerințele unei decizii

1. Toți judecătorii de la Camera de Judecată vor fi prezenti la fiecare etapă a procesului și la deliberări. Președinția poate să desemneze, ca disponibili, unul sau mai mulți judecători pentru a fi prezenti la fiecare etapă a procesului și să înlocuiască un membru al Camerei de judecată dacă acel membru nu poate participa în continuare.

2. Decizia Camerei de judecată se va baza pe evaluarea sa cu privire la probe și la toate procedurile. Decizia nu va depăși faptele și circumstanțele descrise în acuzațiile și amendamentele la acuzații. Curtea poate să-și bazeze decizia numai pe probe prezentate și discutate în fața ei, la proces.

3. Judecătorii vor încerca să fie unanimi în decizia lor, decizia fiind luată de o majoritate a judecătorilor.

4. Deliberările Camerei de judecată vor rămâne secrete.

5. Decizia va fi scrisă și va conține o declarație completă și justificată a constatărilor Camerei de judecată privind probele și concluziile. Camera de judecată va elibera o decizie. Atunci când nu există unanimitate, decizia Camerei de judecată va conține opiniile majoritatii și minoritatii. Decizia sau un rezumat va fi prezentată în sedință deschisă.

Articolul 75

Despăgubiri pentru victime

1. Curtea va stabili principii referitoare la reparații pentru victime, inclusiv restituirea, despăgubirea și reabilitarea. Pe această bază, în decizia sa, Curtea poate, fie la cerere, fie din proprie inițiativă, în cazuri exceptionale, să determine scopul și limita oricărei daune, pierderi sau lezări la adresa victimelor și va prezenta principiile pe baza cărora acționează.

2. Curtea poate da o hotărâre direct împotriva unei persoane condamnate, specificând reparațiile față de victime inclusiv restituirea, despăgubirea și reabilitarea. Când este cazul, Curtea poate

dispune ca reparațiile să fie făcute printr-un fond de încredere stipulat la articolul 79.

3. Înainte de a dispune conform acestui articol, Curtea poate invita și va ține cont de reprezentările din partea persoanei condamnate, victimelor, altor persoane interesate sau State interesate.

4. În exercitarea puterii sale conform acestui articol, Curtea poate, după ce o persoană a fost condamnată pentru o crimă de competență Curții, să decidă dacă, pentru ca o hotărâre să aibă efect, este necesar să se ia măsuri conform articolului 93, paragraful 1.

5. Un Stat Parte va da efect unei decizii conform acestui articol, ca și cum dispozițiile articolului 109 ar fi aplicabile la acest articol.

6. Nimic din acest articol nu va fi interpretat ca prejudiciind drepturile victimelor conform dreptului intern sau internațional.

Articolul 76

Condamnare

1. În cazul unei condamnări, Camera de judecată va examina sentința corespunzătoare ce va fi impusă și va ține cont de probele prezentate în cursul procesului, ce sunt relevante pentru sentință.

2. Exceptând cazurile în care se aplică articolul 65 și înaintea finalizării procesului, Camera de judecată poate din proprie inițiativă și, la cererea procurorului sau acuzatului, va ține o altă audiere pentru prezentarea unor probe suplimentare relevante pentru sentință, în conformitate cu Regulile de procedură și probe.

3. În cazul în care se aplică paragraful 2, oricare reprezentări conform articolului 75 vor fi audiate în timpul altei audieri la care se face referire în paragraful 2 și, dacă este necesar, în timpul oricărei audieri suplimentare.

4. Sentința va fi pronunțată în public și, dacă este posibil, în prezența acuzatului.

PARTEA a 7-a

Pedepse

Articolul 77

Pedepse aplicabile

1. Conform articolului 110, Curtea poate impune una din următoarele pedepse asupra unei persoane condamnate pentru o crimă conform articolului 5 din acest Statut:

- a) închisoare pentru un număr specificat de ani, care nu poate depăși maximum 30 de ani; sau
 - b) închisoare pe viață atunci când se justifică printr-o extremă gravitate a crimei și circumstanțele individuale ale persoanei condamnate.
2. Pe lângă pedeapsa cu închisoarea, Curtea poate dispune:
- a) o amendă conform criteriilor stipulate în Regulile de procedură și probe;
 - b) o confiscare a produselor infracțiunii, a proprietății și bunurilor obținute direct sau indirect de pe urma acelei infracțiuni, fără a leza drepturile de *bona fide* ale terțelor părți.

Articolul 78

Determinarea sentinței

1. În determinarea sentinței, Curtea va ține cont, în conformitate cu Regulile de procedură și probe, de factori cum ar fi gravitatea crimei și circumstanțele individuale ale persoanei condamnate.

2. În impunerea unei sentințe de detenție, Curtea va deduce, dacă există, perioada de detenție anterioară, în conformitate cu o decizie a Curții. Curtea poate deduce orice perioadă de detenție legată de crimă.

3. Atunci când o persoană a fost condamnată pentru mai multe crime, Curtea va pronunța o sentință pentru fiecare crimă și o sentință comună care să specifice întreaga perioadă de detenție. Această perioadă nu va fi mai mică decât cea mai mare sentință

individuală pronunțată și nu va depăși 30 de ani de închisoare sau o sentință de închisoare pe viață în conformitate cu articolul 77, paragraful 1 (b).

Articolul 79 Fondul de încredere

1. Va fi fixat un fond de încredere printr-o hotărâre a Adunării Statelor Părți în beneficiul victimelor crimelor ce țin de competența Curții și al familiilor victimelor.

2. Curtea poate dispune colectarea sumelor de bani și a altor proprietăți prin amenzi sau confiscări transferate prin decizia Curții, la Fondul de încredere.

3. Fondul de încredere va fi administrat conform criteriilor determinate de Adunarea Statelor Părți.

Articolul 80 Neprejudicierea aplicării interne a pedepselor și legilor interne

Nimic din această Parte a Statutului nu afectează aplicarea de către State a pedepselor menționate de legea lor internă sau de legea Statelor care nu stipulează pedepsele înscrise în această Parte.

PARTEA a 8-a Apelul și revizuirea

Articolul 81 Apelul împotriva hotărârii de achitare sau condamnare sau împotriva sentinței

1. O hotărâre conform articolului 74 poate fi atacată cu apel în concordanță cu Regulile de procedură și probe, după cum urmează:

- a) procurorul poate să declare apel bazându-se pe:
 - I) eroare procedurală;
 - II) eroare de fapt, sau
 - III) eroare de drept.
- b) persoana condamnată sau procurorul în numele acelei persoane poate să declare apel bazându-se pe:
 - I. eroare procedurală;
 - II. eroare de fapt;
 - III. eroare de drept, sau
 - IV. orice alt motiv care afectează corectitudinea procedurilor sau a deciziei.

2. a) O sentință poate fi atacată cu apel în conformitate cu Regulile de procedură și probe, de către procuror sau persoana condamnată, pe baza disproportiei dintre crimă și sentință;

b) Dacă cu privire la un apel declarat împotriva sentinței, Curtea consideră că există motive pe care s-ar putea baza condamnarea, în totalitate sau în parte, ea poate invita pe procuror sau persoana condamnată să expună motivele conform articolului 81, paragraful 1 a) sau b) și poate da o decizie de condamnare în conformitate cu articolul 83;

c) Aceeași procedură se aplică atunci când Curtea, la un apel împotriva condamnatului, consideră că există motive pentru a reduce sentința conform paragrafului 2 a).

3. a) În afară de cazul în care Camera de judecată dispune altfel, o persoană condamnată va rămâne în arest în cursul apelului aflat pe rol;

b) Atunci când perioada de detenție a persoanei condamnate depășește sentința de închisoare impusă, acea persoană va fi eliberată, exceptând cazul în care, dacă procurorul face și apel, eliberarea poate fi realizată în condițiile stipulate de subparagraful c) de mai jos;

c) În cazul unei achitări, acuzatul va fi eliberat imediat, conform următoarelor:

- I. În situații exceptionale și ținând cont, *inter alia*, de riscul concret al fugii, gravitatea infracțiunii de care este acuzat și probabilitatea succesului apelului, Cameră de judecată, la cererea procurorului, poate menține detenția persoanei în sensul apelului aflat pe rol;
- II. o hotărâre a Camerei de judecată conform subparagrafului c) I) poate fi atacată cu apel în conformitate cu Regulile de procedură și probe.

4. Conform dispozițiilor paragrafului 3 a) și b), punerea în executare a hotărârii sau a sentinței va fi suspendată pe perioada permisă pentru apel și pe durata procedurilor de apel.

Articolul 82

Apelul împotriva altor hotărâri

1. Oricare dintre părți poate declara apel împotriva următoarelor hotărâri în conformitate cu Regulile de procedură și probe:

- a) o hotărâre cu privire la competență sau admitere;
- b) o hotărâre care garantează sau refuză eliberarea persoanei cercetare sau urmărire;
- c) o hotărâre a Camerei constituite înaintea judecății de a acționa din proprie inițiativă conform articolului 56, paragraful 3;
- d) o hotărâre care implică o problemă ce ar putea afecta considerabil desfășurarea echitabilă și eficientă a procedurilor sau finalizarea procesului, și pentru care, în opinia Camerei constituite înaintea judecății și a Camerei de judecată, o rezoluție imediată a Camerei de apel poate continua procedurile în mod concret.

2. O hotărâre a Camerei constituite înaintea judecății conform articolului 57, paragraful 3 d), poate fi atacată cu un apel declarat

de statul respectiv sau de procuror, cu acordul Camerei constituite înaintea judecății. Apelul va fi audiat de urgență.

3. Un apel nu va avea un efect de suspendare în afara de cazul în care Cameră de apel dispune altfel, la cerere, în conformitate cu Regulile de procedură și probe.

4. Un reprezentant legal al victimelor, persoana condamnată sau un proprietar bona fide afectați de o hotărâre conform articolului 73 poate declara apel împotriva hotărârii pentru despăgubiri și cum se prevede în Regulile de procedură și probe.

Articolul 83

Proceduri referitoare la apel

1. În sensul procedurilor conform articolului 81 și acestui articol, Cameră de apel va avea toate puterile Camerei de judecată.

2. Dacă Cameră de apel constată că procedurile apelate au fost inechitabile într-un mod care a afectat temeinicia hotărârii sau sentinței sau că hotărârea sau sentința apelată a fost practic afectată de eroare de fapt sau de drept sau procedurală, ea poate:

- a) să modifice hotărârea sau sentința; sau
- b) să disponă un nou proces în fața unei alte Camere de judecată.

În acest sens, Cameră de apel poate remite o problemă reală Camerei de judecată inițiale pentru ca aceasta să o soluționeze și să o trimită înapoi sau poate solicita probe pentru a soluționa problema. Când hotărârea sau sentința a fost apelată numai de către persoana condamnată sau de procuror în numele persoanei, nu poate fi amendată în detrimentul său.

3. Dacă într-un apel împotriva sentinței Cameră de apel constată că sentința nu este conformă cu crima, ea poate modifica sentința în conformitate cu Partea a 7-a.

4. Hotărârea Camerei de apel va fi luată de o majoritate a judecătorilor și va fi pronunțată în ședință deschisă. Hotărârea va preciza motivele pe care se bazează. Atunci când nu există unanimitate, hotărârea Camerei de apel va conține opiniile majorității și ale minorității, însă un judecător poate pronunța o opinie separată cu privire la o problemă de drept.

5. Cameră de apel poate pronunța hotărârea sa în absență persoanei achitate sau condamnate.

Articolul 84**Revizuirea condamnării sau a sentinței**

1. Persoana condamnată sau, după moarte, soțul sau soția, copiii, părinții sau o persoană în viață în momentul morții acuzatului, căreia i s-au dat instrucțiuni scrise expuse din partea acuzatului pentru a ridica o asemenea pretentie sau procurorul în numele persoanei, poate să solicite Camerei de apel să revizuiască hotărârea definitivă de condamnare sau sentința pe motiv că:

- a) au fost descoperite probe noi:
 - I. care nu au fost puse la dispoziție la momentul procesului și acest lucru nu este atribuit total sau în parte părții care solicită; și
 - II. este suficient de important să fi fost dovedit la proces că ar fi putut fi dat un alt verdict;
 - b) s-a descoperit recent că probele descrise luate în considerare la proces și de care depinde condamnarea, au fost false, falsificate sau contrafăcute;
 - c) unul sau mai mulți judecători care au participat la condamnare sau confirmarea acuzațiilor, a comis în acel caz, un act de comportament grav sau încălcare gravă a unei obligații pentru a justifica eliberarea din funcție a acelui sau a celor judecători conform articolului 46.
2. Camera de apel va respinge cererea dacă o consideră nemotivată. Dacă hotărăște că cererea este meritorie, ea poate, după caz:
- a) să dizolve Camera de judecată inițială;
 - b) să constituie o nouă Cameră de judecată; sau
 - c) să mențină competența în cazul respectiv, cu intenția, după audierea părților în modul precizat în Regulile de procedură și probe, de a ajunge la o decizie în privința revizuirii hotărârii.

Articolul 85**Despăgubirea unei persoane arestate sau condamnate**

1. Orice persoană care a fost victimă unui arest sau detenție ilegală va avea un drept la despăgubire.

2. Atunci când o persoană a fost, printr-o hotărâre definitivă, condamnată pentru o infracțiune și când ulterior condamnarea sa a fost revocată pe baza descoperirii unor fapte noi care arată că a fost vorba de o eroare judiciară, persoana care a suferit o pedeapsă ca rezultat al unei asemenea condamnări, ea va fi despăgubită conform legii, în afară de cazul în care s-a dovedit că ne-divulgarea faptelor necunoscute la timp este atribuită ei în totalitate sau în parte.

3. În cazuri exceptionale, atunci când Curtea constată fapte care arată că a avut loc o eroare judiciară gravă, ea poate oferi despăgubire, conform criteriilor stipulate de Regulile de procedură și probe, unei persoane care a fost eliberată ca urmare a unei hotărâri definitive de achitare și pentru care s-au finalizat procedurile pentru acel motiv.

PARTEA a 9-a**Cooperarea internațională și asistența judiciară****Articolul 86****Obligația generală de a coopera**

Statele Părți vor coopera în conformitate cu dispozițiile acestui Statut, în totalitate cu Curtea în anchetarea și urmărirea crimelor ce țin de competența Curții.

Articolul 87

Cereri de cooperare: dispoziții generale

1. a) Curtea va avea autoritatea să adreseze cerere Statelor Părți pentru cooperare. Cererile vor fi transmise pe cale diplomatică și pe orice altă cale corespunzătoare desemnată de fiecare Stat Parte la ratificare, acceptare, aprobată sau aderare.

Schimbările ulterioare referitoare la desemnare vor fi făcute de fiecare Stat Parte în conformitate cu Regulile de procedură și probe.

b) Dacă este cazul, fără a prejudicia dispozițiile subparagrafului a), cererile pot fi transmise prin Interpol sau prin altă organizație regională corespunzătoare.

2. Cererile de cooperare și orice documente suplimentare cererii vor fi însoțite de o traducere într-o limbă a statului solicitat sau într-una din limbile de lucru ale Curții, în conformitate cu alegerea făcută de acel Stat la ratificare, acceptare, aprobată sau aderare.

Schimbările ulterioare la această alegere vor fi făcute în conformitate cu Regulile de procedură și probe.

3. Statul solicitat va păstra confidențialitatea unei cereri de cooperare și a oricărora alte documente suplimentare cererii, exceptând măsura în care divulgarea este necesară pentru execuțarea cererii.

4. În legătură cu orice cerere de asistență prezentată conform Părții a 9-a, Curtea poate lua asemenea măsuri, inclusiv măsuri referitoare la protecția informațiilor, necesare pentru a asigura starea fizică și psihică a victimelor, eventualilor martori și familiilor lor. Curtea poate cere ca orice informații ce sunt disponibile conform Părții a 9-a să fie furnizate într-un mod care să protejeze starea fizică și psihică a victimelor, eventualilor martori sau a familiilor lor.

5. Curtea poate să invite orice Stat care nu este Parte la acest Statut să ofere asistență conform acestei Părți, pe baza unui acord ad hoc, acord cu un astfel de Stat sau orice altă bază corespunzătoare. Atunci când un Stat care nu este Parte la acest Statut, care a intrat într-un acord ad hoc sau un acord cu Curtea, nu reușește să coopereze cu cererile conform unui asemenea

acord, Curtea poate informa Adunarea Statelor Părți sau, când Consiliul de Securitate înațiează cazul Curții, Consiliul de Securitate.

6. Curtea poate cere oricărei organizații interguvernamentale să furnizeze informații sau documente. Curtea poate solicita și alte forme de cooperare și asistență care pot fi convenite cu o asemenea organizație și care sunt în conformitate cu competența sau mandatul său.

7. Când un Stat Parte nu reușește să se pună de acord cu o cerere de cooperare a Curții contrară dispozițiilor acestui Statut, împiedicând Curtea să-și exerceze funcțiile și puterile conform acestui Statut, Curtea poate face o constatare în acel sens și poate înața cazul Adunării Statelor Părți sau, când Consiliul de Securitate a înațiat cazul Curții, Consiliului de Securitate.

Articolul 88

Disponibilitatea procedurilor conform legii interne

Statele Părți vor asigura că există proceduri disponibile conform legii lor interne pentru toate formele de cooperare care sunt specificate conform acestei Părți.

Articolul 89

Predarea persoanelor către Curte

1. Curtea poate transmite o cerere pentru arestarea și predarea unei persoane împreună cu materialul care susține cererea menționată în articolul 91, oricărui Stat pe teritoriul căruia se poate afla persoana și va solicita cooperarea aceluia Stat pentru arestarea și predarea unei asemenea persoane. Statele Părți, în conformitate cu dispozițiile acestei Părți și procedura conform legii lor interne, vor fi de acord cu cererile de arestare și predare.

2. Atunci când persoana solicitată pentru a fi predată adresează o contestație Curții naționale pe baza principiului *non bis in idem*, stipulat de articolul 20, Statul solicitat va consulta imediat Curtea pentru a decide dacă există o ordonanță privind

admiterea. Dacă cazul este admisibil, Statul solicitat va acționa în sensul executării cererii. Dacă este pe rol o ordonanță de admisibilă, Statul solicitat poate amâna executarea cererii de predare a persoanei până când Curtea hotărăște asupra admisibilității.

3. a) Un Stat Parte va autoriza, în conformitate cu legea să internează procedurală, transportarea prin teritoriul său a unei persoane ce va fi predate Curții de un alt Stat, exceptând cazul în care tranzitarea prin acel Stat ar împiedica sau întârziă predarea.

b) O cerere de tranzit va fi transmisă în conformitate cu articolul 87. Cererea de tranzit va conține:

- I. o descriere a persoanei ce va fi transportată;
- II. o declarație scurtă a faptelor din cazul respectiv și caracterizarea lor juridică; și
- III. mandatul de arestare și predare.

c) O persoană ce va fi transportată va fi reținută pe perioada tranzitării;

d) nu este solicitată nici o autorizație în cazul în care persoana este transportată cu avionul și nu este programată nici o aterizare pe teritoriul statului de tranzit;

e) dacă apare situația unei aterizări neprogramate pe teritoriul statului de tranzit, acel stat poate solicita o cerere de tranzit din partea Curții, așa cum stipulează subparagraful b). Statul de tranzit va reține persoana ce urmează a fi transportată până ce primește cererea de tranzit și acesta poate fi efectuat; cu condiția ca detenția, în sensul acestui subparagraf, să nu poată depăși 96 de ore de la aterizarea neprogramată în afară de cazul în care cererea este primită la timp.

4. Dacă persoana căutată este acționată în justiție sau executată o pedeapsă în Statul solicitat pentru o altă crimă decât cea pentru care este solicitată predarea, Statul solicitat, după decizia sa de a acorda cererea, va consulta Curtea.

Articolul 90 Cereri în concurență

1. Un Stat Parte care primește o cerere din partea Curții pentru predarea unei persoane conform articolului 98, va începe să lucreze, dacă primește și o cerere de la alt Stat pentru extrădarea aceleiași

persoane pentru aceleași fapte care constituie baza crimei pentru care Curtea solicită predarea persoanei, Curtea și Statul solicitant despre acest lucru.

2. Când Statul solicitant este Stat Parte, Statul solicitat va da prioritate cererii din partea Curții dacă:

a) Curtea a hotărât, conform articolelor 18 și 19, că acest caz este admisibil și că decizia ia în considerare cercetarea sau urmărirea efectuată de Statul solicitant cu privire la cererea sa de extrădare; sau

b) Curtea ia o decizie conform subparagrafului a) în concordanță cu notificarea Statului solicitat potrivit paragrafului 1.

3. Când nu a fost luată o decizie conform paragrafului 2 a), Statul solicitat poate, din proprie inițiativă, să analizeze cererea de extrădare din partea Statului solicitant dar nu va extrăda persoana până când Curtea nu decide asupra inadmisibilității cazului. Decizia Curții va fi luată de urgență.

4. Dacă Statul solicitant nu este parte la acest Statut, Statul solicitat, dacă nu se află sub o obligație internațională de a extrăda persoana în Statul solicitant, va da prioritate cererii de predare din partea Curții, dacă aceasta a hotărât că respectivul caz este admisibil.

5. Când un caz conform paragrafului 4 nu a fost considerat admisibil de către Curte, Statul solicitat poate, din proprie inițiativă, să se ocupe de cererea de extrădare din partea Statului solicitant.

6. În cazurile în care se aplică paragraful 4 exceptând situația în care Statul solicitat se află sub o obligație internațională de a extrăda persoana Statului solicitant care nu este Parte la acest Statut, Statul solicitat va decide dacă persoana va fi predate Curții sau extrădată în Statul solicitant. În luarea deciziei sale, Statul solicitat va lua în considerație toți factorii importanți, incluzând dar nelimitându-se la:

- a) datele respective ale cererilor;
- b) interesele Statului solicitant inclusiv dacă crima a fost săvârșită pe teritoriul său și cetățenia victimelor și persoanei solicitante; și
- c) posibilitatea unei predări ulterioare între Curte și Statul solicitant.

7. Când un Stat Parte care primește o cerere din partea Curții pentru predarea unei persoane, primește și o cerere din partea oricărui Stat pentru extrădarea aceleiași persoane pentru o altă

faptă decât cea care constituie crima pentru care Curtea solicită predarea persoanei:

- Statul solicitat, dacă nu se află sub o obligație internațională de a extrăda persoana în Statul solicitant, va da prioritate cererii din partea Curții;
- Statul solicitat, dacă se află sub o obligație internațională de a extrăda persoana în Statul solicitant, va hotărî dacă va preda persoana Curții sau o va extrăda în Statul solicitant. În luarea deciziei sale, Statul solicitat va lua în considerație toți factorii importanți, inclusiv dar nelimitându-se la cele menționate în paragraful 6., dar va lua în considerare în mod special natura și gravitatea faptei în cauză.

8. Atunci când, conform unei notificări potrivit acestui articol, Curtea a decis că un caz este inadmisibil și ulterior extrădarea în Statul solicitant este refuzată, Statul solicitat va comunica Curții această decizie.

Articolul 91

Conținutul cererii de arestare și predare

1. O cerere de arestare și predare va fi făcută în scris. În cazuri urgente, o cerere poate fi făcută prin orice mijloc capabil să transmită o situație scrisă, cu condiția ca cererea să fie confirmată pe calea prevăzută de articolul 87, paragraful 1 a).

2. În cazul unei cereri de arestare și predare a unei persoane pentru care a fost eliberat un mandat de arestare din partea Camerei constituite înaintea judecății conform articolului 58, cererea va contine sau va fi susținută de:

- informații care descriu persoana căutată, suficiente pentru a identifica persoana și informații privind localizarea acesteia;
- o copie a mandatului de arestare; și
- asemenea documente, declarații sau informații necesare să întrunească cerințele procesului de predare în statul solicitat, exceptând ca acele cerințe să fie mai dificile decât cele aplicabile la cererile de extrădare conform tratatelor sau acordurilor dintre statul solicitat și celelalte state și ar trebui, dacă este posibil, să fie mai puțin dificile, având în vedere natura distinctă a Curții.

3. În cazul unei cereri de arestare și predare a unei persoane deja condamnată, cererea va conține sau va fi susținută de:

- o copie a mandatului de arestare pentru acea persoană;
- o copie a sentinței de condamnare;
- informații care să demonstreze că persoana solicitată este cea la care se face referire în sentința de condamnare; și
- Dacă persoana solicitată a fost condamnată, o copie de pe sentință și, în cazul unei sentințe cu închisoarea, o declarație cu privire la orice perioadă din sentință executată sau care rămâne de executat.

4. La cererea Curții, un Stat Parte va consulta Curtea în general sau cu privire la o anumită problemă, referitor la cerințele potrivit legii sale interne care se poate aplica conform paragrafului 2 c). În timpul consultărilor, Statul Parte va anunța Curtea cu privire la cerințele specifice legii sale interne.

Articolul 92

Arest provizoriu

1. În cazuri urgente, Curtea poate cere arestul provizoriu al persoanei solicitate, urmând a prezenta cererea de predare și documentele care susțin cererea conform articolului 91.

2. Cererea de arest provizoriu va fi făcută prin orice mijloace de predare a unui dosar scris și va conține:

- informații ce descriu persoana solicitată, suficiente pentru a o identifica și cu privire la locul probabil în care se află;
- o declarație concisă a crimelor pentru care se solicită arestarea persoanei sau a faptelor presupuse a constitui crimele inclusiv data și locul comiterii crimei;
- o declarație privind existența unui mandat de arestare sau a unei sentințe de condamnare pronunțată împotriva persoanei solicitate; și
- o declarație conform căreia va urma o cerere de predare a persoanei solicitate.

3. O persoană arestată provizoriu poate fi eliberată din arest dacă statul solicitat nu a primit cererea de predare și documentele care susțin cererea în timpul specificat în Regulile de procedură și probe. Totuși, persoana poate consimți la predare înaintea expi-

rării acestei perioade dacă legea statului solicitat o permite. Astfel, statul solicitat va proceda la predarea persoanei către Curte cât mai curând posibil.

4. Faptul că persoana solicitată a fost eliberată din arest conform paragrafului 3 nu va prejudicia arestarea ulterioară și predarea acelei persoane dacă cererea de predare și documentele ce o susțin sunt trimise la o dată mai târzie.

Articolul 93

Alte forme de cooperare

1. Statele Părți vor fi de acord, în conformitate cu dispozițiile acestei părți și procedurile legii interne, cu cererile Curții de acordare a următoarei asistențe în legătură cu anchete și urmăriri:

- a) identificarea și localizarea obiectelor;
- b) strângerea probelor, inclusiv mărturia sub prestare de jurământ și efectuarea probelor inclusiv opinii și rapoarte necesare Curții;
- c) interrogarea persoanei cercetate sau urmărite;
- d) transmiterea documentelor inclusiv documente judiciare;
- e) facilitarea prezentării de bunăvoie a persoanelor ca martori sau experti în fața instantei;
- f) transferul temporar al persoanelor conform paragrafului 7;
- g) examinarea locurilor, inclusiv exhumarea și examinarea mormintelor;
- h) executarea perchezițiilor și confiscărilor;
- i) furnizarea de dosare și documente, inclusiv dosare oficiale și documente;
- j) protecția victimelor și martorilor și păstrarea probelor;
- k) identificarea, urmărirea, blocarea sau confiscarea producătorilor și bunurilor din infracțiuni în scopul unei eventuale confiscări fără a prejudicia drepturile terțelor părți de *bona fide*; și
- l) orice alt tip de asistență care nu e interzisă de legea statului solicitat, cu intenția de a facilita cercetarea și urmărirea crimelor de competență Curții.

2. Curtea va avea autoritatea să ofere o asigurare unui martor sau expert ce se prezintă în fața Curții că el nu va fi urmărit,

reprimat sau supus vreunei restricții de libertate personală de către Curte referitor la orice act care precede plecarea acelei persoane din statul solicitat.

3. Când executarea unei măsuri deosebite de asistență prezentată într-o cerere conform paragrafului 1, este interzisă în statul solicitat pe baza existenței unui principiu legal fundamental de aplicare generală, statul solicitat va consulta imediat Curtea pentru o încercare de rezolvare a problemei. În cursul consultărilor trebuie să se țină seama dacă asistența poate fi acordată într-un mod sau în anumite condiții. Dacă după consultării problema nu poate fi rezolvată, Curtea va modifica cererea.

4. În conformitate cu articolul 72, un Stat Parte poate refuza o cerere de asistență, în totalitate sau în parte, numai dacă cererea privește întocmirea unor documente sau divulgarea probelor referitor la securitatea sa națională.

5. Înainte de a refuza o cerere de asistență conform paragrafului 7 (1), statul solicitat va examina dacă asistența poate fi acordată în condiții specificate, sau dacă asistența poate fi acordată la o dată mai târzie sau într-un alt mod, cu condiția ca dacă Curtea sau procurorul acceptă asistența conform unor condiții, Curtea sau procurorul le vor menține.

6. Dacă o cerere de asistență este refuzată, statul solicitat va informa prompt Curtea sau procurorul despre motivele acestui refuz.

7. a) Curtea poate cere transferul temporar al unei persoane arestate în scopul identificării sau obținerii mărturiei. Persoana poate fi transferată dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:

- I. persoana își dă consimțământul la transfer; și
 - II. statul solicitat este de acord cu transferul în condiții cu care să fie de acord Statul și Curtea.
- b) Persoana transferată va rămâne în arest. Când scopul transferului este atins, Curtea va returna persoana fără întârziere statului solicitat.

8. a) Curtea va asigura confidențialitatea documentelor și informațiilor, exceptând cazul în care în cerere se prevede altfel.

b) Statul solicitat poate, când este necesar, să transmită documente sau informații procurorului pe bază de confidențialitate. Procurorul le poate folosi numai în scopul pregătirii de probe noi;

c) Statul solicitat poate, din proprie inițiativă sau la cererea procurorului, să consimtă ulterior la divulgarea documentelor sau

informațiilor. Ele pot fi folosite ca probe conform dispozițiilor din Părțile 5 și 6 în conformitate cu Regulile de procedură și probe.

9. a) I) În cazul în care un Stat Parte primește cereri în concurență, altele decât cele de predare sau extrădare, de la Curte și de la alt Stat conform unei obligații internaționale, Statul Parte va încerca, consultând Curtea și celălalt Stat, să accepte ambele cereri, dacă este necesar prin amânarea sau punerea de condiții uneia din cereri.

II) cererile în concurență se vor rezolva în conformitate cu principiile stabilite în articolul 90.

b) Când, totuși, cererea din partea Curții se referă la informații, proprietăți sau persoane care sunt supuse controlului unui terț stat sau unei organizații internaționale pe baza unui acord internațional, statele solicitante vor informa Curtea, iar aceasta va înainta cererea sa statului terț sau organizației internaționale.

10. a) Curtea poate, la cerere, să coopereze și să acorde asistență unui Stat Parte care desfășoară o anchetă referitoare la o crimă gravă conform dreptului intern al Statului solicitant.

b) I) Asistența acordată conform subparagrafului a) va include *inter alia*:

1. transmiterea declaratiilor, documentelor sau altor tipuri de probe obținute în cursul unei anchete sau unui proces al Curții; și
2. interogarea persoanei detinute printr-un ordin al Curții.

II) În cazul asistenței conform subparagrafului b) I) 1):

1. Dacă documentele sau alte tipuri de probe au fost obținute cu ajutorul unui stat, o asemenea transmisie va cere consimțământul acestui stat;
2. Dacă declaratiile, documentele sau alte tipuri de probe au fost oferite de un martor sau expert, o asemenea transmisie va fi conformă cu dispozițiile articolului 68.

c) Curtea poate, în condițiile stabilite de acest subparagraf, să acorde o cerere de asistență conform acestui paragraf, unui stat care nu este parte la Statut.

Articolul 94

Amânarea executării unei cereri referitoare la o anchetă în curs sau o urmărire

1. Dacă executarea imediată a unei cereri ar interveni într-o anchetă sau urmărire a unui caz diferit de cel la care se referă cererea, Statul solicitat poate amâna executarea cererii pe o perioadă de timp convenită cu Curtea. Totuși, amânarea nu va fi mai lungă decât este necesar pentru a termina ancheta sau urmărirea în Statul solicitat. Înainte de a lua o decizie de amânare, Statul solicitat va avea în vedere dacă asistența poate fi imediat acordată în anumite condiții.

2. Dacă este luată o decizie de amânare conform paragrafului 1, procurorul poate să ia măsuri de păstrare a probelor, conform articolului 93, paragraful 1 (j).

Articolul 95

Amânarea executării unei cereri referitoare la admisibilitate

Fără a prejudicia articolul 53, pct. 2, atunci când nu există admisibilitate conform articolelor 18 sau 19, Statul solicitat poate amâna executarea unei cereri conform acestei Părți, așteptând decizia Curții, în afară de cazul în care Curtea a decis că procurorul poate urmări strângerea probelor conform articolelor 18 sau 19.

Articolul 96

Conținutul cererii pentru alte forme de asistență conform articolului 93

1. O cerere pentru alte forme de asistență va fi redactată în scris. În cazuri urgente, o cerere poate fi făcută printr-un mijloc capabil să predea un dosar scris, cu condiția ca cererea să fie confirmată pe calea menționată la articolul 87, paragraful 1 a).

2. Cererea va conține sau va fi susținută de următoarele:

- a) o declarație concisă a scopului cererii și asistenței, inclusiv baza legală și motivele cererii;
 - b) cât mai multe informații detaliate despre localizarea sau identificarea unei persoane sau a unui loc care trebuie găsit sau identificat pentru acordarea asistenței solicitate;
 - c) o declarație concisă a faptelor esențiale care evidențiază cererea;
 - d) motivele și detaliile oricărei proceduri sau cerințe ce trebuie urmată;
 - e) informații solicitate conform legii statului solicitat pentru a executa cererea; și
 - f) orice alte informații relevante pentru asistența solicitată.
3. La cererea Curții un Stat Parte va consulta Curtea, în general sau cu privire la o problemă specifică, referitor la cerințele conform legii sale interne care se poate aplica conform paragrafului 2 e). În timpul consultărilor Statul Parte va comunica Curții cerințele specifice ale legii sale interne.
4. Dispozițiile acestui articol se vor aplica cu referire la o cerere de asistență făcută de Curte.

Articolul 97 Consultări

Când un Stat Parte primește o cerere conform acestei Părți în legătură cu care el identifică problemele care pot împiedica sau preveni executarea cererii, acel Stat va consulta Curtea fără întârziere pentru a rezolva problema. Asemenea probleme pot include, *inter alia*:

- a) informații insuficiente pentru a exercita cererea;
- b) în cazul unei cereri de predare, faptul că în pofida celor mai bune eforturi, persoana solicitată nu poate fi localizată, sau că ancheta condusă a decis că persoana arestată nu este persoana menționată în mandat; sau
- c) faptul că executarea cererii în forma sa inițială ar cere Statului solicitat să încalce o obligație prevăzută într-un tratat anterior cu privire la alt Stat.

Articolul 98 Cooperarea referitoare la renunțarea la imunitate și consimțământ la predare

1. Curtea nu poate rezolva cererea de predare sau asistență care ar cere Statului solicitat să acționeze în neconcordanță cu obligațiile sale conform dreptului internațional referitor la Statul sau imunitatea diplomatică a unei persoane sau proprietăți a unui terț Stat, în afară de cazul în care Curtea poate obține mai întâi cooperarea aceluia terț Stat pentru renunțarea la imunitate.

2. Curtea nu poate rezolva cererea de predare care ar cere Statului solicitat să acționeze în neconcordanță cu obligațiile sale conform acordurilor internaționale potrivit căror consimțământul unui Stat transmițător este necesar pentru a preda o persoană a aceluia Stat Curții, în afară de cazul în care Curtea poate obține cooperarea Statului transmițător pentru a-și da consimțământul la predare.

Articolul 99 Executarea cererilor conform articolelor 93 și 96

1. Cererile de asistență vor fi executate în conformitate cu procedura relevantă potrivit legii Statului solicitat și exceptând cazul în care legea o interzice, în modul specificat în cerere, inclusiv urmărind procedura mentionată sau permitând persoanelor specificate în cerere să fie prezente și să asiste la procesul de executare.

2. În cazul unei cereri urgente, documentele sau probele vor fi trimise urgent la cererea Curții.

3. Răspunsurile Statului solicitat vor fi transmise în limba și forma lor originală.

4. Fără a prejudicia alte articole din această parte, când este necesar pentru executarea reușită a unei cereri care poate fi executată fără măsuri obligatorii, inclusiv interogarea sau luarea de probe de la o persoană în mod voluntar, inclusiv fără prezența autorităților Statului Parte solicitat dacă este esențial pentru executarea cererii și examinarea fără modificare a unui loc public

sau altul, procurorul poate executa o asemenea cerere direct pe teritoriul unui Stat după cum urmează:

- a) când Statul Parte solicitat este un Stat pe teritoriul căruia a fost săvârșită presupusa crimă și a existat o decizie de admisibilitate conform articolelor 18 sau 19, procurorul poate executa direct o asemenea cerere urmare tuturor consultărilor posibile cu Statul Parte solicitat;
 - b) în alte cazuri, procurorul poate executa o asemenea cerere urmare consultărilor cu Statul Parte solicitat și conform condițiilor stabilite de acel Stat Parte. Când Statul solicitat identifică probleme referitoare la executarea unei cereri conform acestui subparagraf, va consulta fără întârziere Curtea în rezolvarea problemei.
5. Dispozitiile ce permit unei persoane audiate sau cercetate de Curte potrivit articolului 72, să invoke restricții privind divulgarea informațiilor confidențiale legate de aplicarea sau securitatea națională se vor aplica la executarea cererilor de asistență conform acestui articol.

Articolul 100 **Cheltuieli**

1. Cheltuielile obișnuite pentru executarea cererilor pe teritoriul Statului solicitat vor fi suportate de acel Stat, exceptând următoarele, care vor fi suportate de Curte:

- a) cheltuielile asociate cu deplasarea și securitatea martorilor și expertilor sau transferul, conform articolului 93, a personalelor arestate;
- b) cheltuielile de translatăie, interpretare și transcriere;
- c) cheltuieli de transport și întreținere ale judecătorilor, procurorului, procurorilor adjuncți, grefierului, grefierului adjunct și personalului oricărui organ al Curții;
- d) cheltuieli privind opinia sau raportul expertului cerut de Curte;
- e) cheltuieli asociate cu transportul unei persoane ce trebuie predatea Curții de un Stat care o detine; și
- f) urmare consultărilor, orice cheltuieli extraordinare ce pot rezulta din executarea unei cereri.

2. Dispozitiile paragrafului 1 se vor aplica la cereri ale Statelor Părți către Curte. În acest caz, Curtea va suporta cheltuielile obișnuite de executare.

Articolul 101 **Regula specialității**

1. O persoană predată Curții conform acestui Statut nu va fi acționată în justiție, pedepsită sau reprimată pentru orice faptă comisă anterior predării, alta decât cea care constituie baza crimelor pentru care a fost predată acea persoană.

2. Curtea poate cere o renunțare la cerințele paragrafului 1 de la Statul care a predat persoana Curții și, dacă este necesar, Curtea va furniza informații suplimentare în conformitate cu articolul 91. Statele Părți vor avea autoritatea să acorde o renunțare către Curte.

Articolul 102 **Folosirea termenilor**

În sensul acestui Statut:

- a) "predare" înseamnă predarea unei persoane de către un Stat Curții, conform acestui Statut.
- b) "extrădare" înseamnă predarea unei persoane de un Stat celuilalt, aşa cum prevede tratatul, convenția sau legislația internă.

PARTEA a 10-a

Aplicare

Articolul 103

Rolul Statelor în aplicarea sentințelor cu închisoarea

1. a) O sentință cu închisoarea va fi executată într-un Stat desemnat de Curte dintr-o listă de state care au indicat Curții dorința lor de a accepta persoanele condamnate.
 - b) În momentul declarării dorinței sale de a accepta persoanele condamnate, un Stat poate pune condiții la acceptarea sa convenită de Curte și în conformitate cu această Parte.
 - c) Un Stat desemnat într-un caz deosebit va informa prompt Curtea dacă acceptă demersurile Curții.
2. a) Statul de executare va comunica Curții despre orice circumstanțe, inclusiv exercitarea condițiilor convenite conform paragrafului 1 care ar putea afecta termenele sau extinderea încarcerării. Curtea va fi informată în cel puțin 45 de zile. În această perioadă, Statul de executare nu va acționa astfel încât să nu prejudicieze obligațiile sale conform articolului 110.
 - b) Când Curtea nu poate fi de acord cu circumstanțele prezentate în subparagraful a), ea va comunica Statului de executare și va acționa conform articolului 104, paragraful 1.
3. Pentru a desemna conform paragrafului 1 Curtea va ține cont de următoarele:
 - a) principiul conform căruia Statele Părți ar trebui să-și împartă responsabilitatea pentru executarea sentințelor de condamnare, în conformitate cu principiile distribuirii echitabile, cum se stipulează în Regulile de procedură și probe;
 - b) aplicarea standardelor tratatului internațional acceptat care reglementează tratamentul deținuților;
 - c) opinile persoanei condamnate; și
 - d) cetătenia persoanei condamnate;
 - e) alți factori privind circumstanțele crimei sau persoanei condamnate sau aplicarea eficientă a sentinței, corespunzător desemnării Statului de executare.

4. Dacă nici un Stat nu este desemnat conform paragrafului 1, sentința cu închisoarea va fi executată într-o închisoare disponibilă a Statului gazdă, în conformitate cu condițiile stabilite în acordul la care face referire articolul 3, paragraful 2. Într-un asemenea caz, cheltuielile necesare executării unei sentințe cu închisoarea vor fi suportate de Curte.

Articolul 104

Schimbarea desemnării Statului de executare

1. Curtea poate, în orice moment, să decidă transferul unei persoane într-o închisoare din alt Stat.
2. O persoană condamnată poate, în orice moment, să solicite Curții transferul său din Statul de executare.

Articolul 105

Executarea sentinței

1. Conform condițiilor pe care un Stat le-a solicitat în conformitate cu articolul 103, paragraful 1 b), sentința cu închisoarea va fi respectată de Statele Părți care nu o vor modifica în nici un caz.
2. Curtea va avea dreptul de a decide asupra unei cereri privind apelul sau revizuirea. Statul de executare nu va împiedica punerea în execuție a oricărei cereri făcută de o persoană condamnată.

Articolul 106

Supravegherea executării sentințelor și condițiile de încarcerare

1. Executarea unei sentințe cu închisoarea va fi supusă supravegherii Curții și va fi în concordanță cu standardele tratatului internațional acceptat care reglementează tratamentul deținuților.
2. Condițiile de încarcerare vor fi reglementate de legea Statului de executare și vor fi în conformitate cu standardele tratatului

internațional acceptat, care reglementează tratamentul deținuților; în nici un caz aceste condiții nu sunt mai mult sau mai puțin favorabile decât cele disponibile deținuților condamnați pentru infracțiuni similare în Statul de executare.

3. Comunicările dintre o persoană condamnată și Curte nu vor fi opriate și vor fi confidentiale.

Articolul 107

Transferul persoanei la încheierea sentinței

1. Urmare încheierii sentinței, o persoană care nu este cetățean al Statului de executare poate, în conformitate cu legea Statului de executare, să fie transferată într-un Stat care este obligat să o primească sau în alt Stat care este de acord să o primească, luând în considerare dorințele persoanei ce va fi transferată în acel Stat, în afară de cazul în care Statul de executare autorizează persoana să rămână pe teritoriul său.

2. Dacă nici un Stat nu suportă cheltuielile de transfer ale persoanei în alt Stat conform paragrafului 1, asemenea cheltuieli vor fi suportate de Curte.

3. Conform dispozițiilor articolului 108, Statul de executare poate, în conformitate cu legea sa internă, să extrădeze sau să predea persoana Statului care a solicitat extrădarea sau predarea persoanei în scopul procesului sau executării unei sentințe.

Articolul 108

Limitarea urmăririi sau pedepsirii altor infracțiuni

1. O persoană condamnată, arestată în Statul de executare, nu va fi supusă urmăririi, pedepsirii sau extrădării către un Stat terț pentru o faptă comisă anterior predării în Statul de executare, exceptând cazul în care o asemenea urmărire, pedepsire sau extrădare a fost aprobată de Curte la cererea Statului de executare.

2. Curtea va decide după audierea opiniei persoanei condamnate.

3. Paragraful 1 va înceta să se aplice dacă persoana condamnată rămâne de bunăvoie mai mult de 30 de zile pe teritoriul Statului de executare după ce a executat întreaga sentință impusă de Curte sau se întoarce pe teritoriul aceluia Stat după ce l-a părăsit.

Articolul 109

Aplicarea măsurilor de amendă și confiscare

1. Statele Părți vor aplica amenzi sau vor efectua confiscări ordonate de Curte conform Părții a 7-a, fără a prejudicia drepturile terțelor părți bona fide și în conformitate cu procedura legii lor interne.

2. Dacă un Stat Parte nu poate pune în aplicare un ordin de confiscare, el va lua măsuri de acoperire a valorii produselor, proprietății sau bunurilor decise de Curtea fi confiscate, fără a prejudicia drepturilor terților *bona fide*.

3. Proprietatea sau produsele vânzării, bunurilor imobile sau, dacă este cazul, vânzării altor bunuri, care sunt obținute de un Stat Parte ca rezultat al executării unei hotărâri a Curții vor fi transferate Curții.

Articolul 110

Revizuirea de către Curte a reducerii sentinței

1. Statul de executare nu va elibera persoana înainte de exprimarea sentinței pronunțate de Curte.

2. Curtea va avea dreptul să decidă asupra reducerii sentinței și va reglementa problema după ce audiază persoana.

3. Când o persoană a executat 2/3 din pedeapsă, sau 25 de ani în cazul detenției pe viață, Curtea va revizui sentința pentru a decide dacă aceasta ar trebui redusă. O asemenea revizuire nu va fi făcută înaintea acelei date.

4. În revizuirea sa conform paragrafului 3, Curtea poate reduce sentința dacă constată că există unul sau mai mulți din factorii următori:

- a) dorința continuă a persoanei de a coopera cu Curtea în cursul cercetării și urmăririi;
- b) asistența benevolă a persoanei în executarea hotărârilor și ordinelor Curții în alte cazuri și îndeosebi acordarea asistenței în localizarea bunurilor supuse ordinelor de amendă, confiscare sau despăgubire care poate fi folosită în beneficiul victimelor; sau
- c) alți factori care stabilesc o schimbare semnificativă a circumstanțelor suficiente pentru a justifica reducerea sentinței cum se prevede în Regulile de procedură și probe.

5. Dacă Curtea decide în revizuirea sa initială, conform paragrafului 3, că nu este potrivit să se reducă sentința, va revizui problema reducerii sentinței la intervale de timp și aplicând criteriile precizate în Regulile de procedură și probe.

Articolul 111 Evadarea

Dacă o persoană condamnată fugă din arest în Statul de executare, acel Stat poate, după ce a consultat Curtea, să ceară predarea persoanei din Statul în care este localizată persoana conform acordurilor bilaterale sau multilaterale existente sau poate cere Curții să solicite predarea persoanei. Ea se poate ocupa de predarea persoanei în Statul în care își execută pedeapsa sau în alt Stat desemnat de Curte.

PARTEA a 11-a Adunarea Statelor Părți

Articolul 112 Adunarea Statelor Părți

1. Este stabilită o Adunare a Statelor Părți la acest Statut. Fiecare Stat Parte va avea un reprezentant în Adunarea care poate fi însoțit de consilieri. Alte State care au semnat Statutul sau Actul final pot fi observatori în Adunare.

2. Adunarea va:

- a) examina și adopta recomandări ale Comisiei Preparatorii;
- b) furniza o prezentare a conducerii Președintiei, procurorului și grefierului, cu privire la administrarea Curții.
- c) examina rapoartele și activitățile Biroului efectuate conform paragrafului 3 și va lua măsuri în consecință;
- d) examina și decide bugetul Curții;
- e) decide dacă poate schimba numărul judecătorilor în conformitate cu articolul 36;
- f) examina conform articolului 87, paragrafele 5 și 7, orice problemă legată de lipsa de cooperare;
- g) exercita orice altă funcție în conformitate cu acest Statut sau cu Regulile de procedură și probe.

3. a) Adunarea va avea un Birou format dintr-un președinte, doi vice-președinți și 18 membri aleși de Adunare pentru 3 ani.

b) Biroul va avea un caracter reprezentativ având în vedere, mai ales, distribuirea geografică echitabilă și reprezentarea adecvată a principalelor sisteme juridice din lume.

c) Biroul se va întruni cât de des va fi necesar însă cel puțin o dată pe an. El va sprijini Adunarea în distribuirea responsabilităților.

4. Adunarea poate stabili organe subsidiare cât este necesar, inclusiv un mecanism independent pentru inspectarea, evaluarea și investigarea Curții, pentru o mai bună eficacitate.

5. Președintele Curții, procurorul și grefierul sau reprezentanții lor pot participa la reunurile Adunării și Biroului.

6. Adunarea se va întruni la sediul Curții sau la sediul ONU o dată pe ani și, când este cazul, în sesiuni speciale. Exceptând situația în care se stipulează altfel în acest Statut, sesiunile speciale sunt stabilite de Birou, la inițiativa sa, sau la cererea unei treimi din Statele Părți.

7. Fiecare Stat Parte va avea un vot. Se vor depune toate eforturile pentru a se lucecă decizii prin consens în Adunare și în Birou. Dacă nu se poate ajunge la un consens, exceptând situația în care Statutul prevede altfel:

- a) deciziile privind probleme de fond trebuie aprobate de 2/3 din majoritatea celor prezenti, cu condiția ca o majoritate absolută a Statelor Părți să constituie numărul suficient pentru vot;

b) deciziile privind problemele de procedură vor fi luate de o majoritate simplă a Statelor Părți prezente și care votează.

8. Un Stat Parte care are restante la plata contribuțiilor sale financiare la cheltuielile Curții nu va avea drept de vot în Adunare și în Birou dacă suma restanțelor sale este egală cu sau depășește suma contribuțiilor datorate pentru 2 ani precedenți. Adunarea poate permite unui astfel de Stat Parte să voteze în Adunare și în Birou dacă este convinsă că nereușita executării plății se datorează condițiilor necontrolate de Statul Parte.

9. Adunarea va adopta propriile sale reguli de procedură.

10. Limbile oficiale și de lucru ale Adunării vor fi cele ale Adunării Generale al ONU.

PARTEA a 12-a

Finanțare

Articolul 113

Regulamente financiare

Exceptând situația în care se stipulează altfel, toate problemele financiare legate de Curte și întrunirile Adunării Statelor Părți, inclusiv Biroul și organele sale auxiliare, vor fi reglementate de acest Statut și de Regulamentele și regulile financiare adoptate de Adunarea Statelor Părți.

Articolul 114

Plata cheltuielilor

Cheltuielile Curții și Adunării Statelor Părți, inclusiv ale Biroului și organelor sale auxiliare, vor fi suportate din fondurile Curții.

Articolul 115

Fondurile Curții și ale Adunării Statelor Părți

Cheltuielile Curții și Adunării Statelor Părți, inclusiv ale Biroului și organelor sale auxiliare, vor fi efectuate din următoarele surse:

- a) contribuții directe făcute de Statele Părți
- b) Fonduri acordate de ONU, supuse aprobării Adunării Generale, îndeosebi în legătură cu cheltuielile efectuate de Consiliul de Securitate.

Articolul 116

Contribuții benevole

Fără a prejudicia articolul 115, Curtea poate primi și utiliza, ca fonduri suplimentare, contribuțiile benevole din partea guvernelor, organizațiilor internaționale, persoanelor, corporațiilor și altor entități, în conformitate cu criteriile relevante adoptate de Adunarea Statelor Părți.

Articolul 117

Evaluarea contribuțiilor

Contribuțiile Statelor Părți vor fi evaluate în conformitate cu o scară de evaluare convenită, bazată pe sursa adoptată de ONU pentru bugetul său obișnuit, și adaptat în concordanță cu principiile pe care se bazează această scară.

Articolul 118

Verificarea anuală

Registrele, dosarele și conturile Curții, inclusiv declarațiile sale financiare anuale vor fi verificate în fiecare an de un contabil independent.

PARTEA a 13-a
Clauze finale

Articolul 119
Solucionarea litigiilor

1. Orice litigiu privind funcțiile judecătorești ale Curții va fi soluționat prin decizia Curții.

2. Orice alt litigiu între două sau mai multe State Părți, referitor la interpretarea sau aplicarea acestui Statut care nu este soluționat prin negocieri în decurs de 3 luni de la începutul lui, va fi înaintat Adunării Statelor Părți. Adunarea poate încerca soluționarea litigiului sau poate face recomandări privind alte mijloace de soluționare a litigiului, inclusiv înaintarea acestuia la Curtea Internațională de Justiție, în conformitate cu Statutul acestei Curți.

Articolul 120
Rezerve

Nu poate fi făcută nici o rezervă la acest Statut.

Articolul 121
Amendamente

1. După expirarea a 7 ani de la intrarea în vigoare a acestui Statut, orice Stat Parte poate propune amendamente. Textul oricărui amendament propus va fi înaintat Secretarului General al ONU care-l va transmite imediat tuturor Statelor Părți.

2. Nu mai devreme de 3 luni de la data notificării, următoarea Adunare a Statelor Părți va decide, printr-o majoritate a celor prezenti cu drept de vot, dacă să ia în considerare propunerea. Adunarea poate discuta propunerea direct sau în cadrul unei Conferințe de revizuire dacă problema respectivă garantează astfel.

3. Adoptarea unui amendament la o întrunire a Adunării Statelor Părți sau la o Conferință de revizuire la care nu se poate ajunge la un consens, va cere o majoritate de 2/3 din Statele Părți.

4. Exceptând situații prevăzute la paragraful 5, un amendament va intra în vigoare pentru toate Statele Părți la un an de la depunerea instrumentelor de ratificare sau acceptare la Secretariatul General al ONU de 7/8 din ele.

5. Orice amendament la articolul 5 al acestui Statut va intra în vigoare pentru acele State Părți care au acceptat amendamentul, la un an de la depunerea instrumentelor lor de ratificare sau acceptare. Referitor la un Stat parte care nu a acceptat amendamentul, Curtea nu-și va exercita competența cu privire la o crimă stipulată de amendament când a fost săvârșită de cetățenii acelui Stat Parte sau pe teritoriul său.

6. Dacă un amendament a fost acceptat de 7/8 din Statele Părți în conformitate cu paragraful 4, orice Stat Parte care nu a acceptat amendamentul poate retrage din Statut, conform paragrafului 2, articolul 127, comunicând nu mai târziu de 1 an de la intrarea în vigoare a amendamentului.

7. Secretarul General al ONU va comunica tuturor Statelor Părți orice amendament adoptat la o întrunire a Adunării Statelor Părți sau la o Conferință de revizuire.

Articolul 122
Amendamente la dispozițiile de natură instituțională

1. Amendamentele la dispozițiile Statutului care sunt de natură exclusiv instituțională, în special articolelor 35, 36 paragraful 8 și 9, articolelor 37, 38, 39 paragraful 1 (primele două propoziții), 2 și 4, articolul 42, paragraful 4 la 9, articolul 43, paragraful 2 și 3 și articolelor 44, 46, 47 și 49 pot fi propuse în orice moment de orice Stat Parte. Textul oricărui amendament propus va fi înaintat Secretarului General al ONU sau oricărei alte persoane desemnată de Adunarea Statelor Părți, care îl va comunica imediat tuturor Statelor Părți și altora care sunt participante la Adunare.

2. Amendamentele făcute conform acestui articol, asupra căror nu se poate ajunge la un consens, vor fi adoptate în

Adunarea Statelor Părți sau într-o Conferință de revizuire de către 2/3 din majoritatea Statelor Părți. Asemenea amendamente vor intra în vigoare pentru toate Statele Părți la 6 luni de la adoptarea lor în Adunare sau în cadrul Conferinței, după caz.

Articolul 123 **Revizuirea Statutului**

1. La 7 ani de la intrarea în vigoare a acestui Statut, Secretarul General al ONU va organiza o Conferință de revizuire pentru a examina orice amendament adus acestui Statut. O asemenea revizuire poate include, fără a se limita, lista crimelor prevăzute în articolul 5. Conferința va fi deschisă participantilor la Adunarea Statelor Părți și în aceleasi condiții.

2. În orice moment după aceea, la cererea unui Stat Parte și în sensul paragrafului 1, Secretarul General al ONU va organiza, cu acordul unei majorități a Statelor Părți, o Conferință de revizuire.

3. Dispozițiile articolului 121, paragraful 3-7, se vor aplica la adoptarea și intrarea în vigoare a oricărui amendament la Statutul examinat la o Conferință de revizuire.

Articolul 124 **Dispoziția intermediară**

În pofida articolului 12, paragraful 1, un Stat, când devine parte la acest Statut, poate declara că, pentru o perioadă de 7 ani de la intrarea în vigoare a acestui Statut pentru Statul respectiv, nu acceptă jurisdicția Curții referitor la categoria de crime prevăzute în articolul 8, atunci când se presupune că o crimă a fost săvârșită de cetățenii săi sau pe teritoriul său. O declaratie făcută conform acestui articol poate fi oricând retrasă. Dispozițiile acestui articol vor fi revizuite la Conferința de revizuire organizată în conformitate cu articolul 123, paragraful 1.

Articolul 125 **Semnarea, ratificarea, acceptarea, aprobatia sau aderarea**

1. Acest Statut va fi deschis spre semnare de către toate Statele de la Roma, la sediul Organizației ONU pentru alimente și agricultură, la 17 iulie 1998. După aceea el va rămâne deschis spre semnare la Roma la Ministerul Afacerilor Externe al Italiei până la 17 octombrie 1998. După acea dată, Statutul va rămâne deschis spre semnare la New York, la sediul ONU, până la 31 decembrie 2000.

2. Acest Statut este supus ratificării, acceptării sau aprobatării de Statele semnatare. Instrumentele de ratificare, acceptare sau aprobatăre vor fi depuse la Secretarul General al ONU.

3. Acest Statut va fi deschis aderării de către toate Statele. Instrumentele de aderare vor fi depuse la Secretarul General al ONU.

Articolul 126 **Intrarea în vigoare**

1. Acest Statut va intra în vigoare în prima zi din luna după cea de-a 60-a zi de la data depunerii celui de-al 60-lea instrument de ratificare, acceptare, aprobatăre sau aderare, la Secretarul General al ONU.

2. Pentru fiecare Stat care ratifică, acceptă, aprobată sau adera la Statut după depunerea celui de-al 60-lea instrument de ratificare, acceptare, aprobatăre sau aderare, Statutul va intra în vigoare în prima zi din luna de după cea de-a 60-a zi de la depunerea de către un astfel de Stat a instrumentului său de ratificare, acceptare, aprobatăre sau aderare.

Articolul 127 **Retragere**

1. Un Stat Parte poate, printr-o notificare scrisă adresată Secretarului General al ONU, să se retragă de la acest Statut.

Retragerea va avea efect la 1 an de la data primirii notificării, în afară de cazul în care notificarea specifică o dată ulterioară.

2. Un Stat nu va fi scutit, din motive de retragere, de obligațiile ce apar conform acestui Statut în timp ce este parte la Statut, inclusiv de orice obligații financiare. Retragerea să nu va afecta o colaborare cu Curtea în privința anchetelor și procedurilor penale în legătură cu care Statul care se retrage a avut obligația de a colabora și care au început înaintea datei la care a avut loc retragerea și nu va prejudicia examinarea unei cauze care a fost deja luată în discuție de către Curte înaintea datei la care s-a produs retragerea.

Articolul 128

Texte autentice

Originalul acestui Statut, ale cărui texte în arabă, chineză, engleză, franceză, rusă și spaniolă au aceeași valabilitate, va fi depus la Secretarul General al ONU care va trimite copii certificate tuturor Statelor.

Drept pentru care, subsemnații, legal împăterniciți de Guvernele lor, au semnat acest Statut.

Întocmit la Roma, la 17 iulie 1998.

REVISTA „DREPTUL”

publică lunar în cuprinsul a 150 de pagini, studii și comentarii asupra legislației românești, sinteze de practică judiciară și soluții ale instanțelor judecătoarești.

Anual realizează suplimentul „Tabla de materii” care reunește, în principal, sinteza articolelor și practicii judiciare publicate în revistă în anul anterior.

Revista se difuzează numai prin abonament.

Abonamentele se pot face la redacția revistei din B-dul Magheru nr. 22, sector 1, cod poștal 70158, (tel./fax: 659.68.20, 659.34.40) cu plată în numerar, prin ordin de plată sau mandat poștal, în contul Uniunii Juriștilor din România nr. 45108022 – BCR, sector 1, București.

Prețul unui abonament trimestrial este de 120.000 lei.

1900

Tipărit la
Atelierele Tipografice
METROPOL

19.000